

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Hakan TOPAL

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Turan ŞAHİN

Temmuz-2019
KIRIKKALE

KABUL-ONAY

Dr. Öğr. Üyesi Turan ŞAHİN danışmanlığında Hakan TOPAL tarafından hazırlanan “Avukatlık Sözleşmesinde Ücret” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

30/07/2019

Prof. Dr. Kürşat Nuri TURANBOY (Başkan)

.....

Dr. Öğr. Üyesi Turan ŞAHİN(Üye)

.....

Dr. Öğr. Üyesi Yasin POYRAZ(Üye)

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

22/08/2019

Enstitü Müdürü

KİŞİSEL KABUL

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Avukatlık Sözleşmesinde Ücret” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

30.07.2019

Hakan TOPAL

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Avukatlık sözleşmesinde yer alan ücretin ayrıntılı olarak ele alınması amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmamız, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Programında Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Tez konusunu seçerken fikirlerimi göz önünde bulundurup, konunun belirlenmesinde ve çalışmalarımın yürütülmesinde yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi. Turan ŞAHİN'e katkılardan dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Hakan TOPAL
Kırıkkale-2019

ÖZET

Topal, Hakan, “Avukatlık Sözleşmesinde Ücret”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2019

Avukatlık sözleşmesinde iş sahibinin en önemli borcu ücret ödeme borcudur. Avukatlık Kanunu’nda avukatlık ücreti, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağ veya değerdir. Avukatlık sözleşmesi karşılıklı borç doğuran bir sözleşmedir. Avukatlık sözleşmesi bakımından hem avukatı hem müvekkili koruyucu hükümler getirilmiştir. Dolayısıyla Avukatlık Kanunu, kira hukuku, iş hukuku gibi daha ziyade sözleşmenin bir tarafını koruyucu hükümler getirmeyip her iki tarafın da çıkarlarını ortak bir noktada buluşturmaktadır. Avukatlık sözleşmesinde müvekkil, avukatın hukuki yardımı karşılığında ücret ödeme borcu altına girmektedir. Avukatın ücret alacağını tahsil edememesi avukatlık sözleşmesindeki en önemli uyuşmazlık konularından biridir. Bu nedenle çalışma konusu olarak avukatlık sözleşmesinde ücret ele alınmıştır. Avukatlık sözleşmesi içerisinde ücret hususunda bağımsız ve güncel çalışmanın azlığı nedeniyle, son yargı kararları da dikkate alınarak bu çalışma hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Avukatlık Sözleşmesinden Doğan uyuşmazlıklar, Ücret, Avukatlık Kanunu, Vekâlet Ücreti.

ABSTRACT

Topal, Hakan, "Attorney's Agreement Fee", Master Thesis, Kırıkkale, 2019

Attorney's fee is the most important due of the client in attorney agreement. Attorney's fee is defined in the Attorneys' Act as the amount or the value for the attorney's legal support. Attorney agreement is mutually debt-arising agreement. Orders that protect both the attorney and the client are set with regards to attorney agreement. So an attorney agreement formed according to the Attorneys' Act reconciles the both sides' of the agreement in common ground not like the rental agreements or labour law agreements that look after just one side's benefits. Client in attorney agreement incur the debt of paying the attorney's fee in return for the attorney's legal support. Attorney's not getting paid the fee is the one of the most important matter of disputes. Most of the disputes arise from the adverse verdicts of the local courts to the minimum attorney fee tariff. Thereby, eliminating the lack of knowledge about the attorney's fee within the Attorneys' Act and the minimum attorney fee tariff is crucial. Hence, the fee in the attorney agreement is addressed as working item. Because of the scarcity of independent and up-to-date study about the fee in the attorney agreement, this study is written in the light of the last judicial decisions.

Keywords: Attorney Agreement, Law of Attorney, Dispute Arising From a Lawyer's Contract, Agreement, Attorney's Fee, Power of Attorney.

SİMGELER VE KISALTMALAR

AAÜT	Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi
ABD	Ankara Barosu Dergisi
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
Dis. Kur.	Disiplin Kurulu
DMK	Devlet Memurları Kanunu
EÜHFD	Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
f	Fıkra
HD	Hukuk Dairesi
HGK	Hukuk Genel Kurulu
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	Hukuk usulü Muhakemeleri Kanunu
İBD	İstanbul Barosu Dergisi
İBK	İçtihadı Birleştirme Kararı
İHFM	İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası
İİK	İcra ve İflas Kanunu
İz.BD.	İzmir Barosu Dergisi
m.	Madde
MTK	Milletlerarası Tahkim Kanunu
RG	Resmi Gazete
s.	Sayfa
S.	Sayı
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TBBD	Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	Türk Borçlar Kanunu
TMK	Türk Medeni Kanunu
vd.	ve devamı

YKD. Yargıtay Kararları Dergisi
YLT Yüksel Lisans Tezi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI VE ŞEKLİ, HUKUKİ NİTELİĞİ, TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI, AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET, AVUKATLIK ÜCRETİNİN KAPSAMI	2
1.1. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI ve ŞEKLİ	2
1.1.1. Tanımı.....	2
1.1.2. Unsurları	3
1.1.2.1. Belli Bir Hukuki Yardım	4
1.1.2.2. Ücret.....	5
1.1.2.3. Anlaşma	5
1.1.2.4. Tarafları.....	6
1.1.2.4.1. Avukat.....	6
1.1.2.4.1.1. Serbest Çalışan/Vergi Levhası Olan Avukatlar.....	7
1.1.2.4.1.2. Hizmet Sözleşmesi ile Çalışan Avukatlar	8
1.1.2.4.1.3. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa Göre Kamu Kurumunda Çalışan Avukatlar.....	9
1.1.2.4.2. İş Sahibi (Müvekkil)	10
1.1.3. Şekli	10
1.2. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	11
1.2.1. İvazlı Bir Sözleşme Olması	12
1.2.2. Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması.....	12
1.2.3. Avukatlık Sözleşmesinin İsimli Bir Sözleşme Olması.....	13

1.2.4. Avukatlık Sözleşmesinin Kamu Hizmeti ve Serbest Meslek Olması Niteliği.....	14
1.3. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI	16
1.3.1. Avukatın Hakları ve Borçları/Yükümlülükleri.....	16
1.3.1.1. Avukatın Hakları.....	16
1.3.1.2. Avukatın Borçları/Yükümlülükleri.....	20
1.3.2. Müvekkilin Hakları ve Borçları.....	24
1.3.2.1. Müvekkilin Hakları.....	24
1.3.2.2. Müvekkilin Borçları.....	25
1.4. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET.....	26
1.4.1. Avukatlık Sözleşmesinde Ücret.....	26
1.4.1.1. Avukatlık Ücreti Kavramı.....	26
1.4.1.1.1. Ücretin Tespiti	27
1.4.1.1.1.1 Yazılı Sözleşme Bulunması Halinde Avukatlık Ücreti.....	28
1.4.1.1.1.2. Yazılı Sözleşme Bulunmaması Halinde Avukatlık Ücreti.....	29
1.4.1.1.2. Ücretin Belirlenmesinde Bazı Sınırlandırmalar.....	29
1.4.1.1.2.1. Esas Olan Ücretin Serbestçe Belirlenmesi	29
1.4.1.1.2.2. Ücretsiz Dava Alınmaması ve İstisnaları	38
1.5. AVUKATLIK ÜCRETİNİN KAPSAMI.....	40
1.5.1. Genel Olarak.....	40
1.5.2. Avukatın Hapis Hakkı.	41
1.5.3. Avukatlık Ücretinin Rüçhanlı Alacak Olması.....	44
1.5.4. Avukatlık Ücretinin Devri	46
1.5.5. Avukatlık Ücretini Ödeme Borcunun Müvekkil Tarafından Üçüncü Kişilere Nakli	47
1.5.6. Avukatın Ücret Alacağını Takas Edip Edemeyeceği	48

İKİNCİ BÖLÜM.....	50
TARAFLARIN TUTUMLARINA GÖRE ÜCRET, DAVANIN SEYRİNE GÖRE ÜCRET, DAVA TÜRLERİNE GÖRE ÜCRET, ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARINA GÖRE ÜCRET, SERİ DAVALARDA ÜCRET, TARİFEDE YAZILI OLMAYAN İŞLERDE ÜCRET	50
2.1. TARAFLARIN TUTUMLARINA GÖRE ÜCRET	50
2.1.1. Tevkilde Ücret	50
2.1.1.1. Tevkil Kavramı ve Avukatın Tevkil Yetkisi	50
2.1.1.2. Avukatlık Kanunu'na Göre Tevkilde Ücret.....	53
2.1.2. İş Sahibinin İş Bir Başka Avukata Bırakmasında Ücret	55
2.1.2.1. Önceki Avukatın Muvafakat Etmemesinde Ücret	57
2.1.2.2. Önceki Avukatın Muvafakat Etmesi Durumunda Ücret.....	59
2.1.3. Avukatın Azil ve İstifasında Ücret	59
2.1.3.1. Avukatın Azli Halinde Ücret	59
2.1.3.1.1. Haklı Sebep ile Azli Durumunda Ücret.....	59
2.1.3.1.2. Haksız Sebep ile Azli Durumunda Ücret.....	63
2.1.3.2. Avukatın İstifası Halinde Ücret	64
2.1.3.2.1. Haklı Sebep ile İstifada Ücret.....	64
2.1.3.2.2. Haksız İstifada Ücret	65
2.1.4. Birden Çok Avukat ile Temsilde Ücret	66
2.2. DAVANIN SEYRİNE GÖRE ÜCRET	67
2.2.1. Davanın Konusuz Kalması, Feragat, Kabul ve Sulhta Ücret	67
2.2.1.1. Davanın Konusuz Kalması	67
2.2.1.2. Feragat.....	69
2.2.1.3. Kabul.....	69
2.2.1.4. Sulh	70
2.2.2. Davanın Reddinde Ücret	71
2.2.2.1. Görevsizlik ve Yetkisizlik.....	71
2.2.2.2. Dava Ön Şartlarının Yokluğu	73
2.2.2.3. Husumet	74
2.2.2.4. Kötü Niyetli veya Haksız Dava Açılmasında Ücret	75
2.2.3. Davanın Naklinde ve Davanın Açılmamış Sayılmasında Ücret.....	76
2.2.3.1. Davanın Nakli	76

2.2.3.2. Davanın Açılmamış Sayılması.....	76
2.2.4. Karşı Davada, Davaların Birleştirilmesinde ve Davaların Ayrılmasında Ücret	77
2.2.4.1. Karşı Dava	77
2.4.4.2. Davaların Birleştirilmesi.....	77
2.4.4.3. Davaların Ayrılması.....	79
2.3. DAVA TÜRLERİNE GÖRE ÜCRET	79
2.3.1. Kira Tespiti ve Tahliye Davalarında	79
2.3.2. Nafaka Davalarında	80
2.3.3. Manevi Tazminat Davalarında	81
2.3.4. Maddi Tazminat Davalarında	82
2.3.5. Tüketici Mahkemeleri ve Tüketici Hakem Heyetlerinde	83
2.3.6. İcra Mahkemeleri ve İcra ve İflas Müdürlüklerinde.....	84
2.3.7. Ceza Davalarında.....	86
2.4. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARINA GÖRE ÜCRET	87
2.4.1. Arabuluculuk	88
2.4.2. Uzlaşma	89
2.4.3. Sulh.....	90
2.5. SERİ DAVALARDA ÜCRET.....	91
2.6. TARİFEDE YAZILI OLMAYAN İŞLERDE ÜCRET	93
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	94
AVUKATLIK ÜCRETİNİN SON BULMASI, AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ÜCRET UYUŞMAZLIKLARI, AVUKATLIK ÜCRET UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEMELER İLE MERCİLER, AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINDA FAİZ VE AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINA İLİŞKİN DAVALARDA ZAMANAŞIMI.....	94
3.1. AVUKATLIK ÜCRETİNİN SON BULMASI.....	94
3.1.1. Ödeme/İfa	94
3.1.2. Takas.....	94
3.1.3. İbra.....	95
3.1.4. Yenileme.....	96

3.2. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ÜCRET	
UYUŞMAZLIKLARI.....	97
3.2.1. Genel Olarak Avukatlık Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar.....	97
3.2.2. Ücret Uyuşmazlıklarının Çözüm Yöntemi.....	98
3.2.2.1. Ücretin Taraflarca Belirlenmediği Bir Durumda Çözüm.....	99
3.2.2.2. Ücretin Taraflarca Belirlendiği Bir Durumda Çözüm.....	100
3.3. AVUKATLIK ÜCRET UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE	
GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEMELER İLE MERCİLER.....	100
3.3.1. Görevli Mahkemeler.....	100
3.3.2. Banka Avukatlarının Ücretine İlişkin Uyuşmazlıklarda Görevli Mahkeme Sorunu.....	104
3.3.3. Avukatlık Ücretine İlişkin Açılan Davalarda Yetkili Mahkeme.....	105
3.3.4. Avukatlık Ücretinin İcra Yoluyla Takibi.....	106
3.4. AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINDA FAİZ.....	107
3.5. AVUKATLIK ÜCRETİ ALACAĞINA İLİŞKİN DAVALARDA	
ZAMANAŞIMI.....	108
SONUÇ.....	111
KAYNAKÇA.....	113
ÖZGEÇMİŞ.....	119

GİRİŞ

Tezimizin konusu “avukatlık sözleşmesinde ücret” tir. Avukatlık Kanunu m. 164’te avukatlık ücreti, *avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağ veya değer* olarak ifade edilmiştir. Avukatlık sözleşmesi karşılıklı borç ilişkisi doğuran bir sözleşmedir. Bu ilişkide müvekkil, avukatın hukuki yardımının karşılığında ücret ödeme borcu altına girmektedir. Avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olup, müvekkilin asli borcu ücret ödemedir. Konu hakkında değişik çalışmalar bulunsa da avukatlık ücret sözleşmesi kapsamında bağımsız eser sayısı oldukça azdır. Bu nedenle güncel yargı kararları da dikkate alınarak ücret konusu üzerinde durulmuştur.

Tezimiz üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde genel itibariye avukatlık sözleşmesinin tanımı, unsurları, hukuki niteliği, kapsamı ve tarafların hak ve borçları ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise, tarafların tutumlarına ve davanın seyrine göre ücret, dava türlerine göre ücret, Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına göre ücret değerlendirilmiştir.

Tezin son bölümünde ise, avukatlık ücretinin son bulması, avukatlık sözleşmesinden doğan ücret uyuşmazlıkları, ücret uyuşmazlıklarının çözümünde görevli ve yetkili mahkemeler ile merciler, avukat ücret alacağına faiz ve ücret uyuşmazlıklarında kaynaklanan davalarda zamanaşımı süreleri incelenecektir. Tezimiz genel bir değerlendirme içeren sonuç kısmıyla sonlandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI VE ŞEKLİ, HUKUKİ NİTELİĞİ, TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI, AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET VE AVUKATLIK ÜCRETİNİN KAPSAMI

1.1. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI ve ŞEKLİ

1.1.1. Tanımı

Avukatlık sözleşmesi mevzuatımızda tanımlanmamıştır. Ancak Avukatlık Kanunu'nun 163. maddesinde avukatlık sözleşmesine yer verilmiştir. Bu hükme göre;

“Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukukî yardımı ve meblâğı yahut değeri kapsamaması gerekir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır. Yasaya aykırı olmayan şarta bağlı sözleşmeler geçerlidir.

Avukatlık ücret tavanını aşan sözleşmeler, bu Kanunda belirtilen tavan miktarında geçerlidir. İfa edilmiş sözleşmenin geçersizliği ileri sürülemez. Yokluk halleri hariç, avukatlık sözleşmesinin bir hükmünün geçersizliği, bu sözleşmenin tümünü geçersiz kılmaz.”

Maddede sözleşmenin sınırları, ispatı, geçerlilik şartlarına ilişkin bazı hususlar ve ücrete yer verilmiştir. Ancak herhangi bir tanıma yer verilmemesi kanaatimizce eksiktir.

Ancak öğretilerde avukatlık sözleşmesinin birçok tanımına yer verildiği göze çarpmaktadır. Örneğin, Güner'e göre¹; avukatlık sözleşmesi, baro levhasına yazılı olup, mesleğini yapan avukat/lar ile iş sahibi arasında bağitlanan, hukuki ilişkilerin düzenlenmesini, hukuki sorun ve uyuşmazlıkların çözümlenmesini konu edinen tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir.

¹ GÜNER Semih, Avukatlık Sözleşmesi, Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara 1999, s. 312-313; GÜNER Semih, Avukatlık Hukuku, Ankara 2011, s. 241.

Oğuzman/Öz, ise², avukatlık sözleşmesini, avukat sıfatını kazanmış bir meslek mensubunun, hukuki ilişkilerin düzenlenmesi, her türlü hukuki uyumsuzlukların çözümü konularında kendilerine başvuranlara kamusal nitelikli hizmet sunmasına olanak sağlayan her iki tarafa tam borç yükleyen iki taraflı sözleşme olarak tanımlamıştır.

Avukatlık sözleşmesine ilişkin tanımlama yapmak gerekirse, avukat ile müvekkil arasında serbestçe düzenlenen, belli bir meblağ veya değer karşılığında belirli bir hukuki yardımı konu edinen sözleşme olarak tanımlamak mümkündür.

Ancak kanaatimizce, 1136 sayılı Avukatlık Kanununda hukuki yardım kavramının açıkça belirtilmiş olmaması daha doğru bir karardır. Zira hukuk, toplumsal yaşamın bir görünümü olduğ³ için sürekli bir değişim içerisindedir. Hukuki yardımı tanımlayarak bir sınırlama yapmak, her yeni durumda yeni bir düzenleme gerektirir ve bu da kanunların genel geçer olma prensibi ile çelişmektedir. Bu kapsamda, avukatın yapacağı işleri tek tek saymak yerine, yapamayacağı işlerin belirtilerek hukuki yardımın sınırları çizilebilir. Esas sınırının da ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan sözleşmelerin kesin olarak hükümsüz olduğunu düzenleyen Türk Borçlar Kanunu 27⁴. maddesi oluşturmalıdır.

1.1.2. Unsurları

Avukat ile müvekkil arasında imzalanacak avukatlık sözleşmesi Borçlar Hukuku anlamında bir sözleşme olduğundan, sözleşmenin kurulması için gereken unsurların bulunması şarttır. Bu noktada tarafların karşılıklı ve birbiriyle örtüşen irade açıklamalarına ihtiyaç vardır(TBK m.1/1).

Avukatlık sözleşmesi, belli bir hukuki yardımı kapsamaması gerektiğinden Avukatlık Kanunu'nun 163. maddesi kapsamında sözleşmenin unsurlarını belirli bir hukuki yardım ve ücret olarak ifade etmek mümkündür. Ancak bu unsurlar

² OĞUZMAN Kemal/ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2000, s. 185.

³ ARAL Vecdi, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, İstanbul 2007, s. 70.

⁴ TBK m.27; "Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur."

belirtilirken tüm sözleşmeler için belirlenmiş olan taraflar arasındaki iradelerin TBK m.1/1 uyarınca uyuşması da avukatlık sözleşmesi için gereklidir⁵.

1.1.2.1. Belli Bir Hukuki Yardım

Avukatlık Kanunu m. 163, avukatlık sözleşmesinde hukuki bir yardımın yapılması gerektiğini ancak bu yardımın belli olması gerektiğini ifade etmektedir. Kanun koyucunun belirlilik ilkesini vurgu yapması anlamlıdır. Hukuki yardım avukatlık sözleşmesinin unsurudur fakat bu yardımın belirli bir konuda olması gerekir. Ancak Avukatlık Kanunu 163. maddede belli bir hukuki yardımın ne olduğu açıklanmamıştır.

Belli bir hukuki yardımı izah edebilmek için öncelikle avukatın yapabileceği hukuki yardımların neler olduğunun ortaya konması gerekir. Bu ise öğretide Avukatlık Kanunu m. 2/I ve m. 35/I. kapsamında belirlenmektedir⁶.

Avukatlık Kanunu m. 2/I' e göre; *“Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır.”* Aynı kanunun 35/I. maddesine göre ise; *“Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.”* Dolayısıyla bu hüküm kapsamında avukatların hukuki yardım konusunda yol göstermektedir⁷. Kanaatimizce belirli bir hukuki yardım ile kastedilen, tüm konuları içeren bir avukatlık sözleşmesi yapılmasının kanun koyucu tarafından arzu edilmemesidir. Zira avukatlık sözleşmesi olağan koşullarda münferit hukuki yardımı esas almaktadır. Çünkü mesleğin bağımsızlığı bunu gerektirmektedir. Tüm konuları kapsayan hukuki yardım daha ziyade iş ilişkisi çerçevesinde karşımıza

⁵ AYDIN Murat, Avukatlık Ücreti, Ankara 2015, s. 37; KARATEKE Songül, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Ankara 2006, s. 8; POLAT Metin, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Ankara 2017, s. 7.

⁶ AYDIN, s. 29, GÜNERGÖK Özcan, Avukatlık Sözleşmesi, Ankara 2009, s. 32, KARATEKE, s. 9, POLAT, s. 8.

⁷ KARATEKE, s. 9.

çıkmaktadır. O halde hem genel vekâlet sözleşmesinden farkını vurgulamak hem de mesleğin bağımsızlığını ortaya koymak açısından belli sözcüğü önem taşımaktadır.

1.1.2.2. Ücret

Ücret, bir işin karşılığı olarak verilen bedel ya da iş gücünün karşılığı olan para veya mal ⁸ anlamına gelmektedir.

Avukatlık Kanununda doğrudan doğruya ücret terimi kullanılmamış bunun yerine belirli bir meblağ yahut değer ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin ise ücreti kastettiği anlaşılmaktadır⁹. Avukatlık sözleşmesinde ücret ödemesi asli edim borcudur. Dolayısıyla kural olarak, ücretsiz bir avukatlık sözleşmesi niteliği gereği avukatlık sözleşmesi olarak değerlendirilemez. Fakat hemen belirtelim ki, ücret, zorunlu bir unsur olmasına rağmen avukatlık sözleşmesinin kurucu unsuru değildir¹⁰. Çünkü avukatlık sözleşmesinde ücret bulunmasa dahi sözleşme geçerli olup, ücretin belirlenebilir olması yeterlidir. Ama yine de avukatlık sözleşmesinin, avukatlık ücret sözleşmesi olarak ele alınması¹¹ 1136 sayılı yasanın 4667 sayılı yasa ile değişikliğine kadar yasa metninde yer alan sözcüklerden kaynaklanan bir yanlışın sonucu olmaktadır¹².

Kanaatimizce de ücret, sözleşmenin kurulması bakımından zorunlu bir unsur değildir. Çünkü ücretin kararlaştırılmamış olduğu ya da taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı veya ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde de avukatlık sözleşmesini geçerli olduğunu ifade etmek gerekir.

1.1.2.3. Anlaşma

Avukatlık sözleşmesinde iş görme borcunun borçlusu avukat, alacaklısı ise müvekkil(iş sahibi)dir. Taraflar arasında geçerli bir avukatlık sözleşmesinin

⁸ Bkz. <http://sozluk.gov.tr/>

⁹ POLAT, s. 9.

¹⁰ AYDIN, s. 46; POLAT, s. 9.

¹¹ UÇAR Salter, Avukatın Hak ve Ödevleri, İstanbul 1998, s. 63.

¹² GÜNER Semih, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, Ankara 2014, s. 67.

kurulabilmesi için, avukat ile müvekkil arasında, belirli bir ücret karşılığında, belli bir hukuki yardımda bulunulması konusunda anlaşmaya varılmış olması gerekir.

Avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Avukat ve iş sahibinin karşılıklı ve birbirine uygun rızalarını beyan etmeleri bunlar arasında sözleşme ilişkisinin kurulmasını sağlamaktır. Sözleşmenin hüküm ve sonuçlarını doğurması bakımından tarafların avukata ödenecek ücret konusunda da anlaşmış olmaları gerekmektedir¹³. Ayrıca, avukatlık sözleşmesi TBK m. 1 uyarınca, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamaları ile kurulur. Bu irade açıklamalarının birbiriyle uygun olması, avukat ve iş sahibinin irade açıklamalarının karşılıklı değiştirilmesi anlamına gelir. Ancak bu irade açıklaması açık veya örtülü olabilir¹⁴.

Anlaşmada, hukuki yardımın konusunun belli olması yeterlidir. Avukatlık Kanunu m. 163, f. I.' da "*avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Belli bir hukuki yardımı ve meblağı yahut değeri kapsamaması gerekir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır. Yasaya aykırı olmayan şartla bağlı sözleşmeler geçerlidir.*" denilmekle sözlü şekilde de avukatlık sözleşmesinin yapılabileceği imkânı sağlanmaktadır.

1.1.2.4. Tarafları

Avukatlık sözleşmesinin bir tarafından avukat diğer tarafında müvekkil(iş sahibi) yer alır.

1.1.2.4.1. Avukat

Avukatlık Kanununun 1. maddesine göre, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eden avukat, kamu hizmeti niteliğindeki avukatlık mesleğini icra eder.

Avukat her türlü hukuki sorun ve anlaşmazlığın, hakkaniyete ve adalete uygun olarak çözümlenmesi ve hukuk kurallarının uygulanması hususunda, yargı organları ve hakemlere resmi ve özel kişi kurul ve kurumlara yardım etmek amacı ile hukuki

¹³ AYDIN Murat, Avukatlık Sözleşmesi, s. 31; GÜNERGÖK, s. 37.

¹⁴ GÜNERGÖK, s. 40-41; EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2012, s. 255.

bilgi ve tecrübelerini adaletin hizmetine bu kişilerin yararlanmasına tahsis ederek kamu hizmeti¹⁵ gören serbest meslek mensubu kişidir¹⁶.

Ancak yukarıda yer alan tanımın son cümlesi ile yeterli olmadığı, avukatlığı sadece serbest meslek mensuplarına özgü şekilde, avukatın vergi levhası açması suretiyle yürütülebileceği yanılığını taşımaktadır. Önemli olan avukatın serbest olması değil bağımsız olmasıdır. Bu bakımdan taraflardan birisinin avukat olması ve müvekkili adına hukuki yardımda bulunması kaydıyla değişik şekillerde ve kanunun öngördüğü hallerde serbest çalışan avukatlar, hizmet sözleşmesi/hizmet akdi ile çalışan avukatlar ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre kamu kurumunda çalışan avukatlar şeklinde avukatlar bulunmaktadır.

1.1.2.4.1.1. Serbest Çalışan/Vergi Levhası Olan Avukatlar

Avukatlık Kanunumuzda avukatlık mesleğine ilişkin düzenlemeler getirilirken serbest çalışan avukatlar esas alınmıştır. Avukatlık Kanunu m. 1' e göre, avukatlık serbest bir meslektir. Serbest mesleğin tanımlandığı 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu m. 65/II'ye göre, "*serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.*" Buna göre bir faaliyetin serbest olabilmesi için o faaliyetin mesaiye dayanması gerekmektedir¹⁷.

Avukatlık hizmetini, herhangi bir kamu kurumunda, kamu iktisadi teşebbüslerinde yahut resmi veya özel kişi ya da şirketler nezdinde bir hizmet ilişkisi içerisinde bulunmaksızın yerine getiren, sürekli olarak bulunacağı yer baro levhasına yazılmak kaydıyla kendi bürosunu edinen, kendi çalışma saat ve şartlarını belirleyen avukatlar, bağımsız çalışan serbest avukatlardır. Başka bir anlatımla iş sahibinin emir ve talimatı ile bağlı olmakla birlikte avukatlık hizmetinin yerine getirdiği süre

¹⁵ Kamu Hizmeti Tanımı için bkz. GÜNDAY Metin, İdare Hukuk, Ankara 1998, s.224.

¹⁶ SUNGURTEKİN ÖZKAN, Avukatlık Hukuku, İzmir 2006, s. 1.

¹⁷ EROĞLU Onur, Gelir Vergisi açısından Serbest Meslek Kazancı ile Ticari Kazanç arasındaki Sınır, <https://www.e-kütüphane.teb.org.tr/pdf/eczacıodasıyayınları/izmir/10.pdf>, Erişim Tarihi 01.05.2015, s. 20.

içerisinde onun gözetim ve denetimi altında olmaksızın, kendi bürosunda çalışan avukatın faaliyetidir¹⁸.

1.1.2.4.1.2. Hizmet Sözleşmesi ile Çalışan Avukatlar

Hizmet sözleşmesi Türk Borçlar Kanununun 393. maddesinde düzenlenmiş olup, ilgili maddeye göre “*Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*” Bu kapsamda, bir kimsenin ücret karşılığında belirli yahut belirsiz bir süre için hizmet görmeyi, hizmetini iş sahibinin elinde bulundurmayı ve iş sahibinin de ona bir ücret vermeyi üstlendiği sözleşme hizmet sözleşmesidir¹⁹. Avukatlık hizmetini, her hangi bir kamu kurumu veya kamu iktisadi teşebbüslerine bağlı olmaksızın yahut bağımsız bir büro edinmeksizin özel bir kişi, kuruluş ya da şirkette yahut bir başka avukatla “hizmet sözleşmesi” ile yerine getiren avukatlar, hizmet sözleşmesi ile çalışan avukatlardır²⁰.

Avukatın hizmet sözleşmesi ile çalışması ya özel bir kişi, kuruluş ya da şirkette yahut bir başka avukatlık bürosunda çalışması ile olmaktadır. Avukatlık Kanunu m. 12, avukatlıkla birleşebilen işleri saymış ve hizmet sözleşmesi ile çalışan avukatın hizmetini de “*Özel hukuk tüzel kişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı ile bir avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık*” olarak ifade eden cümle içerisinde değerlendirilmektedir. Bunun bağımsız çalışan avukattan farklılığı hizmet sözleşmesi ile çalıştığı için karşı tarafın belirlediği yer ve zamanda, ona bağlı olarak, onun gözetim ve denetiminde çalışmasıdır.

Avukat, özel hukuk tüzel kişisi himayesinde ona bağlı olarak hizmet ilişkisi kapsamında çalışıyor olabilir. Bu durumlarda avukat ile iş sahibi arasındaki sözleşme öncelikle iş hukuku kurallarına tabi olacaktır. Bir kişinin yanında ona bağlı olarak çalışan avukat ile kendisini istihdam eden kişi arasındaki sözleşmeler avukatlık sözleşmesi olmadığından aralarında çıkabilecek uyuşmazlıklarda Avukatlık Kanunu

¹⁸ KARATEKE, s. 47.

¹⁹ YAVUZ Cevdet, Türk Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümleri, İstanbul 2007, s. 402; GÜNAY C. İlhan, İş Hukuku Yeni İş Yasaları, Ankara 2004, s. 342.

²⁰ KARATEKE, s. 48.

hükümlerine göre değil, iş hukuku hükümlerine göre İş Mahkemelerinde görülmesi gerekecektir²¹.

1.1.2.4.1.3. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa Göre Kamu Kurumunda Çalışan Avukatlar

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36. maddesinde kamu kurumunda çalışan memurların sınıfları gösterilmiştir. Maddenin 5. bendinde, “*Özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisine haiz olan memurlar*” demek suretiyle avukatlık hizmetleri sınıfından bahsedilmiştir. Avukatlık hizmetleri sınıfında çalışan avukatların, kurumları ile ilişkisi devlet memurluğu ilişkisi olmakla birlikte hukukî bir hizmeti yerine getirmeleri, baro levhasına yazılma yükümlülüklerinin bulunması ve avukatlık ruhsatına sahip olmaları nedeniyle de avukatlık sözleşmesinin hüküm ve sonuçları bunlar hakkında uygulanacaktır. Dolayısıyla 657 sayılı Kanuna göre devlet memuru sayılan avukatların kurumları ile yaptıkları sözleşmenin niteliği özel bir avukatlık sözleşmesidir²².

Üzerinde durulması gereken bir husus da kamu kurumunda çalışan avukatların takip ettikleri davada, karşı tarafa yüklenen vekalet ücretinin kime ait olacağı hususudur. Bu konuya çalışmamızın ilerleyen kısımlarında detaylı şekilde değinilecek olup, 4667 sayılı Kanun ile 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164. Maddesi ile yapılan değişiklikle kamu avukatları, katıldıkları davalar sonucunda karşı tarafa yüklenen vekalet ücretlerini alabileceklerdir. Ancak sözleşme özgürlüğü ilkesine göre, kamu kurum veya kuruluşları ile görev verdikleri avukatlar arasında bu ücretlerin başka şekillerde dağılacağına ilişkin sözleşme yapılabilir²³.

²¹ “Avukatlık Yasası vekil- müvekkil arasındaki ilişkiyi düzenleyen bir yasadır. Somut olayda taraflar ise taraflar arasında işçi-işveren ilişkisi bulunduğundan uyumsuzluğun İş Kanunlarına göre çözümlenmesi gerekir. Yargıtay 9 HD. 30.05.2005 T. 2004/33336E. 2005/23372 sayılı kararı için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=9hd-2004-33336.htm&kw=33336#fm> Erişim tarihi: 01.06.2018

²² Aksi görüş, “ İş sahibi olan kamu kurumu ile avukat arasındaki sözleşme avukatlık sözleşmesi niteliğinde olmayıp devlet memurlarına ilişkin hükümlere göre kurulmuş bir ilişkiden bahsetmek gerekir.” bkz. AYDIN, s. 53.

²³ Avukatın çalıştığı kurumun yönetmelik çıkartarak ücret dağılımı belirleme yetkisinin bulunduğu dair karar verilmiştir” (Yargıtay 13. HD, 16.2.2006T. 15103/1960 sayılı kararı için bkz. AYDIN, s. 42).

1.1.2.4.2. İş Sahibi (Müvekkil)

Avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmedir. Avukatlık sözleşmesinin bu özelliğinden dolayı sözleşmenin bir tarafında avukat bulunurken, diğer tarafta ise iş sahibi (müvekkil) yer almaktadır.

İş sahibi (müvekkil), avukattan hukuki yardım talebinde bulunan, avukatın kendini adli ve idari tüm mercilerde temsil etmesini isteyen bunun karşılığında avukata belli bir ücret ödeyen kişidir²⁴. İş sahibi, avukatlık sözleşmesini tüzel kişiliğe sahip kurumlar adına yapabileceği gibi temsil yetkisi kullanılması suretiyle üçüncü kişiler adına da yapabilir. Avukat ile sözleşme imzalayan iş sahibinin Türk Medeni Kanunu m.9 uyarınca fiil ehliyetine sahip olması gerekmektedir. Çünkü avukatlık sözleşmesi bir hukuki işlemdir ve hukuki işlem yapabilme ehliyeti, fiili ehliyetinin görünümüdür²⁵.

İş sahibinin avukat ile sözleşme yapabilmesi için TMK m. 9 gereği, fiil ehliyetine sahip olması gerekmektedir. TMK m.15 gereğince tam ehliyetsizler avukatlık sözleşmesi yapamazlar.

Genel kural, vekilin gördüğü işin başkasına ait olması ve onun menfaati doğrultusunda yapılmasıdır. Ancak işin, üçüncü kişinin çıkarına olması ya da müvekkilin yanı sıra o işin görülmesinde vekilin de menfaatinin bulunması, vekalet sözleşmesinin kurulmasına engel oluşturmamaktadır²⁶.

1.1.3. Şekli

TBK m. 12'e göre "*sözleşmelerin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe, hiçbir şekle bağlı değildir*" denilmekte, TBK m.12/II' e göre de "*Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz.*" Şeklinde ifadeye yer verilmektedir.

²⁴ KARATEKE, s. 51; AYDIN, s. 46.

²⁵ Fiil ehliyetinin, kişinin kendi fiilleriyle hak ve borçlar kurabilmesi, bunlara son verebilmesi veya yeni hukuki durumlar yaratabilmesi olduğu hususunda bkz. DURAL Mustafa/ÖGÜZ Tufan, Türk Özel Hukuku, Kişiler Hukuku, C.II, Tıpkı Bası, İstanbul 2013, s. 47; AKİPEK Jale G., AKINTÜRK Turgut, Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, İstanbul 2007, s. 280-281.

²⁶ AKINCI Şahin, Vekâlet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Konya 2004, s. 5.

Anılan hüküm kapsamında belirtmek gerekirse, avukatlık sözleşmesinin şekline ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle avukatlık sözleşmesi herhangi bir şekil şartına bağlı olmaksızın sözlü, yazılı, noter onaylı olmak üzere yapılabilir. Nitekim Avukatlık Kanununun 163/I' e göre avukatlık sözleşmesinin serbestçe düzenleneceği ifade edilmiştir. Bu hükümde geçen serbestçe ifadesi her ne kadar muğlak olsa da işaret ettiği husus, sözleşmenin kurulabilmesi için herhangi bir şekle uymaya gerek olmamasıdır²⁷. Sözleşmelerde şekil denince akla ispat şekli de gelmektedir. İspat şekli, bir hukuki ilişkinin ispatının ne tür şekilde yapılacağına işaret eder. Bu yönüyle HMK m. 200 bir düzenleme getirmiş ve miktarı 2019 yılı²⁸ için 3660 TL'den fazla olan hukuki işlemlerin yazılı delille ispat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu hüküm nazara alındığında, avukatlık sözleşmesinde kararlaştırılan ücret uyuşmazlığında HMK m. 200'deki miktara göre tanıkla ispat geçerli olmayacaktır²⁹.

Bize göre, avukatlık sözleşmesinin yazılı şekilde olması yasal bir zorunluluk haline getirilmelidir. Bu sayede vekalet ücreti uyuşmazlıklarından doğan belirsizliklerin bir nebze de olsa giderilebileceği düşüncesindeyiz.

1.2. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Belirli bir hukuki yardımın yapılmasına konu edinen avukatlık sözleşmesi, avukat ile iş sahibi arasında karşılıklı ve birbiriyle örtüşen irade beyanları ile ortaya çıkan, tam iki tarafa borç yükleyen, isimli(tipik) ve ivazlı bir iş görme sözleşmesidir.

Avukat ile müvekkili arasında bulunan ilişki her ne kadar vekâletname adındaki tek yanlı irade bildirim niteliğindeki belge ile başlasa bile maddi hukuka tabi olup, özel hukuk niteliğini taşıdığı kuşkusuzdur³⁰.

²⁷ AYDIN, s. 33, POLAT, s. 21.

²⁸ Bu miktar HMK m. 200'de 2500 TL iken, her yıl değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle bu oranda değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, 2019 yılı için senetle ispat zorunluluğuna ve senede karşı tanıkla ispat yasağına ilişkin parasal sınırlar, 3.660 TL olarak belirlenmiştir.

²⁹ BURCUOĞLU Haluk, "Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti İle İlgili Önemli Bazı Sorunlar", TBBDergisi, S. 49, Y. 2003, s49-82. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2003-49-758>, Erişim tarihi: 20.06.2018,

³⁰ BAŞPINAR Veysel, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti ile İlgili Bazı Düşünceler, Ankara Barosu 2004 Hukuk Kurultayı, C. III., Ankara 2004, s. 468; POLAT, s.3.

1.2.1. İvazlı Bir Sözleşme Olması

Belli bir ivaz karşılığında yapılan sözleşmeler ivazlı sözleşmelerdir. Taraflardan birinin bir işin yapılması borcunu üstlendiği diğerinin de buna karşın bir edimde(ivazda) bulunma borcunu üstlendiği sözleşmelere ivazlı sözleşme³¹ denilmektedir. Avukatlık kanunu m.163, avukatlık sözleşmesinin belirli bir hukuki yardımı ve meblağı yahut değeri içermesi gerektiği belirtmektedir. Avukatın belli konularda hukuki yardımı yerine getirmesi onun iş görme edimini karşılamakta, müvekkilin buna karşın ödediği ücret ise ivaz edimini karşılamaktadır. Avukatlık kanunu 164/ f. IV de yer alan istisnai haller dışında-ücretsiz dava alındığı haller istisna hallerdir- avukat ücretsiz dava alamayacağı veya hukuki danışmanlık veremeyeceğinden, avukatlık sözleşmesinin olmazsa olmaz unsurlarından birinin ivaz karşılığında iş görme olup avukat mutlaka yapmış olduğu işin karşılığında ücret almalıdır. Bu sebeplerden avukatlık sözleşmesi ivazlı bir iş görme sözleşmesi olup ivazlı sözleşmenin muhakkak ücreti içermesi gerekmektedir³².

1.2.2. Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması

Avukatlık sözleşmesinde tarafların asli edim yükümü bulunmaktadır. Bu sebepten avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme niteliğindedir.³³ Avukatın asli edim borcu, hukuki yardım verme; müvekkilin asli edim borcu ise, ücret ödemedir.

Avukatlık sözleşmesinin kurulma ve geçerlik koşulları da genel olarak borçları hukukundaki sözleşme esaslarına bağlıdır. Bu bağlamda kanunlara, ahlaka ve adaba aykırı sözleşme yapmak mümkün değildir. İrade sakatlığı gibi durumlar dayanak olarak gösterilerek genel hükümler doğrultusunda avukatlık sözleşmesinin geçersizliği söz konusu olabilmektedir³⁴.

31 EREN, s. 225; İNAN Naim Ali, Borçlar Hukuk Genel Hükümleri Ders Kitabı, Ankara 1984, s.79-83; ZEVKLİLER Aydın, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Ankara 1984, s. 48.

32 KURTOĞLU Tülin, Akdi Vekâlet Ücreti ve Avukatın Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2016, s. 25; GÜNER, s. 314.

33 GÜNER, Avukatlık Sözleşmesi, s. 313; ZEVKLİLER/GÖKYAYLA, s. 599.

34 ÇİNE Özcan, Avukatlık Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, s. 122.

1.2.3. Avukatlık Sözleşmesinin İsimli Bir Sözleşme Olması

Kanunda düzenlenmiş sözleşmelere “isimli (tipik) sözleşmeler” denir³⁵. Kanun, Türk Borçlar Kanunu olabileceği gibi Türk Ticaret Kanunu, Türk Medeni Kanunu veya diğer herhangi bir kanun da olabilir. Ancak avukatlık sözleşmesinin hukuki niteliği ile ilgili farklı görüşler ortaya atılmaktadır.

Bir görüş, avukatlık sözleşmesini bir vekâlet sözleşmesi olarak nitelendirmektedir.³⁶ Bu sözleşme gereğince avukat, müvekkilin yararına ve iradesine uygun bir sonuca yönelik iş görmeyi üstlenmektedir³⁷.

Avukatların hem adli faaliyetleri hem de adli nitelikte olmayan danışmanlık faaliyetleri kural olarak vekâlet sözleşmesinin konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca avukatlık mesleğine, avukatın hak ve yükümlülüklerine ilişkin kanuni düzenlemeler ve özellikle Avukatlık Kanunu hükümleri söz konusu nitelendirmeyi engellemez³⁸. Başka bir görüş ise, sözleşmeyi kendine özgü yapısı olan bir sözleşme olarak nitelendirmektedir³⁹. Zira avukatlık kanunu ve meslek kuralları gibi yazılı düzenlemelerin yanı sıra meslek örgütlerince konulan etik karakterli kurallar, binlerce yılın birikimi ile oluşan evrensel ortak miras” görünümündeki⁴⁰ mesleki düzen ve geleneklerle oluşan, avukat ile iş sahibi arasındaki avukatlık ilişkisi kendine özgü karakterli bir ilişkidir⁴¹. Buna göre, avukatlık sözleşmesine, öncelikle Avukatlık Kanunu hükümleri uygulanacak bu hükümlerle çatışmadığı takdirde Borçlar

³⁵ Kanunda düzenlenmiş olup olmamalarına göre sözleşmeler; “isimli sözleşmeler” ve “isimsiz sözleşmeler” olmak üzere iki türdür. Kanunda düzenlenmiş sözleşmelere “isimli sözleşmeler” denir. Bkz. EREN Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2018, s. 17 -48; EREN Fikret, İsimli Sözleşmelere İlişkin Bazı Sorunlar, Turgut Akıntürk’e Armağan, s. 85 - 91; OKTAY Saibe, “İsimli Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşlukların Tamamlanması”, İHFM, C. 55, S. 1-2, 1995-1996, s. 263.

³⁶GÜMÜŞ Mustafa Alper, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. II, 3. Baskı, İstanbul 2014, s. 134.

³⁷ ŞENOCAK Zarife, Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları, ABD. 1998/2, s. 5-33.

³⁸GÜMÜŞ,C. II, s. 134-135; MÜDERRİSOĞLU Feridun,Avukatlıkta Vekâlet ve Ücret Sözleşmesi, Ankara 1974, s. 18.

³⁹BURCUOĞLU,s. 49; Avukatın iş sahibi ile ilişkisinin temel unsurları kanunda gösterilmemiş ve adlandırılmamış olsaydı bile Borçlar Kanunundaki hizmet sözleşmesi ve vekâlet sözleşmesi kalıpları içinde ele alınması mümkün olmayan özellikler gösterdiği hususunda bkz. GÜNER,Avukatlık Sözleşmesi, s. 73.

⁴⁰GÜNER Semih, Avukatlık Meslek Etiği - Özen, Doğruluk ve Onur İçinde Görev Yapma-, Türk Hukuk Kurumu Yetmiş beşinci Kuruluş Yılı Armağanı, Ankara 2005, s. 371.

⁴¹GÜNER,Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, s. 73.

Kanununun öncelikle vekâlet sözleşmesi düzenlemesi olmak üzere eser⁴² ve hizmet sözleşmesi düzenlemeleri uygulanabilecektir⁴³.

Kanaatimizce, Avukatlık Sözleşmesi, Borçlar Kanununda yer alan vekâlet sözleşmesinin özel bir türünü oluşturan isimli bir sözleşmedir. Avukatlık sözleşmesinin çıkış noktasını vekâlet sözleşmesi oluşturmalı, ne eser sözleşmeleri⁴⁴ gibi bir sonuç taahhüt edilmesi olarak görülmeli ne de hizmet sözleşmeleri gibi bağımsızlığı ortadan kaldırarak işvereni ile sıkı sıkıya bağlı iş akdi sözleşmeleri gibi görülmelidir.

1.2.4. Avukatlık Sözleşmesinin Kamu Hizmeti ve Serbest Meslek Olması Niteliği

Kamu hizmeti, bir kamu kuruluşu veya kamu kuruluşunun gözetimi ve denetimi altında özel kişiler tarafından da görülen faaliyettir⁴⁵. Bir başka görüş⁴⁶ ise; kamu hizmetini toplum için önem kazanmış olan ortak ve genel bir ihtiyacın tatminine yönelik olarak kamu tüzel kişileri veya onların denetimi altında özel kişilerce yürütülen bir faaliyet olarak tanımlamaktadır.

Bir faaliyetin kamu hizmeti olup olmadığı hususunda organik unsur, maddi unsur ve biçimsel unsur/hukuki rejim, kriterleri de incelenebilir. Organik anlamda kamu hizmeti, belli bir hizmetin yürütülmesine özgülenen kamu emlakının, görevlendirilen kamu görevlilerinin ve ayrılan mali imkânların bütünüdür⁴⁷. Maddi anlamda kamu hizmet, kamu yararına toplumun ortak ve genel ihtiyaçlarının tatmini için yürütülen faaliyettir⁴⁸. Şekil anlamında kamu hizmeti, faaliyetin kamusal yönetim usullerine göre yürütülmesidir.

⁴²Güner ve Boz, avukatlık sözleşmesine uygulanacak Borçlar Özel hükümlerine eser sözleşmesini dâhil etmemektedir. bkz. GÜNER, Avukatlık Sözleşmesi, s. 73; BOZ, s. 33-34.

⁴³BURCUOĞLU, s. 49; SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral, Avukatlık Hukuku, 1. Bası, İzmir 2006, s. 218; GÜNER, Avukatlık Sözleşmesi, s. 73.

⁴⁴ Ayrıntılı açıklamalar için bkz. PAPAĞÇI Acun, Vekâlet Ücreti, Ankara 2016, s. 138.

⁴⁵İLALAN Fuat, Avukatlık Mesleği ve Avukat, ABD, 1969, s. 479; GÜNDAY Metin, İdare Hukuku, Ankara 1998, s. 224.

⁴⁶ GÜLAN Aydın, Kamu Hizmeti Kavramı, İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, Prof. Dr. Lütfi Duran'a Armağan Özel Sayı, Y.9, S.1-3, 1998, s.148; GÖZÜBÜYÜK A. Şeref/TAN Turgut, İdare Hukuku-Genel Esaslar, C.1, s. 544-550.

⁴⁷AKYILMAZ Bahtiyar-SEZGİNER Murat-KAYA, Cemil, Türk idare Hukuku, Ankara 2014, s. 548.

⁴⁸ AKYILMAZ-SEZGİNER-KAYA, s. 549.

Avukatlar, mesleki faaliyetlerini, tüzel kişiliği olan kamu kurumu niteliğindeki baroların denetimi ve gözetimi altında sürdürürler. Bu durum kamu hizmeti niteliğindeki faaliyetlerini devlet ve diğer kamu tüzelkişileri tarafından veya onların denetim ve gözetimi altında veya onların katılımlarıyla yürütülmesi durumunu karşılar⁴⁹. Bununla beraber kanunla avukatın hizmeti kamu hizmeti, kamuya yararlı bir hizmet olarak nitelendirilmekte, avukatlığın bir kamu hizmeti olduğu kabul görmektedir⁵⁰. Ancak doktrinde bir görüş avukatlığın bir kamu hizmeti olmadığı yönündedir⁵¹. Avukatlık Kanunu m.37'e göre avukatın teklif edilen işi sebep göstermeksizin reddedebilmesi avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olmadığına açık göstergesidir⁵².

Serbest meslek kavramını Gelir Vergisi Kanununun 65. maddesi tanımlamaktadır. Bu maddeye göre “... sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi ve mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır” denilmektedir. Avukatlık Kanunu m. 1'de avukatlığın kamu hizmeti ve serbest meslek olduğu açıkça ifade edilmektedir.

Serbest meslek faaliyetinin sermayeden bağımsız olarak yerine getirilmesi gerekir. Bir başka deyişle, faaliyet paradan çok fikri varlığa dayanmaktadır. Dolayısıyla, bu faaliyetin ticari nitelik taşıması da gerekir.⁵³ Buna göre avukatlıkta bir serbest meslek faaliyetidir. Bu hususa aylık, ücret, gündelik, sigorta produktörlüğü, tacirlik ve esnaflık veya mesleğin onur ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü işin

⁴⁹ SUNGURTEKİN ÖZKAN, s.4.

⁵⁰ GÜNER, s. 67; SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 9.

⁵¹DURAN Lütfü, İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul 1982, s. 308; AYDIN Necmettin, Avukatlık Mesleğinin Niteliği, <http://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimler/78.pdf>, Erişim tarihi:05.05.2015, s. 404 vd.; DEMİR Şamil, Avukatlık Kariyeri Üzerine Düşünceler, ABD. Y. 67, S. 3, 2009, s. 61-69.

⁵²AYDIN,s. 406-407; “Kamu hizmetinin en kabul görmüş unsurlarından birisi süreklilik ve düzenlilik. Kamu hizmetlerinin sürekli ve düzenli olarak devam etmesi gerekir. Bu nedenle bu hizmetleri görenlerin grev hakları yoktur. Peki, kamu hizmeti sayılan avukatlıkta süreklilik ve düzenlilik şartı var mı? Hayır... Avukat, Avukatlık Kanununun 37. maddesi uyarınca ‘kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir’. Ayrıca avukat istifa hakkını her zaman kullanabilir ve sürekli hizmet taahhüdü yoktur.”bkz. DEMİR,s. 66; Kamu hizmeti açısından süreklilik ve düzenlilik, kamu hizmetinin birer unsuru değil; aksine bir faaliyet kamu hizmeti şeklinde nitelendirildikten sonra taşınması gereken özellikleridir. Dolayısıyla bu özelliklerden yola çıkarak avukatlık hizmetinin kamu hizmeti olmadığı nitelendirmesine varılmamalıdır

⁵³ ÖNCEL Muallâ/KUMRULU Ahmet/ÇAĞAN Nami, Vergi Hukuku, Ankara 2010, s. 294.

avukatlıkla birleşemeyeceğini düzenleyen Avukatlık Kanunu m. 11' de⁵⁴ ortaya koymaktadır. Bununla birlikte söz konusu faaliyetin mesleki bilgiye veya uzmanlığa dayanan bir iş olması gerekir. Bir serbest meslek faaliyeti olan avukatlıkta da avukatlık sıfatı hukuk fakültesinden mezun olmak ve ilgili prosedürü yerine getirmek koşuluyla gerçekleşmektedir. Bir faaliyetin serbest meslek faaliyeti olarak adlandırılabilmesi için süreklilik arz etmesi gerekir⁵⁵. Avukatlık faaliyeti de süreklilik unsurunu taşımaktadır.

1.3. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI

1.3.1. Avukatın Hakları ve Borçları/Yükümlülükleri

1.3.1.1. Avukatın Hakları

Genel olarak avukatın haklarını; “ücret talep etme, avans talep etme uğradığı zararı talep etme”⁵⁶, avukatın iş sahibinin bir başka avukatı görevlendirmesine muvafakat etmeme, üzerine aldığı işi neden göstermeden reddetme hakkı ve istifa hakkı şeklinde sıralamak mümkündür.

Serbest meslek olarak düzenlenen avukatlık sözleşmesi belirli bir hukuki yardımı ve meblağı ya da değeri içermesi gerekir. Avukata, avukatlık hizmetinin karşılığı olarak ödenen ücrete “Avukatlık Ücreti” denir⁵⁷. Bir başka görüş ise, serbest olarak düzenlenen avukatlık sözleşmesi belirli bir hukuki yardımı ve meblağı ya da değeri kapsamalıdır. Avukata, avukatlık hizmetinin karşılığı olarak ödenen ücrete “avukatlık ücreti” denir⁵⁸.

Kural olarak avukat, avukatlık hizmeti olan hukuki yardımın karşılığı olarak kendisine ücret isteme hakkına sahiptir. Avukatlık ücreti, avukat ile iş sahibi arasında

⁵⁴ Avukatlık Kanunu m. 11 uyarınca; “Aylık, ücret, gündelik veya kesenek gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve görev, sigorta produktörlüğü, tacirlik ve esnafılık veya meslekin onuru ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü iş avukatlıkla birleşemez”

⁵⁵ ÖNCEL/KUMRULU/ÇAĞAN, s. 295.

⁵⁶ Detaylı bilgi için bkz. SARISÖZEN M. Serhat, Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları Işığında Avukatlık Hukukunda Uzlaştırma, Ankara 2011, s. 175-186.

⁵⁷ ADAY Nejat, Avukatlık Hukukunun Genel Esasları, İstanbul 1997, s. 125; GÜNER, s. 245; AYDIN, s. 49.

⁵⁸ ADAY, s. 125; GÜNER, s. 245; AYDIN, s. 49.

Avukatlık Kanunu m.163/I uyarınca ahlaka kanuna, kişilik haklarına aykırı olmamak koşuluyla serbestçe düzenlenebilir⁵⁹. İş sahibi ile avukat arasında yapılan sözleşme yazılı değil ise veya geçersiz ise ücret Avukatlık Kanunu m. 164/IV uyarınca yetkili merciler tarafından belirlenecektir.

Bunun dışında, avukata atanan işin yapılması için gerekli bütün masrafların iş sahibi tarafından ödenmesi ve yeteri kadar avansında iş sahibi tarafından avukata verilmesi gerekmektedir. Yeteri kadar avans verilmemesi avukatın işe başlamamasına neden olacaktır. Çünkü avans, avukatın avukatlık hizmetini yerine getirmesi bakımından yapılması gerekli olan bir takım giderleri dürüstlük kuralı çerçevesinde belirleyeceği tahmini değerdir. Avukatın avukatlık hizmetinin gereği olarak iş sahibinden avans veya farklı bir ad altında para almaksızın, gerçekleştirdiği giderleri karşılayan değerdir⁶⁰. Avukat avans almadan işe başlamaması aynı zamanda avukat açısından kanuni bir hak olduğundan eğer işe başlamış ise avansı aldığı düşünülebilir. Yargıtay’ında bu yönde kararları mevcuttur⁶¹. Ayrıca, Avukatlık Kanunu m. 173/2 ile Avukatlık Meslek Kuralları m. 42, avukatın avans ve masraf istemesi konusunu düzenlemektedir.

Avukatlık Kanunu madde 173/2, “Avukata tevdi edilen işin yapılması veya yapıldıktan sonra sonucunun alınması için gerekli bütün vergi, resim, harç ve giderler iş sahibinin sorumluluğu altında olup, avukat tarafından ilk istekte avukata veya gerektiği yere ödenir. Bu harcamaların avukat tarafından yapılabilmesi için, yeteri kadar avansın iş sahibi tarafından verilmiş olması gerekir. Avukatın iş için yapacağı yolculuk masrafları ve bulunduğu yerden ayrılma tazminatı, anlaşma gereği iş sahibi

⁵⁹ GÜNERGÖK, s.124; KARATEKE, s.74.

⁶⁰GÜNERGÖK, s. 182 vd; SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 337 vd; ADAY, s. 77 vd.

⁶¹“Avukata tevdi edilen işin yapılması veya yapıldıktan sonra sonucunun alınması için gerekli bütün vergi, resim, harç ve giderler iş sahibinin sorumluluğu altında olup, avukat tarafından ilk istekte avukata veya gerektiği yere ödenir. Bu harcamaların avukat tarafından yapılabilmesi için, yeteri kadar avansın iş sahibi tarafından verilmiş olması gerekir. Avukatın iş için yapacağı yolculuk masrafları ve bulunduğu yerden ayrılma tazminatı, anlaşma gereğince iş sahibi tarafından ayrıca ödenir. Bu giderler peşin olarak ödenmedikçe avukat yolculuğa zorlanamaz. Bu hükmün aksine sözleşme yapılabilir.” hükmünü içermektedir. Buna göre, davacı avukatın davalı müvekkili için yaptığı dosya masraflarının davalı müvekkilinden aldığı avans ile yaptığı hususu karine teşkil etmekte olup bu karinenin aksi davacı avukatça ispatlanamamıştır. Sadece, ödeme belgelerinin elinde bulunması bu giderlerin avukat tarafından karşılandığını ispata yeterli değildir. Davacının dosya masraflarına ilişkin talebinin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde eksik inceleme ile hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.” Yargıtay 13. HD. 19.02.2015 T. 2014/13331 E. 2015/4858 sayılı k. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2014-13331.htm&kw=`2014/13331`+#fm>

tarafından ayrıca ödenir. Bu giderler peşin olarak ödenmedikçe avukat yolculuğa zorlanamaz. Bu hükmün aksine sözleşme yapılabilir” düzenlemesine yer vermektedir.

Avukatlık Meslek Kuralları m. 42 ise, “Avukat işle ilgili giderleri karşılamak üzere avans isteyebilir. Avansın işin gereğini çok aşmamasına, avanstaki yapılan harcamaların müvekkile zaman zaman bildirilmesine ve işin sonunda avanstaki kalan paranın geri verilmesine dikkat edilir” kuralına yer vermektedir. Esasen bu düzenlemeler TBK 510/I de ifadesini bulan “vekalet veren, vekaletin gereği gibi ifası için vekilin yaptığı giderleri ve verdiği avansları faiziyle birlikte ödemek ve yüklendiği borçlardan onu kurtarmakla yükümlüdür” hükmüne benzerdir.

İstenen avansın işin gereği olarak istenmesine ve işin gereğini aşmamasına, avans olarak alınan harcamaların iş sahibine belli aralıklarla bildirilmesine ve işin sonunda da avanstaki artı kalan varsa geciktirmeden iş sahibine iadesi gerektiği yukarıda belirtilen maddede açıkça belirtilmektedir. Aksi şekilde bir davranış sergilenmesi durumunda meslek kurallarının ihlalinin ortaya çıkacağı ve disiplin cezası gerektireceği de eklenmektedir⁶².

İşin mahiyeti gereği avans alınamayan ve avukat tarafından yapılan masraflar hakkında avukatların müvekkili adına tahsil etmiş olduğu alacak ve değerlerden hapis hakkını kullanarak derhal bildirilmesi şartıyla da avukatın tahsil ettiği alacaklardan masraf alacağını mahsup ettikten sonra kalan miktarı müvekkilini verebilecektir. Yargıtay da bir kararında bu görüşü savunmaktadır⁶³.

Avukatın iş sahibinin bir başka avukatı görevlendirmesine muvafakat etmeme hakkı ise (Avukatlık Kanunu m.172) iş sahibinin başka bir avukatı da görevlendirme neticesinde ilk avukatın buna muvafakat etmeyerek işi sona erdirmeye hakkı olarak nitelendirilebilir.

Avukatın istifa hakkı, avukatlık sözleşmesini tek taraflı irade beyanıyla sona erdirmeye hakkıdır. Bu durum Avukatlık Kanunu m. 174 de düzenlenmiş olup, herhangi bir sebep gösterilmeden işin takibinden vazgeçilmesi durumlarında avukatın herhangi

⁶² ÇİNE, s. 130; MISIR M. Haşim, Avukatlık Disiplin Hukuku, Gaziantep 2016, s. 2.

⁶³ “Hangi işten dolayı ve ne miktarda ücret ve masraf alacağı olduğu konusunda karşı tarafı bilgilendirip bilgilendirmediğinin, davalı adına tahsil ettiği alacakları geciktirmeksizin iş sahibine bildirip bildirmediğinin ve taraflar arasında bir hesaplaşmanın yapıp yapılmadığının tespit edilmesi gerekir” Yargıtay 13 HD. 20.03.2017T. 2015/39730E. 2017/3350 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-39730.htm&kw=`2015/39730`#fm>

bir ücret isteyemeyeceğinden ve peşinen aldığı ücreti de iade etmek zorunda olması sebebiyle müvekkiline karşı sorumlu olacaktır.

Avukatın bir başka hakkı da, kendisine teklif edilen işi neden göstermeksizin reddetmesidir. Ancak Avukatlık Kanunu m. 37 “Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin, iş sahibine gecikmeden bildirilmesi zorunludur.” hükmünü düzenlemektedir. Avukatlık Kanunu m. 38 de işin reddedilmesi zorunluluğu düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre “Avukat; a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa, a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa, c) Evvelce hakim, hakem, Cumhuriyet savcısı, bilirkişi veya memur olarak o işte görev yapmış olursa, Evvelce hakim, hakem, Cumhuriyet savcısı, bilirkişi veya memur olarak o işte görev yapmış olursa, f) Görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tespit edilen mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse teklifi reddetmek zorundadır. Nitekim Yargıtay’ ın bir kararında⁶⁴ menfaat çatışması söz konusu olduğunda işin reddedilme zorunluluğundan bahsetmektedir. Ayrıca bu konuda TBK m. 503 “Kendisine bir işin görülmesi önerilen kişi, bu işi görme konusunda resmî sifata sahipse veya işin yapılması mesleğinin gereği ise ya da bu gibi işleri kabul edeceğini duyurmuşsa, bu öneri onun tarafından hemen reddedilmedikçe, vekâlet sözleşmesi kurulmuş sayılır.” dikkate alınmalıdır.

Ayrıca Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları m.38 de Avukatın kendisine teklif edilen işi gerekçe göstermeden de reddedebileceği düzenlendiğine göre hatta buna esas olan nedenleri dahi açıklamak zorunda olmadığına göre avukatın işi kabul edip etmemede irade serbestisine mutlak olarak sahip olduğu söylenebilir⁶⁵.

⁶⁴“Dava, yükleniciden haricen satın alınan taşınmazın tapu kaydının iptali ve tescil istemine ilişkindir. Davacıardan birinin daireyi satın alıp oturduğunu, diğer davacının ise aynı bağımsız bölümün adına tescilini tanzih dilekçesi ile bildirdiği, diğer davacının farklı daireyi satın aldığı iddia edildiğine göre aynı vekille temsil edilen davacılar arasında menfaat çatışması bulunmaktadır. Kamu düzeniyle ilgili ve re ‘sen dikkate alınması gereken 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun “işin reddi zorunluluğu” başlıklı 38/b maddesi uyarınca, davada menfaatleri çatışan tarafların aynı avukat tarafından temsil edilmeleri kanuna aykırıdır. Bu sebeple mahkemece, öncelikle bu kanuna aykırılık giderilmeli, daha sonra tüm davacılar yönünden araştırma ve inceleme yapıp, temlik sözleşmeleri de dikkate alınarak kimin hangi bağımsız bölümü temlik ve teslim alındığı saptanmak suretiyle uyuşmazlığın çözümü yoluna gidilmelidir.” Yargıtay 14. HD. 07.03.2016 T. 2015/17549 E. ve 2016/2872 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=14hd-2015-17549.htm&kw=`2016/2872`+fm>

⁶⁵ KARATEKE, s.62.

Avukat ile iş sahibi ilişkisi özel nitelikte bir güvene dayandığından gerek avukatın gerekse de iş sahibinin sebep göstermeden dönme hakları⁶⁶ olmalıdır. Ancak bu hakkın en uygun zamanda kullanılması gerekir.

1.3.1.2. Avukatın Borçları/Yükümlülükleri

Genel olarak avukatın borçları/yükümlülüklerini; “sır saklama, özen gösterme, sadakat yükümlülüğü, aydınlatma yükümlülüğü, uygun olmayan zamanda vekâletten çekilmekten kaçınma, dosya tutma, müvekkilin talimatlarına bağlı olma, hesap verme, işi şahsen yapma ve işi sonuna kadar takip etme yükümlülüğü” şeklinde sıralamak mümkündür.

Avukatın en önemli yükümlülüklerinden biri de kendisine vekâlet verilmesini gerektiren durumun hukuki yönden açıklığa kavuşturulmasıdır. Avukat, hukuki yardım talebinde bulunan iş sahibini, ihtilaf konusu şeyin olumlu veya olumsuz tüm sonuçları hakkında mümkün olduğunca objektif olarak bilgilendirmek ve aydınlatmak yükümlülüğündedir⁶⁷.

Bilgilendirme, sadece danışmanlık yapılması şeklinde olabileceği gibi, uzlaşma ve dava ihtimallerinin değerlendirildiği bir karar analizi şeklinde de olabilmektedir. Sözü edilen bilgilendirme yükümlülüğü uzlaşma veya dava yollarından birisine başvurulmasından sonra seçilen yola ilişkin düzenli bilgilendirmeyi de kapsamaktadır⁶⁸.

Avukat, vekâlet sözleşmesiyle üstüne aldığı işi gerektiği gibi gerçekleşmesi için özenli ve titiz davranmak zorundadır. Bu zorunluluk nedeniyle avukat, iş görme ile ilgili faaliyetinde özen borcu doğrultusunda hareket etmelidir⁶⁹. Başka bir deyişle; avukat üstlendiği işi özenle yerine getirmekle yükümlüdür. Yükümlülük kavramını, Avukatlık Kanunu m. 34 ve TBK m. 506 çerçevesinde değerlendirmek gerekir⁷⁰.

⁶⁶ Dönme Hakkı: Geçerli bir sözleşmenin taraflarından birinin tek taraflı bildiriyle sözleşme bağımlı sona erdiren haklarını ifade eder. bkz. OĞUZMAN Kemal/ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, C. 1, 2011 İstanbul, s.506; SEROZAN Rona, Sözleşmeden Dönme, İstanbul 1975, s. 21.

⁶⁷ ADAY, s. 59; GÜNER, s. 368; SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 410, GÜNERGÖK, s. 65.

⁶⁸ DEMİR Şamil, Avukatlar İçin Müzakere Yetenekleri, Ankara 2015, s. 38.

⁶⁹ BAŞPINAR Veysel, Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, Ankara 2004, s. 139.

⁷⁰ ERDOĞAN Mehmet Şirin: Avukatlıkta Tekel Hakkı, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı, 2004, Avukatlık Mesleği ve Savunma Hakkı III, Ankara 2004, s. 140.

Çünkü Avukatlık Kanunu m. 34 ile TBK m. 506/II' de birbiri ile örtüşen düzenlemeler bulunmaktadır.

Avukatlık Kanunu m. 34 de “*Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymak zorundadır.*” şeklinde genel bir ifade ile özen sorumluluğuna yer verilmektedir. Borçlar Kanunu m. 506/2’de ise, “vekil üstlendiği işi ve hizmetleri, vekâlet verenin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle yürütmekle yükümlüdür” denilmektedir. Avukatlık Kanunu 34. maddesi özel bir düzenleme getirmiş ve gösterilecek özeni objektifleştirmiştir⁷¹.

Avukat, müvekkilinin işini görmesi esnasında özen yükümlülüğü kapsamında hareket ederek işi takip etmek zorundadır. Yargıtay kararlarında⁷² bu durumdan sıkça bahsedilmektedir.

Avukat, mesleğinin gereğine uygun olarak en iyi şekilde hukuki yardımda bulunmak zorundadır. Bu kapsamda iş sahibini, hukuki yardım talebi konusunda olumlu veya olumsuz sonuçları ile birlikte aydınlatmak ve onu bilgilendirmek zorunluluğunda olduğu gibi kanuni düzenlemeleri ve yargı kararlarını bilmek, hukuki yardımın amacına yönelik en uygun ve güvenli yolu seçip iş sahibinin talimatlarına uyararak, maddi olguları araştırmak ve buna benzer olarak uymak zorunda olduğu pek çok özen yükümlülüğü bulunmaktadır⁷³.

Avukat tarafından üstlenilen edim, özenle yapıldığı halde, vekâlet sözleşmesi ile amaçlanan sonuç elde edilmemiş olsa bile, somut ilişkide gereği gibi ifa gerçekleşmiş olacaktır. Fakat bu tür sözleşmelerde, söz konusu özen sonunda beklenen sonuç garanti

⁷¹SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 432.

⁷²“*Davacı ile davalı arasındaki ilişki vekâlet sözleşmesinden kaynaklanmaktadır. Vekil, özen yükümlülüğüne riayet ederek elindeki işi takip etmek zorundadır. Davalı avukatın, davacı tarafından masrafın yatırılmadığını yasal delillerle ispat etmesi gerekir. Bu hususta dosyada yazılı bir delil bulunmamaktadır. Davalı avukat, haczin düşmesine, takibin iptaline ve kambiyo senedinin zamanaşımına uğramasına sebebiyet vererek özen yükümlülüğünü ihlal etmiştir. Hal böyle olunca, mahkemece davacının bu alacağının tahsil imkânının kalıp kalmadığı, bunun sonucunda da zararının oluşup oluşmadığı hususunda gerektiğinde uzman bir bilirkişiden rapor alınması gerekirken eksik inceleme sebebiyle yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirir.*” Yargıtay 13. HD. 18.09.2017 T. 2015/20114 E. 2017/8258 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-20114.htm&kw=`2017/8258`#fm> Erişim Tarihi: 04.02.2019

⁷³ Bkz. SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 432 vd.; GÜNERGÖK, s. 53. vd; ADAY, s. 56. vd

altına alınmamaktadır⁷⁴. Diğer bir ifade ile vekil, üzerine düşen görevi gerekli özeni göstererek yerine getirdiği halde beklenen sonuç gerçekleşmemiş ise sonucun elde edilmemesi avukatın değil, müvekkilin üzerindedir. Önemli olan özen gösterme borcunun yerine getirilip getirilmemesidir⁷⁵. Örneğin, hekimin tedavisini üstlendiği hasta tam olarak iyileşmez veya vefat ederse, hekimin kusurlu olduğu ispat edilmedikçe ücret alacağı ortadan kalkmamaktadır. Yargıtay kararlarında da bu durumun örneklerini görmek mümkündür⁷⁶.

Avukatın bir diğer yükümlülüğü de sır saklamasıdır. Sır saklama yükümlülüğü avukatın iş sahibi ile arasında bulunan güven ilişkisinin bir sonucudur. Avukatlık Kanunu m.36' a göre; *“Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse, Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır.”* hükmüne yer verilmiştir.

Avukatın üzerine aldığı işi veya yazılı görüşüne başvurulmuş her husus ile ilgili olarak düzenli dosya tutarak arşivlemesi önemlidir. Bu aslında basiretli iş görmesinin de gereğidir.

Avukatlık Kanunu m. 39 kapsamında avukata evrakları saklama yükümlülüğü de getirilmiştir. Buna göre; *“Kendine tevdi olunan evrakı, vekaletinsona ermesinden itibaren 3 yıl süre ile saklamakla yükümlüdür. Şu kadar ki, evrakın, geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde saklama yükümlülüğü, bildirme tarihinden itibaren üç ayın sonunda sona erer.”* ifadesi bulunmaktadır.

Avukatın hesap verme yükümlülüğü ise görevini yerine getirmek için iş sahibinden aldığı avansı nerelerde kullandığı veya kullanacağı ile daha öncede belirttiğimiz üzere müvekkili nam ve hesabına aldığı değerleri(ücret veya her türlü kıymetleri) derhal iş sahibine bildirmekle mükelleftir. Aksi takdirde ilerde de görüleceği üzere hapis hakkında söz edilemeyecektir. Burada derhal kelimesi

⁷⁴ BAŞPINAR, Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, s. 138.

⁷⁵“Avukatın görevini özen doğruluk ve onur içinde yerine getirme yükümlülüğü(Avukatların yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen doğruluk ve onur içinde yerine getirmek/avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlü olduğunda...”

Yargıtay HGK 21.01.2015T. 2014/13-607E. 2015/772 sayılı K için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=hgk-2014-13-607.htm&kw=K.+`2015/772`#fm>. Erişim tarihi: 05.02.2019

⁷⁶ Yargıtay 13. H.D. 05.02.1991 T. 7902 E. 1070 sayılı K. için bkz. UYGUR Turgut, Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu, Özel Borç İlişkileri, C. 7, Ankara 2003, s. 8553-8554.

önemlidir. TBK 508 m. göre; “*Vekil, vekalet verenin istemi üzerine yürüttüğü işin hesabını vermek ve vekâletle ilişkili olarak aldıklarını vekâlet verene vermekle yükümlüdür.*” denilmekle de avukatın hesap verme sorumluluğundan bahsedilmektedir.

Avukatlık Kanununda avukatın, uygun olmayan zamanda vekâletten kaçınmama yükümlülüğünü düzenleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak avukatlık sözleşmesinde hüküm bulunmayan hallerde Türk Borçlar Kanununun vekalet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulandığından burada TBK m. 512/I hükmü uygulama alanı bulur. Kanunun bu hükmüne göre uygun olmayan zamanda vekaletten çıkarılma hallerinde bunu yapanın diğer tarafın bu nedenle uğradığı zararını tazmin etmekle yükümlü olduğu düzenlenmektedir⁷⁷. Ayrıca uygun olmayan zamanda vekâletten kaçınan avukat Avukatlık Kanunu m. 174'e göre ücretini alamayacak, almış olduğu ücreti de iş sahibine geri ödeyecektir. Bu halde dahi avukat, vekâletten çekindiğini, iş sahibine bildirmekle yükümlüdür.⁷⁸ Ancak bu halde dahi avukatın sorumluluğunun devam ettiğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Avukatlık Kanunu m. 41/I' e göre de; *Belli bir işi takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın o işe ait vekâlet görevi, durumu müvekkile tebliğinden itibaren on beş gün süre ile devam eder.* hükmü bulunmaktadır. Nitekim Yargıtay'ın da bu doğrultudaki bir kararında, *Belli bir işi takipten veya savunmadan istemi ile çekilen avukatın o işe ait vekâlet görevini, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren on beş gün süre ile devam edeceğinden bahsetmektedir*⁷⁹.

Avukatlık sözleşmesinde avukat, kural olarak bağımsızdır. Müvekkilin avukata verdiği talimatı bağımlılık olarak değerlendirmek yerinde bir ifade olmayacaktır. Burada talimat ifadesiyle kastedilen, bağımsızlığın nispi olarak sınırlandırılmasıdır⁸⁰.

⁷⁷GÜNERGÖK, s. 119; SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 473.

⁷⁸KARATEKE, s. 67.

⁷⁹ “*Belli bir işi takipten veya savunmadan istemi ile çekilen avukatın o işe ait vekalet görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren on beş gün süre ile devam eder. Yapılan değerlendirmede mahkemece çıkarılan muhteranın davalı vekilinin görevinin devamı esnasında tebliğ edildiği anlaşılacakla temyiz isteminin reddi gerekir.*” Yargıtay 9. H.D. 12.12.2017 T. 2017/24254 E. 2017/21000 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=9hd-2017-24254.htm&kw=`2017/24254`+#fm>
Erişim tarihi: 10.02.2019.

⁸⁰ AKINCI, s. 6.

Bu görüşe katılmakla birlikte, nispi bağımsızlık kavramının Avukatlık Kanunu ile Avukatlık Meslek Kuralları çerçevesinde değerlendirilmesinin daha doğru olduğunu düşünmekteyiz.

Son olarak avukatın rekabet yasağına aykırı hareket etmeme yükümlüğü de bulunmaktadır. Bu aynı zamanda avukatın diğer meslektaşlarına karşı bir sorumluluğudur. Örnek vermek gerekirse, Özellikle süreklilik arz etmemek kaydıyla ücretsiz dava alınması veya iş sahibi ile aralarında AAÜT'nin altında bir ücret kararlaştırılması rekabet yasağına aykırı bir davranış olarak gösterilebilecektir.

1.3.2. Müvekkilin Hakları ve Borçları

1.3.2.1. Müvekkilin Hakları

İş sahibi, avukatın takip ettiği dosyanın tüm sonuçları hakkında kendisine bilgi verilmesini isteme hakkına haizdir. Avukat üstlendiği işle ilgili her türlü evrakı tutmakla yükümlüdür. Dolayısı ile avukat, ileride iş sahibi tarafından dosya hakkında bilgi istendiğinde yahut dosya da bulunan herhangi bir evrakın iadesi istendiğinde bunu vermeye hazır bir halde bulundurmalıdır. İş sahibinin avukattan dosya hakkında bilgi verilmesini isteme hakkı aynı zamanda avukatın da müvekkili tarafından denetimini sağlayacaktır. Bu, avukatın üzerine aldığı işi en kısa zamanda sonucuna ulaştırmasına imkan verdiği gibi avukatın işinde özenli ve titiz davranmasını da sağlamaktadır. Kanaatimizce gelişmekte olan teknolojik araçlardan faydalanarak dosyaların bilgisayar ortamında tutulması ve iş sahibine de yapılan iş ve işlemler (duruşma tutanakları, yapılması istenilen iş hakkında talimat maili vb.) hakkında kısa bilgi notları içeren e-posta gönderilmesi uygun olacaktır.

Ancak müvekkilin bilgi isteme hakkının da bir sınırı olması gerektiği kanaatindeyiz. Burada da TMK'nun 2. maddesinde ifadesini bulan dürüstlük kuralı dikkate alınmalıdır.

İş sahibi, tevdi ettiği işlemlerle ilgili talimatlara uyulmasını isteme hakkına sahiptir. TBK'nın vekâlet sözleşmesi ile ilgili hükümlerine göre (TBK m. 508) vekil, vekil edenin isteği ve talimatı üzerine yaptığı işin hesabını vermek zorundadır. İş sahibi, belli bir hukukî yardım talebinde bulunduğu avukata, işle ilgili hukuka uygun olan her türlü talimat verme hakkına sahiptir.

İş sahibi, avukatın üstlendiği görevi yerine getirdiği sırada ihmali veya kusurlu davranışlarından dolayı maddi ve manevi zararın doğması halinde iş sahibinin avukatlık sözleşmesine göre tazminat isteme hakkı bulunmaktadır. Ancak Avukatlık Kanunu m. 40 tazminat isteklerinde zamanaşımı düzenlemiştir⁸¹. Yargıtay da zamanaşımı sürelerinin taraflar arasındaki vekâlet ilişkisinin sona ermesinden itibaren başlayacağına karar vermiştir⁸².

1.3.2.2. Müvekkilin Borçları

Avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olması sebebiyle kendisine belirli bir hukuki yardımda bulunan müvekkilin bunun karşısında bir takım yükümlülükleri bulunmaktadır. Bunların başında ücret ödeme borcu yer almaktadır.

Avukata, avukatlık hizmetinin karşılığı olarak ödenen ücrete avukatlık ücreti denir⁸³.

Avukat üstlendiği hukuki hizmeti aralarında sözleşme olsun veya olmasın yerine getirebilmesi için iş sahibi tarafından gerekli olan avansın avukata ödenmesi gerekmektedir. Ancak avukat, işe gerekli avansı almadan başlamış ise bütün masrafların iş sahibince işin başından ödenmiş olduğu karine olarak kabul edilmelidir. Nitekim Yargıtay'ın bu yönde kararları yer almaktadır⁸⁴.

⁸¹ Avukatlık Kanunu m.40: 'İş sahibi tarafından sözleşmeye dayanılarak avukata karşı ileri sürülen tazminat istekleri, bu hakkın doğumunun öğrenildiği tarihten itibaren bir yıl ve her halde zararı doğuran olaydan itibaren beş yıl geçmekle düşer.'

⁸² "Mahkemece, dava tarihine göre, davaya konu edilen zararın öğrenilmesinden itibaren beş yıllık sürenin geçtiğinden bahisle davanın zamanaşımı sebebiyle reddine karar verilmişse de, taraflar arasındaki vekâlet ilişkisinin 5.1.2010 tarihli azille sona erdiği anlaşılmaktadır. Sözleşme ilişkisi devam ettiği sürece zamanaşımı işlemeye başlamayacağından, azil tarihinden itibaren işlemeye başlayan bir yıllık zamanaşımı süresi, dava tarihi itibarıyla henüz dolmamıştır. O halde olayda zamanaşımı söz konusu olmadığından, mahkemece işin esası incelenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın zamanaşımı sebebiyle reddine karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Yargıtay 13 H.D. 11.06.2013 T. 2013/9393 E. 2013/15746 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-9393.htm&kw='2013/15746'#fm> Erişim tarihi: 01.03.2019

⁸³ ADAY, s. 125; KARATEKE, s.54; AYDIN, s.52.

⁸⁴ "Dava, haklı istifa nedeniyle vekâlet ücreti ve masraf alacağı isteğine ilişkindir. Uyuşmazlık, istifanın haklı olup olmadığı noktasındadır. Avukatlık Kanunu uyarınca işin görülmesi için gerekli olan tüm masrafların iş sahibi tarafından işin başında avukata ödenmiş olduğu karine olarak kabul edilmelidir. Davacı bunun aksini ispatlayamamıştır. Kaldı ki, bu husus hükme esas alınan bilirkişi raporunda da kabul edilmiştir. Bu durumda istifanın haksız olduğunun kabulü gerekir. Bitmemiş işlere dair masraflar nedeniyle istifa halinde de sonuç değişmez. Haksız istifa halinde davacı avukat, sadece istifa tarihi itibarıyla tamamlanmış işlerden dolayı vekâlet ücretine hak kazanır. Öyle olunca mahkemece istifa haksız kabul edilerek istifa tarihi itibarıyla tamamlanmış iş olup olmadığı belirlenip sonucuna göre karar verilmesi gerekir." Yargıtay 13. H.D. 24.10.2013 T. 2013/12078 E. 2013/25995 sayılı K. için

İş sahibinin, karşılıklı güvene dayalı olarak kurulan avukatlık sözleşmesi ilişkisinden dolayı avukatın zarara uğramasına sebebiyet verecek davranışlardan kaçınması gerekir. Avukata yardım etmek ve doğru bilgi vermek zorunda olan iş sahibi, bazen yanlış veya eksik bilgi yahut talimat vermesi ya da avukatın bilmeden sahte araç/delil kullanmasına neden olması halinde, avukatın mesleki itibarı sarsıldığından iş sahibinin de avukata uğradığı her türlü zarar nedeniyle tazminat ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır⁸⁵.

Avukatlık Kanununda güven ilişkisinin zedelenmesi sebebiyle avukatın uğramış olduğu zararların giderilmesi ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak uygulamada Avukatın uğradı zararların TBK'nun 510/II maddesine göre; *“Vekil, vekaletin ifası sebebiyle uğradığı zararın giderilmesini vekâlet verenden isteyebilir. Ancak vekâlet veren, kusuru bulunmadığını ispat ederek bu sorumluluktan kurtulabilir”* hükmü kapsamında tazmin edilmesi gerektiğini savunan görüşler⁸⁶ yer almaktadır. İş sahibinin tazminat borcu, vekilin zarara uğradığı andan itibaren muaccellik kazanacaktır. Bu muaccellik, vekaletin ifasının tamamlanmış olmasına bağlı değildir. Borç, avukatın zarara uğradığı günden itibaren muaccel olduğunda tazminat alacağına zararın doğduğu an itibariyle başlamak şartıyla faiz yürütülebilmektedir⁸⁷.

1.4. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

1.4.1. Avukatlık Sözleşmesinde Ücret

1.4.1.1. Avukatlık Ücreti Kavramı

Avukatlık ücreti konusunda Avukatlık Kanununda bir tanım bulunmamakla birlikte, ücreti iş sahibi ile avukat arasında serbestçe kararlaştırılabilen, sözleşmenin

bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-12078.htm&kw='2013/12078'+#fm> Erişim tarihi: 09.09.2018

⁸⁵GÜNERGÖK, s. 188; ADAY, s. 81; SUGURTEKİN ÖZKAN, s. 353; ÖZEN Atilla, Avukatlık Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2017, s. 293.

⁸⁶ Bkz. ADAY, s.81; SUGURTEKİN ÖZKAN, s. 353; GÜNERGÖK, s.151; MÜDERRİSOĞLU, s.70.

⁸⁷ GÜNERGÖK, s.162; ERKAN Vehbi Umut, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre Vekâlet Sözleşmesinde Vekâlet Veren Ücret Ödeme Borcu Dışındaki Diğer Borçları, AÜHFD, C.62, S. 2, Y. 2013, s. 462-463.

bir tarafı için hak diğer tarafı için yükümlülük olan ve avukat tarafından sunulan hukuki yardımın karşılığı olarak ifade etmek mümkündür.

Avukat, yargının işlevselliğinin yürütülmesi adına önemli bir görev üstlenerek savunma fonksiyonunu yerine getirir. Bu görevi yerine getirirken bir kamu hizmeti üstlenmiş olur ve yaptığı hizmet karşılığında da ücret alır. Avukatlık sözleşmesinde avukatın en önemli görevi hukuki yardımda bulunmak iken iş sahibinin en önemli görevi de ücret ödemesidir⁸⁸. Avukatlık Kanunu, ücret alınarak işin görülmesini zorunlu kılmaktadır. Ücret alınmaması⁸⁹ ya da yasa mucibinde belirlenen ücretten az ücret alınması, kural ihlali olarak kabul edilmekte, disiplin soruşturmasına konu yapılmakta ve yaptırım uygulamasını gerektirmektedir⁹⁰.

1.4.1.1.1. Ücretin Tespiti

Sözleşme özgürlüğünün yansımalarından birisi de edimin miktarını tarafların serbestçe kararlaştırabilmeleridir. Avukatlık sözleşmesinde taraflar, ücretin miktarını tespit etme serbestisine sahiptir. Ancak kamu hizmeti niteliği taşıyan avukatlık mesleğinin bir tezahürü olarak, avukatlık ücretinde sınırsız bir belirleme mümkün değildir. TBK kapsamında aşırı yararlanma(TBK m. 28), kesin hükümsüzlük (TBK m. 27) ve Kişilik haklarının korunması(TMK m. 23 vd.) halleri dışında avukatlık kanunu, ücretin tespitinde bazı sınırlamalar getirmiştir⁹¹. Dolayısıyla ücretin tespitinde bu sınırlara uyulması gerekir. Aksi takdirde bu sınırları aşan miktarlar kabul edilmeyecektir.

Avukatlık sözleşmesinde ücretin tespiti hususunda şu olasılıklar mümkündür. Birincisi tarafların yazılı sözleşme ile bunu tespit etmesi, ikincisi ise, yazılı sözleşme bulunmaması halinde ücretin tespiti ve son olarak avukat ile müvekkil arasındaki ücretin miktarının sözlü olarak kararlaştırılmasıdır.

⁸⁸ DENİZ İlknur, Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi Halinde Vekâlet Ücreti, yayımlanmamış YLT, 2018. s. 15.

⁸⁹ Aksi görüş, TBB Disiplin Kurulu, 23.09.2000 günlü, 2000/72 E. 2000/128 K. için bkz. TBBD, Y. 2001, Sayı. 1, s. 280.

⁹⁰ GÜNER, s. 279; MISIR, s. 2.

⁹¹ AKINCI, s. 6.

1.4.1.1.1.Yazılı Sözleşme Bulunması Halinde Avukatlık Ücreti

Avukatlık sözleşmesi şekle bağlı bir sözleşme değildir. Bu sözleşme yazılı, sözlü, noter onaylı vb. şekilde yapılabilir. Dolayısıyla hangi şekilde yapılmış olursa olsun, bir avukatlık sözleşmesinde ücret belirlenmiş ise, bu belirleme kural olarak geçerlidir. Ancak bu başlık altındaki incelememiz yazılı bir avukatlık sözleşmesinde ücretin belirlenmesi olduğu için, öncelikle yazılı sözleşmedeki avukatlık ücretine bakılmalıdır. Bu tür bir ücret varsa, ücret kural olarak geçerli kabul edilecektir. Eğer yazılı avukatlık sözleşmesinde ücret belirlendi ise, bu ücret maktu veya nispi ücret olarak belirlenebilir. Bu yönüyle ücretin maktu veya nispi olarak belirlenmesinde bir sorun bulunmamaktadır.

Eğer yazılı olarak yapılan avukatlık sözleşmesinde avukatlık ücreti belirlenmediyse, bu durumda ikili bir ayırım yapmak gerekecektir. Buna göre ilki, ücret iş sahibi ve avukat arasında daha sonra da yapılacak bir belirleme ile tespit edilebilir. Taraflar, belli bir konudaki hukuki yardımın sınırlarını çizerken avukatlık ücretini belirlemediklerinde daha sonra bir sözleşme veya anlaşma ile ücretin belirlenmesine ilişkin olarak hususlarda mutabık kalabilirler.

Belirleme yapılırken gündeme gelecek ikinci husus ise, tarafların yazılı sözleşmede veya daha sonra ücreti belirlemediği hallerde, ücret sözleşmesinin belli olmadığı, anlaşılmaz olduğu veya sözleşmede ücrete ilişkin hükümlerin geçersiz olduğu bir noktada yine de Avukatlık Kanunu m. 164 uyarınca nispi veya maktu bir avukatlık ücretinin belirlenmiş olmasıdır. Bu yönüyle avukatlık asgari ücret tarifesi⁹² sözleşmedeki eksik olan edimi tamamlayıcı birer hüküm niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla bu belirleme yapılmadığı hallerde avukatlık asgari ücret tarifesine göre mutlaka avukata bir ücret ödenecektir. Başka bir deyişle, avukatlık sözleşmesinde ücretin belirlenmediği hallerde dahi avukatlık sözleşmesi geçerlidir ve bu belirleme yapılmasa dahi sonradan tamamlayıcı hükümlerle edim belirlenebilir nitelikte kabul edilecektir. Bundan çıkan en önemli sonuç ise, ücret belirlenmese bile yine de bu avukatlık asgari ücret tarifesine göre bir belirleme mümkün olduğundan avukatlık sözleşmesi niteliğini koruyacaktır. Başka bir deyişle vekâletsiz iş görme veya bağışlama söz konusu olmayacaktır.

⁹² Bkz. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu m.168

1.4.1.1.2. Yazılı Sözleşme Bulunmaması Halinde Avukatlık Ücreti

Avukatlık sözleşmesi şekle tabi olmadığından sözlü olarak yapılabilir. Dolayısıyla yazılı olmayan bir avukatlık sözleşmesi de hukuki olarak geçerlidir. Sözlü olarak kurulmuş bir avukatlık sözleşmesinde ise, iki olasılık gündeme gelebilir. Birincisi avukatlık ücretinin kararlaştırılması, diğeri ise kararlaştırılmamasıdır.

Eğer sözlü olarak kurulan avukatlık sözleşmesinde ücret kararlaştırılmış ise, bu durum tıpkı yukarıda yazılı sözleşmede kararlaştırılan hükümlere tabidir. Yani bu sözlü olarak belirleme geçerli olacaktır. Ancak bu belirlemenin de tıpkı yazılı olarak belirlenmesinde olduğu gibi hukuki sınırlamalara tabi olduğu unutulmamalıdır. Ayrıca HMK m. 200 ve m. 201 de belirlenen ispat sınırı da dikkate alınmalıdır.

İkinci olasılık olarak, eğer sözlü olarak yapılan avukatlık sözleşmesinde ücret belirlenmedi ise, yine de tıpkı yazılı avukatlık sözleşmesinde ücretin belirlenmemesinde olduğu gibi, avukatlık kanunu uyarınca nispi veya maktu bir avukatlık ücretinin belirlenecek olmasıdır. Burada da avukatlık asgari ücret tarifesi sözleşmedeki eksik olan edimi tamamlayıcı birer hüküm niteliği taşımaktadır.

Dolayısıyla bu belirleme yapılmadığı hallerde avukatlık asgari ücret tarifesine göre mutlaka avukata bir ücret ödenecektir. Avukatlık sözleşmesinde ücretin belirlenmediği hallerde dahi sözlü olarak kurulmuş avukatlık sözleşmesi geçerlidir ve bu belirleme yapılmasa dahi sonradan tamamlayıcı hükümlerle edim belirlenebilir nitelikte kabul edilecektir.

1.4.1.1.2. Ücretin Belirlenmesinde Bazı Sınırlandırmalar

1.4.1.1.2.1. Esas Olan Ücretin Serbestçe Belirlenmesi

Avukatlık Kanunu m. 163'de avukatlık sözleşmesinin serbestçe düzenleneceği öngörülmüştür. Burada ifade edilen serbestçe ibaresi ile kastedilen ilk anlamıyla sözleşmenin düzenlenmesi özgürlüğü herhangi bir makamın iznine tabi olmadan düzenlenmesi, ikincisi ise düzenlenecek sözleşmede içerik özgürlüğüdür⁹³.

⁹³ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNER, s. 283 vd.

Konumuz bakımından serbestçe düzenleme ibaresi içerik özgürlüğüne de işaret ettiğinden sözleşmenin içeriğini oluşturan en önemli unsur edimlerdir. Dolayısıyla Avukatlık Kanunu 163 madde hükmü müvekkilin edimi olan ücretin de serbestçe kararlaştırılabilmesine işaret etmektedir.

Avukatlık sözleşmesinin serbestçe düzenlenmesi aynı zamanda ücretin de serbestçe düzenlenmesine işaret ettiğinden bu hükmün de kural olması nazara alındığında geniş yorumlanması gerekir. Dahası sözleşmenin serbestçe düzenlenmesi ibaresi sözleşme özgürlüğünün de bir yansıması olduğu düşünülebilir. Zira özgürlükler geniş, istisnalar dar yorumlanır kuralı bunu gerektirir. Her ne kadar ücretin belirlenmesinde serbestlik ilkesi hâkim olsa da tarihsel süreçten kaynaklı nedenlerle ve mesleğin kamu hizmeti olması nedeniyle ücrete bazı sınırlandırmalar getirilmiştir. Ancak bu sınırlandırmalar, genel sözleşme teorisi içinde her sözleşme için getirilmiş olan kurallar haricinde ki sınırlandırmalardır.

Genel sözleşme teorisi içinde yer bulan aşırı yararlanma, ahlaka aykırılık, kişilik haklarına aykırılık gibi hususlar dışında ücretin miktarına yönelik alt ve üst sınırlandırmalar karşımıza çıkmaktadır.

1.4.1.1.2.1.1. Avukatlık Ücretine İlişkin Alt Sınırlandırmalar

Avukatlık sözleşmesinde ücret kararlaştırılmamış ise, o iş için Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile belirlenen ücretler geçerli olacaktır⁹⁴(Avukatlık Kanunu 164/IV).

Dolayısıyla taraf iradelerinin açıkça ücreti belirlemediği noktada tamamlayıcı hukuk kuralı niteliğinde olmak üzere asgari ücret tarifesindeki hükümler uygulanacaktır.

Avukatlık ücret sözleşmesinde ücret kararlaştırılmış olsa da tarafların iradeleri miktar olarak sınırlandırılmış ve avukatlık asgari ücret tarifesinin altında bir ücretin belirlenmesi yasaklanmıştır⁹⁵. Taraflar, avukatlık ücretini belirlerken avukatlık asgari ücret tarifesindeki asgari miktarın altında ücret ödenmesi kararlaştıramazlar. Bu hüküm avukatları ücret yönünden korumak amacıyla getirilmiştir. İster yazılı ister sözlü olarak yapılmış olsun, asgari ücretin altında belirlenmiş olan bir sözleşme varsa

⁹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNERGÖK, s. 122; BERBEROĞLU YENİPİNAR Filiz, Avukatın Azli, İstifası, Sulh, Vekalet Ücreti ve Tazminat, 2018. s. 35.

⁹⁵ Bkz. AYDIN, s. 74 vd.

da bu sözleşmedeki ücrete ilişkin hüküm, artık geçerli olmayacak, onun yerine avukatın hak edeceği ücretin Asgari Ücret Tarifesi hükümleri üzerinden yapılmış olduğu kabul edilecektir (AAÜT m.1/II). Bu hüküm ise, hem maktu hem nispi avukatlık ücreti için geçerlidir⁹⁶. Ayrıca bu hüküm, emredici nitelikte olduğundan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde belirlenen ücretlerin altında bir avukatlık ücretinin kararlaştırılmasını da yasaklayıcı nitelikte bir hükümdür. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararınca “Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde belirlenen ücretlerin altında avukatın iş ve dava kabul etmesinin yasak olduğu, tarife kapsamında hareket etmeyen avukatlar hakkında da disiplin cezası verileceği ve tarifenin altında bir ücret kararlaştırılması durumunda da yazılı ücret sözleşmesinin yok sayılarak, asgari ücret tarifesi hükümleri uygulanacağı⁹⁷” ile ilgili bir değerlendirme yapılmıştır.

Avukatın ücret alacağı sözleşmeye dayalı bir alacaktır ve taraflar ücretlerini Avukatlık Kanunu m.163/I uyarınca serbestçe kararlaştırabilirler. Ancak bununda bir sınırının olması muhakkaktır. Bu da Avukatlık Kanunu m. 164/II uyarınca davanın sonucuna göre nispi olarak kararlaştırılması durumlarında üst sınırı ve Avukatlık Kanunu m. 164/IV uyarınca da alt sınırı belirlemiştir⁹⁸. Avukatlık ücretinin alt sınırının ne olacağı yasa yapıcı tarafından Avukatlık Kanunu 164/IV c. 1 de düzenlenmiştir. AAÜT'nin altında avukatlık ücreti kararlaştırılması yasaklanmıştır⁹⁹. Alt sınır konulmasının nedeni, avukatların ücret indirimi yaparak haksız rekabete sebep olunmamasıdır. Tarifenin altında ücret kararlaştırılması avukat açısından disiplin cezası gerektiren bir davranıştır¹⁰⁰. Ayrıca bu konu hakkında verilmiş disiplin kurulu kararı da söz konusudur¹⁰¹.

⁹⁶ GÜNER, s. 283.

⁹⁷Yargıtay HGK. 22.05.1991 T. 1991/13-183 1991/282 K için bkz.

<http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=60458> Erişim tarihi: 05.03.2019

⁹⁸ PAPAĞÇI Acun, Vekalet Ücreti, Ankara 2016, s.124.

⁹⁹ PAPAĞÇI, s.130.

¹⁰⁰ GÜNER, s.244.

¹⁰¹“..Kovuşturma, şikâyetli avukatın kazanç veya haksız rekabet kastiyle avukatlık asgari ücret tarifesinin altında vekâlet ücreti kararlaştırdığına ilişkindir. Dosyaya sunulan, soruşturmanın ve kovuşturmanın konusunu teşkil eden ve şikâyetli tarafından da düzenlenerek imzalandığı ikrar edilen Avukatlık Ücret Sözleşmesi'nin içeriğinde belirlenen ücret miktarları tarifede belirlenen ve olması gereken ücret sınırlarının oldukça altındadır. Avukatın acıma, yardım duygusuyla veya grup işidir diyerek böyle bir sözleşmeyi imzaladığına ilişkin beyanı inandırıcı ve içten bulunmamıştır. Yasal düzenlemelerde avukatlık ücret sözleşmesine sınırlar getirilmiştir. Bu sınırlardan alt sınır altına düşüldüğü veya ücret alınmadığı takdirde Baro'ya bilgi vermek zorunluluğu vardır. Şikâyetli avukat bu zorunluluğu da yerine getirmemiştir. Dosya kapsamına, şikâyetlinin savunmalarına, belge olarak sunulan “Avukatlık Ücret Sözleşmesi” içeriğine göre şikâyetli avukatlık yasa ve meslek kurallarına aykırı davranmıştır. Şikâyetle avukat, mesleğin kutsallığına yakışır bir şekilde özen ve doğruluk içinde

Avukatlık asgari ücret tarifesinin altında ücret tespitinin özel hukuk bakımından yaptırımı, o hükmün yok sayılması ve yerine tamamlayıcı nitelikte tarife hükmünün uygulanması; disiplin hukuku bakımından ise, avukata disiplin cezasının öngörülmesidir. Mevzuatımız ikili bir yaptırım sistemi ile bu hükmün önemine vurgu yapmıştır. Yine belirtmek gerekir ki, ister avukat ister iş sahibi asgari ücretin altındaki belirlemeye razı olsun, yine de kamu düzeni hükmü taşıyan asgari ücretin altında ücret belirlenmesi yasağı, tarifinin altındaki ücrete izin vermemektedir. Çünkü ücret hakkının sahibi avukat bu duruma razı olsa da asgari ücretin altında ücret alma yasağı meslek mensuplarının da haklarını koruma niteliği taşıdığından (haksız rekabeti önlediğinden¹⁰²), avukatın razı olması halinde dahi alt sınırın altında ücret mümkün olmayacaktır.

Ancak kanaatimizce, avukatın rıza göstermesi halinde tarifinin altında bir ücret kararlaştırılabilir. Avukatlık Kanunu m. 163’de buna imkan sağlamaktadır. Çünkü avukat, ifa edilmiş veya edilecek sözleşmenin getirmiş olduğu sorumluluğu ve yükümlülüğü bilebilecek niteliklere haiz bir mesleğe haizdir.

1.4.1.1.2.1.2. Avukatlık Ücretine İlişkin Üst Sınırlandırmalar

Avukatlık ücretine ilişkin olarak ikinci sınırlandırma azami (üst) sınırlandırmadır¹⁰³. Esasında tüm sözleşmelerde TBK m. 28’ e göre; “*Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde, zarar gören, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirerek ediminin geri verilmesini ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir.*” aşırı yaralanma bağlamında üst sınırlandırmalar söz konusudur. Avukatlık ücretine ilişkin üst sınırlandırmanın temelinde öncelikle aşırı yararlanma, daha sonra ise avukat ile müvekkil arasındaki ilişkinin niteliği

davranmamış, avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun hareket etmemiştir”. Ankara Barosu Disiplin Kurulu Kararı 24.09.2004 T. Esas No: 2004/76 Karar No: 2004/86 için bkz. <https://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKararlari> Erişim tarihi: 06.02.2019

¹⁰² Bkz. GÜNER, s. 283.

¹⁰³ Üst sınırla ilgili olarak bkz. GÜNER, s. 284.

yatmaktadır. Şöyle ki, avukat ile müvekkil avukatlık sözleşmesi imzalarken bazı hallerde müvekkilin sözleşmenin zayıf tarafı konumunda olması mümkündür.

Müvekkilin dava açma giderlerini ödeme güçsüzlüğü nedeniyle avukatın bu bedeli ödeme taahhüdü nedeniyle aşırı ücret talebinde bulunabilmesi durumu gibi hallerde, müvekkil karşısındaki güçlü konumunu kullanarak dava sonucunda müvekkil lehine çıkacak bedele ortak olması engellenmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla kamu hizmetini yürüten ve adaletin tecellisinde işlevi bulunan avukatın, müvekkilinin ekonomik yönden güçsüzlüğünden yararlanıp fahiş bir bedel almasının önüne geçilmesi istenmiştir.

Avukatlık Kanunu m. 164/II uyarınca dava ya da karar altına alınacak şeyin değeri veya paranın belli yüzdesi, %25'i aşmayacak şekilde avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilecektir¹⁰⁴. Üst sınıra ilişkin olarak getirilen bu sınırlama, nispi olarak belirlenen avukatlık ücretinde söz konusu olacaktır¹⁰⁵.

Avukatlık Kanununun 164/II inci maddesi uyarınca taraflar %25'i aşmamak üzere, dava yahut hükmolunacak şeyin değeri ya da paranın belli bir yüzdesini avukat vekalet ücreti olarak kararlaştırılabilir. Bu uygulamanın zor durumda kalan iş sahibini korumak amacıyla getirildiği düşünülebilir. Çünkü hukuki yardıma ihtiyaç duyan iş sahibi bulunduğu zor koşuldan kendisine sunulacak teklifi kabul etmek zorunda kalabilir.

Üst sınırlandırmanın sadece avukatın talep edebileceği nispi ücrette söz konusu olabileceği ifade edilmektedir¹⁰⁶. Örneğin, ücretin 10.000 TL gibi bir rakam olarak belirlenmesi halinde maktu ücret söz konusu olup bu durumda yüzde yirmi beşlik sınırın gündeme gelmeyeceği ileri sürülmektedir. Kanaatimizce bu görüş yerinde değildir. Zira avukatlık ücreti kanunda tanımlanmış ve buna göre ücret, avukatın üstlendiği hukuki yardımının karşılığındaki meblağı yahut değeri ifade etmektedir. Başka bir deyişle avukatlık ücreti ya bir meblağ (10.000, 20.000 TL gibi) ya da bir değeri (dava konusunun % 20si, %25i) şeklindedir. Bir dava açılırken dava konusu alacak miktarı belirli rakam olarak tespit edilebilir ya da tespiti daha sonra bilirkişi marifetiyle ortaya çıkabilir. Dolayısıyla kanun koyucu ister önceden tespit edilebilir

¹⁰⁴ Avukatlık Kanunu m. 164/2'e göre: "yüzde yirmi beşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir."

¹⁰⁵ GÜNER, Avukatlık Hukuku, Ankara 2007, s.245.

¹⁰⁶ GÜNER, s. 284.

ister sonradan tespit edilebilir olsun, her ikisi için ücret ifadesini kabul etmiştir. Dolayısıyla ücret eğer önceden miktar olarak belirli ise, maktu, belirli değilse nispi olarak kabul etmiştir. Avukatlık Kanunu m. 164/II'ye göre %25'e ilişkin hükümde ise, dava ya da hükmolunacak şeyin bedeli veya paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir¹⁰⁷.

Yüzde yirmi beşe ilişkin üst sınırlandırma hükmü nispi veya maktu ücreti açıkça ifade etmektedir. Dava veya hüküm olunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi şeklinde ifade edilmiştir. Bu bakımdan kanun nispi ve maktu ayrımı yapmadan %25lik bir sınır getirmiştir¹⁰⁸.

Avukatlık Kanunu m. 164/II fıkrası gereğince, “%25’i geçmemek üzere, dava ya da hükmolunacak şeyin değeri veya paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak

¹⁰⁷ “Taraflar arasındaki avukatlık ücret sözleşmesi, 15.06.2001 tarihli olup, uyuşmazlığın çözümünde 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun, 02.05.2001 tarihinde 4667 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonraki, ancak 13.01.2004 tarihinde 5043 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önceki hükümlerinin uygulanması gereklidir. Anılan Yasa’nın 4467 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonraki 164/2. maddesinde, “Yüzde yirmi beşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.” hükmü mevcut olup, taraflar arasındaki sözleşmede “dava miktarının %30’u” oranında avukatlık ücreti belirlenmesine ilişkin kararlaştırma, yasada belirlenen %25 oranını aştığı için geçersizdir. Ne var ki, aynı Yasa’nın 163/2. maddesinde ise “Avukatlık ücret tavanını aşan sözleşmeler, bu Kanunda belirtilen tavan miktarında geçerlidir ... Avukatlık sözleşmesinin bir hükmünün geçersizliği, bu sözleşmenin tümünü geçersiz kalmaz.” hükmü mevcut olduğundan, yasada öngörülen %25 oranını aşan sözleşmenin, tavan miktarı olan %25 oranında geçerli olduğunun kabulü ile vekâlet ücretinin de bu orana göre belirlenmesi gerekir. Mahkemece, davanın kaybedilmesi halinde ödenecek ücret tutarının belirlenmediğinden bahisle, dava konusu vekâlet ücret sözleşmesinin Avukatlık Kanunu’nun 164. maddesi gereğince tümüyle geçersiz olduğu kabul edilerek, ücrete konu olan davanın hüküm tarihinde geçerli olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince davalı lehine hükmedilen miktar üzerinden hesaplanan vekâlet ücretinin tahsiline karar verilmişse de, adı geçen Kanun’un 4467 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonraki 164. maddesinde, sözleşmenin geçerli sayılabilmesi için, değişiklikten önce mevcut olan “başarıya göre değişme koşulu” kaldırılmış olup, yapılan bu değişiklikten sonra, 02.05.2001 tarihinden sonra düzenlenen avukatlık ücret sözleşmelerinde, ücretin nispi olarak belirlenmesi durumunda, sözleşmenin geçerli sayılabilmesi için, “başarıya göre değişen ücret belirleme zorunluluğu” kalmadığından, mahkemenin aksi yöndeki kabulünde isabet bulunmamaktadır. O halde mahkemece taraflar arasındaki avukatlık ücret sözleşmesinde, “dava miktarının %30’u” olarak belirlenen vekalet ücretinin, tavan miktarı olan “dava miktarının %25’i” oranında geçerli olduğunun kabulü ile ücrete konu olan kamulaştırma bedelinin artırılmasına ilişkin davada davalı lehine hüküm altına alınan miktarın %25’i oranında tespit edilecek vekalet ücreti ile kararda karşı tarafa yükletilen vekalet ücretinden davalının hissesine düşen 873.137.038 TL’nin toplamı üzerinden itirazın iptaline karar verilmesi gerekirken, açıklanan hususlar göz ardı edilerek Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi’ ne göre belirlenen vekalet ücreti üzerinden yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, hükmün bu nedenle bozulması gerekirken, Dairemizce 06.03.2008 tarihli 2006/9528 E. 2008/3188 K. sayılı ilamda sehven, ücret sözleşmesinin tümüyle geçersiz olduğu, bu nedenle vekalet ücretinin de %5-%15 arasında belirlenmesi gerektiği belirtilerek kararın bozulduğu bu kez yapılan inceleme ile anlaşılması olduğundan, davacının karar düzeltme talebinin kabulüne, Dairemizce ait 06.03.2008 tarihli 2006/9528 E. 2008/3188 K. sayılı ilamın kaldırılmasına, hükmün yukarıda açıklanan değişik nedenlerle bozulmasına karar vermek gerekmiştir. ”Yargıtay 13. HD. 29.12.2008T. 2008/13013 E. 2008/15799 sayılı K. için bkz. <http://www.turkhukuk sitesi.com/showthread.php?t=37644>. Erişim Tarihi: 31.03.2019

¹⁰⁸ GÜNERGÖK, s. 126.

kararlaştırılabilecektir.” Bu hüküm uyarınca, bir dava açılırken veya dava açıldıktan sonra avukatlık ücreti belirlenirken dava veya hükmolunacak şeyin değerinin yüzde yirmi beşine kadar ücret tespit edilebilir. Avukatlık ücretinin de AAÜT m. 1 ilk fıkrasına göre, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblağı ya da değeri ifade ettiği nazara alındığında, yüzde yirmi beşlik sınır, meblağ veya değer yüzde yirmi beşi olarak algılanacaktır. Örneğin, avukatlık sözleşmesinde, “Dava sonunda elde edilecek bedelin % 10’u, % 20’si, % 25’i avukatın olacaktır veya dava konusu arsanın mülkiyeti müvekkile geçtiği takdirde arsanın % 25’i kadar değeri avukata verilecektir.” şeklinde bir hüküm getirilebilir. Buna karşın avukatlık sözleşmesinde, “Dava sonunda hükmedilecek bedelin % 26’sı % 30’u avukatın olacaktır.” şeklinde bir belirleme yapılamaz. Çünkü burada bedel yüzde yirmi beşi aşan bir oran olarak tespit edilmektedir.

Avukatlık sözleşmesinde belirlenmiş olan avukatlık ücreti % 25’i aşan sözleşmelerin akıbetine ilişkin olarak 163. maddenin 3. fıkrası bir düzenleme getirmiştir. Buna göre; “Avukatlık ücret tavanını aşan sözleşmeler, bu Kanunda belirtilen tavan miktarında geçerlidir.” Dolayısıyla yüzde yirmi beşi aşan bir oran belirlenmesi yapılmış ise, sözleşme tümünden geçersiz olmayacak, sözleşmedeki %25 aşan madde, %25 üzerinden yapılmış sayılacak ve sözleşme ayakta tutulacaktır. Nitekim Yargıtay da bir kararında, “Vekâlet ücretine getirilen % 25’i aşmama kuralı, sözleşme ile ihlal edilip % 30 olarak belirlenmiş ise, de yasa gereği bu durumda ücretin % 25 olarak kabul edilmesi gerekir” şeklinde değerlendirme yapmıştır¹⁰⁹.

Öğretide bu hüküm aşırı yararlanmanın bir görünümü¹¹⁰ veya avukatlık mesleğinin saygınlığının korunması¹¹¹ amaçlandığı ileri sürülmektedir.

Ayrıca Avukatlık Kanunu m. 163’de ifa edilmiş sözleşmelerin geçersizliğinin ileri sürülemeyeceği belirtilmiştir. Bu hükme göre, eğer tavan sınırı aşan bir sözleşme yapılmış ve avukat belirlenmiş bu oran üzerinden bir bedel tahsil etmişse, müvekkilin bu bedeli talep hakkı bulunmamaktadır.¹¹² Dolayısıyla tavan sınırı aşan miktarı alan avukata karşı müvekkil, sözleşmenin geçersizliğini ileri süremeyecek, verdiği yüzde

¹⁰⁹ Yargıtay 13. HD. 29.12.2008T. 2008/13013 E. 2008/15799 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2008-13013.htm&kw='2008/15799'+#fm>
Erişim tarihi: 01.08.2018

¹¹⁰ YALÇINDURAN Türker, Vekâlet Sözleşmesinde Ücret, Ankara 2004, s. 156.

¹¹¹ GÜNERGÖK s. 126, dn. 468.

¹¹² GÜNERGÖK, s. 126.

yirmi beşi aşan bedeli ödemeyi talep edemeyecektir. Bu yaklaşım bizce de doğru ve kabul edilebilir niteliktedir.

Üst sınırlandırmaya ilişkin bir diğer hüküm ise, yine 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 31. maddesine göre;

“Aşağıda yazılı işler ve eylemler yasaktır.

c) Dava giderlerinin avukat veya dava vekilleri veya onlar adına hareket edenler tarafından kabullenilmesi.

d) Kamulaştırma bedelinin tamamının veya bir kısmının nakden veya başka bir şekilde, avukat veya dava vekili veya onlar adına hareket edenler tarafından mal sahibine önceden ödenmesi.

e) Kamulaştırma bedelinin tamamının veya bir kısmının avukat veya dava vekili veya onlar adına hareket edenlere ait olacağına kararlaştırılması.

f) Yukarıda yazılı bentlerde yasaklanan fiillerin avukat veya dava vekillerince bizzat veya aracı ile mal sahibine teklif edilmesi veya bunlara yardımcı olunması” yasaktır.

Bu hüküm uyarınca, getirilmiş olan yasak davranışları gerçekleştiren avukatların tavan ücret talep edip edemeyeceği hakkında bir açıklık yoktur. Öğretide bu hükme aykırı davranılması halinde Kamulaştırma Kanununun 32. maddesine göre Devlet memuru gibi cezalandırılmaları gündeme gelmesi ve Kamulaştırma Kanunu 33. maddeye göre de yaptırım uygulanacağı nazara alındığında emredici bir hüküm olduğu ileri sürülerek, avukatlık ücret sözleşmesinin yoklukla malul olacağı ileri sürülebilecektir¹¹³.

Kamulaştırma Kanunu 31. maddesi (e) fıkrası uyarınca, kamulaştırma bedelinin tamamının yahut bir kısmının avukat ya da dava vekili veya onlar adına hareket edenlere ait olacağına kararlaştırılması yasaktır. Kanun koyucu, kamulaştırmada mutlak surette bir bedele hükmedildiğinde bu bedel üzerinden bir anlaşma yapılmasını yasaklamaktadır. Bu kapsamda, avukatlık ücretinin kamulaştırma bedeline bağlı olarak tespiti yasaktır¹¹⁴. O halde taraflar, sözleşme yaparken, mutlak surette maktu

¹¹³ GÜNER, s. 287.

¹¹⁴ Her ne kadar Mahkemece, “kamulaştırma bedelinin tespiti ve tescil davalarından dolayı davalının vekil olarak toplam 1.029.205.97.TL kamulaştırma bedelini çektiği, davacılara isabet eden 257.301.49.TL.’dan davacılara 232.751.00.TL ödendiği, bakiye 24.550.49.TL ödenmediği, davalı

bir bedel tespit etmek zorunda kalacaktır. Kamulaştırma davalarında nispi ücret tespiti mümkün değildir¹¹⁵.

Bu noktada değinmemiz gereken husus ise, Kamulaştırma Kanunu'na aykırı olarak yapılacak bir avukatlık sözleşmesinin ve ücret isteminin akıbetinin ne olacağıdır. Kanunun emredici hükümlerine aykırı sözleşmeler geçersizdir.(TBK m. 27) Dolayısıyla Yargıtay'ın eski kararlarına göre¹¹⁶, geçersiz sözleşmeden kaynaklı olarak ücret talep edilemeyeceği ve bu arada avukatlık asgari ücret tarifesine göre dahi bir ücret istenemeyeceği ileri sürülürken, Yargıtay yeni kararlarında¹¹⁷ AAÜT de belirtilen maktu ücretin talep edilebileceği kabul edilmiştir.

Kanaatimizce Yargıtay'ın yeni tarihli kararı yerindedir¹¹⁸. Zira kanun koyucu kamulaştırma bedelinin avukat ya da dava vekili veya onlar adına işlem yapanlara ait olacağı anlaşmalarını yasaklarken, tamamen iradeyi yok saymış, ancak onun yerine

vekilin davalardan dolayı Avukatlık Kanunu'nun 164. Maddesi gereğince hesaplanan vekalet ücretinin 88.220.37.TL olduğu ve bu miktardan 1/4'ü olan 22.055..TL'nin davacıların hissesine düştüğü, davalının hapis hakkını kullandığı ve icra takibinden sonra 6.000.00.TL davalının davacılarına ödediği o halde buna göre davalının davacılarına eksik ödemesi bulunmadığı..." gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş ise de; Kamulaştırma Kanunu tarafından hüküm altına alınacak şeyin değerinin belli yüzdesi koşulu ile ücret sözleşmesi yasaklanmıştır. Kamulaştırma bedelinin artırılması için açılacak davalarda Avukatlık Kanununa göre özel hüküm niteliği taşıyan Kamulaştırma Kanunu'nun ilgili hükümleri öncelikle uygulanacaktır. Davalı, Avukatlık Kanunu'na göre nispi ücret talep edemez. Kamulaştırma Kanunu gereğince kamulaştırma bedelinin tespiti ve tescil davasında maktu vekâlet ücretine hak kazanır. O halde mahkemece, davalı avukatın, davacıları temsil ettiği kamulaştırma bedelinin tespiti ve tescil davalarında maktu vekâlet ücreti alabileceği göz önünde bulundurularak bu yönde gerekirse taraf ve yargı denetimine esas olacak şekilde alanında uzman bilirkişi veya bilirkişi heyeti marifetiyle rapor alınarak hâsıl olacak sonuca uygun bir karar verilmesi gerekirken az yukarıda yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir. bkz. Yargıtay 13. H.D. 12.6.2013T. 2013/5765 E. 2013/16006 sayılı K. içinbkz.<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-765.htm&kw='2013/16006'+#fm> Erişim Tarihi: 20.08.2018

¹¹⁵"Kamulaştırma Kanunu'nun 31. m (e) bendi gereğince, kamulaştırma bedelinin tamamının veya bir kısmının avukat veya dava vekili veya onlar adına hareket edenlere ait olacağına kararlaştırılması yasak olup suç teşkil etmektedir." Yargıtay 13. HD. 12.6.2013 T. 2013/5765 E. 2013/16006 sayılı kararı için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-5765.htm&kw='2013/16006'+#fm> Erişim tarihi 31.03.2018

¹¹⁶ Yargıtay 4. HD. 05.2.1980 T. 979/10104 E. 980/1334 sayılı K. için bkz. (YKD, yıl 1981, S. Nisan, Sf. 45)

¹¹⁷ Yargıtay 13. HD. 31.01.2013 T. 2012/22193E. 2013/2021 sayılı karar için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2012-22193.htm&kw='2013/2021'+#fm> Erişim tarihi: 29.05.2019

¹¹⁸"kamulaştırma Kanunu 31/e maddesine aykırı olarak dava sonucunda kazanılacak komisyon bedelinin belli bir kısmının vekile verilmesi yönünde hüküm içerdiği için geçersiz olduğu gerekçesiyle AAÜT' ne göre maktu vekalet ücreti yönünden hüküm tesis edilmesini usul ve yasaya aykırıdır". Yargıtay 13 HD. 14.01.2015T. 2014/9368E. 2015/238 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2014-9368.htm&kw='2015/238'+#fm> Erişim tarihi: 21.12.2017

geçerli olacak şekilde tamamlayıcı hukuk kuralı olan AAÜT sini uygulamak gerektiğini vurgulamıştır¹¹⁹.

Son olarak avukatlık ücretine tavan yönünden getirilmiş sınırlandırma 3402 sayılı Kadastro Kanununun 31. maddesidir. Buna göre, “*Kamu kurum ve kuruluşları, taraf olduğu işlerde; avukatlarıyla, avukatları bulunmadığı takdirde, daire amiri veya daire amirinin yetkili kılacağı memurlarca temsil edilir. Avukat veya dava vekili ile takip edilen davalarda vekâlet ücreti; davanın önemi, vekilin sarf ettiği emek, tarafların davada iyi niyetle hareket edip etmediği, hak ve eşitlik kuralları göz önünde tutularak maktudan takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, takdir edilecek vekalet ücretinin miktarı keşif yapılmışsa, taşınmaz malın değerine göre avukatlık ücret tarifesinin tayin ettiği nispi vekâlet ücreti sınırlarının üstünde olamaz.*”

Bu hüküm uyarınca, avukatlık ücretine bazı sınırlandırmalar getirilmiştir. Buna göre, keşif yapılmayan kadastro davalarında, davanın önemi, vekilin harcadığı emek, tarafların davada iyi niyetle hareket edip etmedikleri, hakkaniyet ve eşitlik kuralları göz önünde bulundurularak maktu bedel üzerinden vekalet ücreti takdir edilirken, keşif yapılan davalarda, taşınmaz malın değeri üzerinden AAÜT’ nin belirlediği nispi vekalet sınırları üzerinde olamaz kuralı getirilmiştir. Dolayısıyla keşif yapılan işlerde üst sınır, nispi vekâlet ücreti sınırının üstünde olmamasıdır¹²⁰. Kadastro Kanunu m. 31 düzenlemesi avukatlık ücretinin alt sınırını belirlememekte ve bazı koşullarda avukatlık ücretinin üç katına kadar arttırılmasına imkan sağlayan (AAÜT m.3) kuralının da uygulanmasını engellediğinden serbesti ilkesini kısıtladığını söylenebilmektedir¹²¹.

1.4.1.1.2.2. Ücretsiz Dava Alınmaması ve İstisnaları

Avukatlık Kanunu m. 164/IV fıkrası uyarınca, Avukatlık asgari ücret tarifesi altında vekalet ücreti kararlaştırılmayacağı, ücretsiz dava alınması halinde de, durum baro yönetim kuruluna bildirileceği belirtilmekte, anılan hükmün lafzından ücretsiz iş görülmesi veya tarifenin altında vekâlet ücreti alınmayacağı belirtilmektedir. Bu

¹¹⁹ Aynı yönde GÜNER, s. 289.

¹²⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNER, s. 289-290.

¹²¹ GÜNER, s. 290.

hükümün amacı, ücretsiz dava kabulü yoluyla avukatlar arasında haksız rekabet yaratmanın önlenmek istenmesidir¹²².

Ücretsiz dava almamak kural olmakla birlikte, kanun koyucu buna istisna tanımıştır. Avukatlık Kanunu 164/IV hükmü kapsamında ücretsiz dava alınması halinde durumun baro yönetim kuruluna bildirileceği hükme bağlanmıştır. Her ne kadar avukatlık mesleği serbest meslek olsa ve ücret karşılığında yapılırsa dahi bazı hallerde ücretsiz hukuki yardım gerekebilir. Çünkü avukatın, anne babasından veya yakın akrabalarından para alabilmesi pek mümkün değildir. Bu tür durumları nazara alan kanun koyucu bunun baroya bildirilmesi gerektiğini düzenlemiştir. Kanunda her ne kadar baroya bildirmede gerekçe zorunluluğu olmasa da bazı baroların gerekçe bildirme zorunluluğu getirdiği görülmektedir¹²³.

Kanaatimizce, kanun koyucunun bildirimde gerekçe gösterilmesine gerek duymadığı bir noktada baroların bildirim istemesi uygun değildir. Ancak avukatın ücretsiz dava kabul yetkisini kullanırken bu yetkinin arızı olduğunu, devamlı şekilde ücretsiz dava kabul etmemesi gerektiğini belirtmekte yarar vardır. Aksi takdirde ücretsiz dava kabul etme nedeniyle disiplin cezası söz konusu olabilecektir.

Son olarak, Avukatlık Kanununun 164. maddesinin 4. fıkrasında, “*Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde; değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilâmin kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin yüzde onu ile yüzde yirmisi arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir.*” denilmektedir.

Bu hüküm, avukatın ücretsiz baktığı davalarda uygulama alanı bulamaz. Zira hükümde geçen avukatlık ücretinin kararlaştırılmaması ile kastedilen, avukat ile müvekkil arasında avukatın ücret belirlemeyi unutması, sonradan belirlemesi gibi hallere özgüdür. Avukat ile müvekkilin ücretsiz davaya bakılacağına ilişkin anlaşmaları, bu madde kapsamına dâhil değildir. Çünkü avukatın davaya ücretsiz

¹²² GÜNER, s. 324; s. 501; POLAT, s. 107.

¹²³ POLAT, s. 110.

bakmasına ilişkin bir durumda avukat ile müvekkilin ücret hususunda bir görüşü oluşmuş ve ücret ödenmeyeceği kararlaştırılmıştır. Ancak Avukatlık Kanunu 164/ IV deki durumda ise ücret ödeneceği açıktır ancak bu ücret ödemesi tespit edilmiş değildir.

Ancak, avukat ile müvekkili arasında sözleşme ile ne şekilde ödeme yapılacağı kararlaştırılan durumlarda da ücretsiz dava alınmasından bahsedilemeyeceği düşünmekteyiz. Çünkü Avukatlık Kanunu m. 163 de bahsedildiği üzere, tarafların özgür iradeleri ile imzaladıkları sözleşmenin bağlayıcı nitelikte olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir. Bu konuda Yargıtay da aynı görüştedir¹²⁴.

1.5. AVUKATLIK ÜCRETİNİN KAPSAMI

1.5.1. Genel Olarak

Muhamat Kanununda ve 27.06.1938 tarih ve 3499 sayılı eski Avukatlık Kanununda, Avukatlık ücreti maktu olarak belirlenebilmekteydi. Taraflar aralarında anlaşarak nispi bir ücret belirleyememekteydiler. Ancak 1136 sayılı Avukatlık Kanunu avukat ve iş sahibi arasında anlaşma bulunduğu takdirde, ücretin dava veya hükümlenilecek şeyin değeri üzerinden nispi olarak kararlaştırılma imkânı sağlanmıştır.

Konusu para olan dava ve işlerde, dava konusu paranın belli yüzdesi avukata ait olacağı konusunda anlaşma yapılabileceği hükme bağlanmıştır (Avukatlık Kanunu m. 164/2).

¹²⁴ “Davacı, eldeki dava ile davalı vekili olarak takip ettiği icra ve dava dosyası nedeni ile hak etmiş olduğu vekâlet ücretinin tahsilini istemiş, davalı aralarındaki sözleşme uyarınca davacının yalnız işin sonuçlandırılması karşılığında karşı yandan alacağı vekâlet ücreti karşılığında çalışacağını ve bankanın avukata vekâlet ücreti ödemeyeceğini savunarak davanın reddini istemiştir. Mahkemece, alınan bilirkişi raporu doğrultusunda davanın ıslah edilmiş şekli ile kabulüne karar verilmiştir. Taraflar arasında imzalanan sözleşmenin ücret başlıklı 2. maddesinde Bankanın, sözleşme kapsamındaki işlerin yürütülüp sonuçlandırılması karşılığında müşavirlik üstlenen avukata herhangi bir ücret ödemeyeceği, avukatın sadece karşı taraftan alacağı vekâlet ücreti karşılığında çalışacağı öngörülmüştür. Her ne kadar hükme esas alınan bilirkişi raporunda, sözleşmenin söz konusu maddesinin kanunlara, Yargıtay içtihatlarına ve Barolar Birliği Disiplin Kurulu kararlarına aykırı olması sebebi ile geçersiz olduğu belirtilmiş ise de; tarafların özgür iradeleri ile imzaladıkları söz konusu sözleşme hükümleri bağlayıcı olup, uyumsuzluğun sözleşme hükümlerine göre çözülmesi gerekmektedir. O halde, mahkemece, avukat olan davacının davalı Banka ile imzalamış olduğu sözleşme hükümleri gözetilerek hasil olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Yargıtay 13. H.D. 07.12.2017 T. 2015/24556 E. 2017/12234 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-24556.htm&kw=`2015/24556`+#fm> Erişim tarihi: 21.02.2019

Kural bu olmakla beraber, avukatın iş sahibine karşı bağımsızlığını koruması, hukuki yardımda bulunurken de mesleğinin getirmiş olduğu kurallar çerçevesinde uygun bir biçimde iş sahibinin işini yürütebilmesi, mesleğinin onurunu korunması ve avukatın işin tarafı haline gelmesinin önüne geçilmesi bakımından ücretin belirlenmesinde bir takım sınırlamalar getirilmiştir.

Bu anlamda, kural olarak maktu bir bedel içermesi gereken ücret, taraflarca nispi olarak kararlaştırıldığında, bu ücretin, dava konusu olan para dışındaki mal ya da hakların bir kısmının avukata ait olacağı şeklinde olmaması gerekir.

Dava sonucuna katılma yasağı olarak adlandırılan bu yasadakı uyarınca, alacağı ücreti avukat, dava konusu olan para dışındaki mal ve hakların bir kısmına sahip olmak suretiyle tahsil edemeyecektir. Bu durum aynı zamanda ücretin nakit olması gerektiğine ilişkin ilkeye de uygundur¹²⁵.

1.5.2. Avukatın Hapis Hakkı

Hapis hakkı, alacaklının kendisine bir edimde bulunmadıkça elindeki şeyi borçluya vermeme hakkı olarak tanımlanmaktadır¹²⁶. Güner' e göre de; "Yasal şartların gerçekleşmesi durumunda, alacaklıya zilyetliğinde bulunan ve geri vermesi gerekli olan borçluya ait taşınır mal ve kıymetli evrakı geri vermeyerek alacağının güvencesi olarak alıkoyma ve paraya çevirme gücü veren aynı bir haktır"¹²⁷.

Hapis hakkı, TMK m. 950'de düzenlenmiştir. Bu hükme göre; "*Alacaklı, borçluya ait olup onun rızasıyla zilyedi bulunduğu taşınırı veya kıymetli evrakı, borcun muaccel olması ve niteliği itibarıyla bu eşyanın alacak ile bağlantısı bulunması halinde, borç ödeninceye kadar hapsedebilir.*

Zilyetlik ve alacak ticari ilişkiden doğmuşsa, tacirler arasında bu bağlantı varsayılır. Alacaklı, borçluya ait olmayan taşınırlar üzerinde de zilyetliğin iyi niyetle kazanılmasının korunduğu ölçüde hapis hakkına sahip olur."

¹²⁵ AYDIN, s.47.

¹²⁶ YILMAZ Ejder, Hukuk Sözlüğü, Ankara 2003, s.258.

¹²⁷ GÜNER, s. 349.

Bu hüküm uyarınca hapis hakkı, yasada öngörülen hallerin gerçekleşmesi ile beraber zilyetliğinde bulunan ve iade etmekle yükümlü olduğu parayı ve kıymetli evrakı alıkoyma hakkıdır.

Avukatlık Kanununun 166. maddesi avukatlar için hapis hakkı tanımıştır. Bu hükme göre, “Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.” 166. Madde sadece taşınır eşyadan bahsetmemiş, mallar ve her türlü kıymet ibaresini kullanmak suretiyle avukata bir hak tanımıştır. Ancak unutulmamalıdır ki avukat tarafından hapis hakkı kullanılmadan önce tahsil edilen paralar ile müvekkilin alacağının tahsili ile ilgili borçludan aldığı her türlü kıymetleri iş sahibine bildirmekle yükümlüdür. Aksi takdirde TMK m. 2 kapsamında dürüstlük kuralına aykırı olarak ve Avukatlık Kanunu kapsamında özen ilkesinden bahsedilemeyecektir. Yargıtay’ın da bu doğrultuda kararları vardır¹²⁸.

¹²⁸“Davacı, davalının 12.10.2000 Tarihinde aldığı vekaleti ile dava dışı İstanbul Büyükşehir Belediyesi aleyhine kamulaştırmaz el atma nedeni ile tazminat davasını açıp sonuçlandırıldığını, icra takibi yapılmasına da yetki verildiğini, aralarında yapılan sözlü anlaşma ile %15 oranında vekâlet ücretinin ödenmesinin kararlaştırıldığını, tahsilat aşamasına gelindiğinde de haksız olarak azledildiğini ileri sürerek, hapis hakkını kullanarak yedinde tuttuğu 22.422 YTL. nin mahsubu ile bakiye 101.034 YTL vekalet ücretinin faizi ile ödetilmesine karar verilmesi istemiştir.

Davalı, davacının icra dosyasından paraları tahsil edip kendisine hiçbir haber vermediğini, haricen öğrenip davacıya bildirdiğinde de sadece bir kısmını iade ettiğini, güvenini sarstığından vekâletten haklı olarak azlettiğini, tarifeye göre elden fazlası ile ücretinin ödendiğini savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, 30.124 YTL'nin temerrüt tarihinden yasal faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmiş; hüküm, davacı ve davalı tarafından temyiz edilmiştir.

1) Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmasına göre, davacının tüm davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2) Davacı avukatın, davalıdan 12.10.2000 tarihinde aldığı vekâlet ile adına kamulaştırmaz el atma nedeni ile tazminat davası açıp vekâlet ile adına kamulaştırmaz el atma nedeni ile tazminat davası açıp takip ettiği, bu davanın kısmen kabulüne karar verilip, 9.4.2007 tarihinde kesinleştiği, davacı avukatın bu ilamı icraya koyarak dosyaya yatırılan tahsilatlardan 20.2.2007 tarihinde 86.381 YTL, 9.3.2007 tarihinde 13.972. YTL. yi aldığı ve 15.3.2007 tarihinde davacının vekillikten azledilmesinden sonra 29.3.2007 tarihinde davalıya 44.889 YTL göndererek bakiyesini hapis hakkını kullanarak yedinde tuttuğunu bildirdiği, dosyadaki bilgi ve belgelerde tüm dosya ve kapsamından anlaşılmaktadır. Mahkemece azlin haklı olmadığı kabul edilerek Avukatlık Kanunu'nun 164/4 maddesi gereğince %10 oranında vekâlet ücretini talebe hakkı olduğu kabul edilerek hüküm verilmiştir.

Vekil, Borçlar Kanunu'nun 392. maddesi hükmüne göre yaptığı iş sırasında vekil eden adına tahsil ettiği paraları zimmetinde tutmadan müvekkiline intikal ettirmek, vekil edenin adına veya yararına yaptığı tüm işlerin hesabını müvekkiline vermek zorundadır. Davacı avukatın, icra dosyasından tahsil ettiği paraların miktarı hakkında davalı müvekkiline makul sürede bilgi ve hesap vermediği gibi, eksik olarak ödeme yaptığı gözetildiğinde, davalının gerçek tahsilat miktarını icra dosyasından öğrenmesi üzerine davacı avukatı 15.03.2007 tarihinde azil etmesinin haklı nedene dayandığının kabulü gerekir.

Avukatlık Kanunu'nun 174/2 maddesi hükmüne göre avukat kusur veya ihmali nedeniyle azil edilmiş yani azil haklı ise ücretinin ödenmesi gerekmez. Taraflar arasında yazılı sözleşme bulunmayan hallerde vekâlet ücreti üstlenilen işin sonuçlanması ile muaccel olur. Somut olayımızda davalı avukat haklı olarak azil edildiğine göre, tam ücret talep etme hakkına sahip olmayıp, ancak bitirdiği işlerden dolayı

Ancak kanaatimizce avukatlar adına çıkartılan vekâletnamelerde ahzu kabz yetkisi verilmediği durumlar avukatın tahsil ettiği parayı uhdesine alma yetkisi olmadığından hapis hakkını kullanması mümkün olmayacaktır.

Avukat hapis hakkını sadece ücret alacağı ve yaptığı giderler nispetinde kullanabilir. Müvekkil adına tahsil etmiş olduğu alacak veya değerlerden, ücret ya da masraf alacağından daha çok bir miktar hakkında hapis hakkı adı altında elinde bulundurması, yasalara uygun olmadığı gibi avukatlık meslek kuralları ile de bağdaşmamaktadır. Hapis hakkı kullanan veya kullanacak olan avukatın, müvekkilinin hesabına tahsil ettiği alacaklarını derhal gecikmeksizin iş sahibine söylemesi yahut bildirmesi, akabinde yapılacak hesaplama sonra alacağı vekalet ücret ve masraf oranında hapis hakkını kullanması gerekmektedir. Nitekim Yargıtay'ında bu konuda kararları mevcuttur¹²⁹.

Ayrıca her ne kadar HMK m. 330 uyarınca, vekil ile takip edilen davalarda mahkemelerce, kanuna göre takdir olunacak vekalet ücreti, taraf lehine ödenmesine hükmedilse de dava sonunda, Avukatlık Kanunu m. 164/IV gereği karar sonucunda avukatlık asgari ücret tarifesine göre karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata ait olduğundan esasında hapis hakkının vekalet ücreti dışındaki mal ile kıymetler olması gerektiği ve tarife kapsamında karşı tarafa yükletilecek vekalet ücreti dışındaki ücretler bakımından anlam ifade ettiği açıktır¹³⁰.

Kanaatimize göre bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü yukarıda sadece dava sonunda avukat ile temsil edilen davalarda kaybedene yükletilecek olan yargılama gideri karşı taraf vekalet ücretinden bahsedilmektedir. Dava sonucunda avukatın vekâlet ücretine hak kazanması akabinde haklı nedenle azledilmesi durumlarında karşı taraf vekalet ücretinin tahsili için herhangi bir yetkisi olmadığından tek başına bu tutarın tahsili için icra yoluna başvuramayacaktır. Bu bakımdan öncelikle bu tutarında hapis hakkına dâhil edilmesi gerekmektedir.

hak ve nefasete göre ücret isteyebileceği gözetilerek sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Yargıtay 13. H.D. 28.12.2009T. 2009/5688 E. 2009/15479 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2009.-5688.htm &kw=2009/5688`+fm> Erişim tarihi: 28.08.2018

¹²⁹ Yargıtay 13 HD. 24.05.2017T. 2015/19231E. 2017/6255 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-19231.htm&kw=`2017/6255`#fm> Erişim tarihi: 15.01.2019

¹³⁰ Ayrıntılı açıklamalar için bkz. PAPAĞCI, s. 107.

1.5.3. Avukatlık Ücretinin Rüçhanlı Alacak Olması

Rüçhan hakkı, hak sahibinin diğer hak sahibine oranla öncelik hakkını kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır¹³¹.

Rüçhan hakkı Avukatlık Kanunu m. 166/II' de hükmü bağlanmıştır. Anılan hüküm uyarınca, *“Avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin düzenlenme tarihine, vekâletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi başvurma tarihine göre sıra alır.(Ek cümle: 2/5/2001 - 4667/79 md.) İş sahibinin iflası halinde avukatın vekâlet ücreti alacağı da rüçhanlıdır. Ancak, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206'ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü saklıdır.”*

Avukata tanınan rüçhan hakkı hapis hakkından farklı olarak giderleri içermeyecek şekilde yalnızca ücret alacağına ilişkin olarak tanınmıştır.¹³² Ancak avukatın, yapılan giderler nedeni ile hapis hakkı bulunmasına rağmen rüçhan hakkı bulunmamaktadır.¹³³ Bu hükmün İİK m. 206'da düzenlenen rüçhan hakkı ile ilişkisinin de ortaya konması gerekir. İİK m. 206'ya göre;

¹³¹ YILMAZ, s. 568.

¹³² GÜNERGÖK, s. 143, ÖZKAN, s. 280; AYDIN, s. 94; POLAT, s. 140.

“Avukatlık Kanunu'nun 166/2. maddesine göre avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilinin muhafaza ettiği ve kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkına haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin düzenleme tarihine, vekâletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi başvurma tarihine göre sıra alır. İcra ve İflâs Kanunu'nun 138/3. maddesi gereğince; vekil vasıtasıyla yapılan takiplerde vekalet ücretinin miktarı, alacaklı ile borçlu arasında yapılmış sözleşmeye bakılmaksızın, icra memuru tarafından avukatlık ücret tarifesine göre hesaplanır. Bu şekilde tayin olunan vekalet ücreti de takip masraflarına dâhildir.

Şikâyetçi avukat, dava dışı borçlunun alacaklı olduğu icra dosyasında yaptığı takip sonucu dosyaya paylaşımına konu 28.068.12 TL para yatmış olup, vekilin azledilmesi nedeniyle şikâyetçiye vekâlet ücreti ödenmemiştir. Şikâyetçi vekalet ücretinin tahsili için açtığı dava sonucunda verilen mahkeme ilamına dayanarak dava dışı borçlu aleyhine şikâyet olunanlardan sonra takip yapmıştır. Paylaşımına konu paradan öncelikle, şikâyetçi avukatın icra takibi nedeniyle alması gereken nispi vekalet ücretinin hesap edilerek verilmesi gerekir (İİK m. 138/3). İcra dosyasındaki nispi vekalet ücreti verildikten sonra artan paranın sıra cetvelinde yer alan diğer alacaklılara haciz tarihleri ve şikâyetçi açısından İİK'nın 100. maddesi koşullarının bulunup bulunmadığı da gözetilerek dağıtılması gerekirken, yanlışlıkla gerekçeyle tamamının şikâyetçiye verilmesi doğru değildir.” Yargıtay 23. H.D. 27.12.2011T. 2011/4374 E. 2011/2875 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=23hd-2011-4374.htm&kw='2011/2875'+#fm> Erişim tarihi: 27.12.2018

¹³³ AYDIN, s.94.

“BİRİNCİ SIRA:

A) İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dâhil alacakları ile iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,

B) İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları,

C) İflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.

İKİNCİ SIRA:

Velayet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları;

Ancak bu alacaklar, iflas, vesayet veya velayetin devam ettiği müddet yahut bunların bitmesini takip eden yıl içinde açılırsa imtiyazlı alacak olarak kabul olunur. Bir davanın veya takibin devam ettiği müddet hesaba katılmaz.

ÜÇÜNCÜ SIRA:

Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar.

DÖRDÜNCÜ SIRA:

İmtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar.”

Bu hüküm açıkça, icra ve iflas kanunu bakımından önceliği belirlemiş ve özel kanunlarda imtiyazlı olduğu belirtilen alacakların üçüncü sırada olduğunu belirtmiştir. Avukatlık Kanununun özel kanun olduğu nazara alındığında, avukatın ücret alacağının üçüncü sırada olduğu kabul edilmelidir¹³⁴.

Rüçhan hakkı, Avukatlık Kanunu m. 166/3 kapsamında vekaletnamenin düzenlenme tarihine, vekaletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi başvuru tarihine göre sıra alacaktır. Hemen belirtmeliyiz ki, iş sahibinin iflası halinde avukatın vekalet ücreti alacağı da rüçhan olacaktır. Ancak İcra ve İflas Kanununun 206. maddesinin 1. fıkrasındaki hükmü saklıdır. Dolayısıyla iş

¹³⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. KARATEKE, s. 117; AYDIN, s. 94.

sahibi iflas edince de yine avukat, işçi, velayet ve vesayet hakkı sahiplerinden sonra gelmek üzere rüçhan hakkını kullanabilecektir.

Son olarak, Avukatlık Kanununun 166. maddenin 4. fıkrası uyarınca, “*Avukatın ölümü halinde, mirasçılara intikal eden avukatlık ücreti alacakları da, avukat alacakları gibi rüçhanlıdır. Şu kadar ki, üçüncü fıkra yazılı bildirim zorunluğu bu kimseler hakkında uygulanmaz*”. Dolayısıyla avukatın vefat etmesi halinde mirasçılara intikal etmiş avukatlık ücreti de rüçhanlıdır. Bu hüküm, terekeye dahil hak ve borçların mirasçılara bir bütün olarak intikaline ilişkin miras hukuku ilkesinin avukatlık kanunundaki yansıması niteliğindedir¹³⁵.

Avukatlık Kanununun 166. maddesinin 3. fıkrasına aynı zamanda icra dairesine yükümlülük getirmektedir. Bu hüküm kapsamında avukatlık ücret alacağının tahsili kolaylaştırmak bakımından önem arz etmektedir. Herhangi bir ilamı, cebri icra yolu ile infaz ettirecek olan ilam alacaklısı, bunu ilamda yazılı avukattan başka bir avukat ile veya bizzat kendisi takibe koyduğunda, icra dairesi, takip talebinde bulunan taraftan masrafları icra ve iflas kanunu m. 59 gereği takipte bulunandan almalı ve ilâmda adı yazılı olan avukata bu durumu derhal tebliğ ile yazı olarak bildirmelidir. Bu yazı avukata tebliğ edilmeden icranın sonraki aşamalarına geçilemez.

1.5.4. Avukatlık Ücretinin Devri

Avukatlık Kanununda avukatın avukatlık ücretinin devrine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu noktada TBK'nun alacağın devrine dair m. 183 ve devamı hükümleri kapsamında avukatlık ücretinin devri mümkündür. Ancak taraflar yine avukatlık sözleşmesinde sözleşme özgürlüğü çerçevesinde devri yasaklayan hükümler koyabilirler¹³⁶.

Avukatın ücret alacağını üçüncü kişiye devri, meslek hukukunu sır saklama yükümlülüğünün ihlal olup olmadığı noktasında ilgilendirebilir. Avukat bunu yapmadan önce, ücret talebinin miktarı konusunda müvekkile bilgi verip, onu ödemeye davet etmelidir¹³⁷. Avukatlık mesleğindeki sırların özel önemi ve sır saklama yükümlülüğü nedeniyle, alacağın temlik halinde temlikle birlikte alacağını devreden

¹³⁵ POLAT, s. 144.

¹³⁶ POLAT, s. 127.

¹³⁷ SUNGURTEKİN ÖZKAN, s 83.

avukatın, devralana alacak senedini ve elinde bulundurduğu ispatla ilgili bütün belgeleri teslim etmek ve alacağını iddia edebilmesi için gerekli bilgileri vermekle yükümlü olacağından bunun yasak olduğunu ileri sürenler olmuştur¹³⁸.

Kanaatimizce de, sözleşmede ücret alacağının devrini yasaklayan açık bir hüküm bulunmadıkça veya aksi kararlaştırılmadıkça sır saklama yükümlülüğüne dikkat edilmek koşuluyla avukatın ücret alacağının devredebilmesi mümkündür.

1.5.5. Avukatlık Ücretini Ödeme Borcunun Müvekkil Tarafından Üçüncü Kişilere Nakli

Borçlu müvekkilin, avukatlık ücretini ödeme borcunu avukatın rızasını almadan üçüncü kişilere nakletmesi mümkün değildir. Zira müvekkilin ücret borcu, borcun nakli hükümlerine göre alacaklı avukatın rızası ile mümkündür. Nitekim TBK m. 195’de bunu düzenlemektedir. Bu hükme göre, “*Borçlu ile iç üstlenme sözleşmesi yapan kişi, borcu bizzat ifa ederek veya alacaklının rızasıyla borcu üstlenerek, borçluyu borcundan kurtarma yükümlülüğü altına girmiş olur.*” Dolayısıyla bu hüküm kapsamında müvekkilin, ücret borcunu devretmesi avukatın rızası ile mümkündür. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararda¹³⁹ benzer değerlendirme yapmıştır.

¹³⁸ AYDIN, s. 98.

¹³⁹ “vekalet sözleşmesinin davacı ile davalı K. A. arasında imzalandığı gerekçesiyle reddine, davalı K. A. aleyhine açılan davanın ise kısmen kabulüne, 19.069.21 TL'nin davalı K. A'dan tahsili ile davacı İlky Mahanoğlu'na ödenmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiş, hüküm, davacı ve davalılardan K. A. tarafından temyiz edilmiştir. 1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekir. 2-Asıl dava, vekâlet ücreti alacağının tahsili istemine, birleşen dava ise, bu ücretin dayanağı olan "icra dosyası alacağının temlik" konusundaki, davalılar arasında yapılmış olan "sözleşmenin iptali" istemine ilişkin olup, mahkemece alınan bilirkişi raporu gereğince, gerek müvekkilin ödemesi gereken, gerekse karşı tarafa yüklenen vekâlet ücretinin toplamı üzerinden, asıl davada, davalılardan K. A. yönünden hüküm kurulmuş, birleşen davanın ise reddine karar verilmiş, halbuki Avukatlık Kanununun 164. maddesinin son iki cümlesinde. "Dava sonunda kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez." Hükümü mevcut olup, buna göre avukata ait olduğu açıkça belirtilen, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemeyecek ve haczedilemeyecek olan "karşı taraf vekâlet ücretinin, üçüncü kişiye temlik de edilemeyeceğinin kabulü gerekir. Müvekkilin, avukatın yasadan kaynaklanan bu alacağını üçüncü kişiye temlik etmesi, açıkça yasaya aykırı olduğundan hüküm ve sonuç doğurmaz. Dava konusu olayda da, davalı müvekkil K. A., Mersin 1. İcra Müdürlüğü'nün 2005/120 esas sayılı dosyasındaki 80.028,00 TL alacağını, "tahakkuk etmiş veya edecek tüm faiz ve tüm ferileriyle birlikte" diğer davalı R. Z.'e temlik etmiş olup, temlik edilen alacak içinde, takibi vekil sıfatı ile yürüten davacı avukata ait" karşı taraf vekâlet ücreti" de bulunduğundan, temlik sözleşmesi bu yönüyle geçersizdir. O halde birleşen davada, 26.11.2007 tarihli temliknamenin, "karşı taraf vekâlet

1.5.6. Avukatın Ücret Alacağını Takas Edip Edemeyeceği

Takas, birbirine karşı aynı cins alacağa sahip kişilerden birinin tek taraflı beyanı ile bu alacakları az olanı tutarından sona erdirmesidir¹⁴⁰. TBK'nun 139. maddesinde ise, takas, borcu sona erdiren bir hal olarak ileride de görüleceği üzere, *“İki kişi, karşılıklı olarak bir miktar para veya eşdeğer diğer edimleri birbirine borçlu oldukları takdirde, her iki borç muaccel ise her biri alacağını borcuyla takas edebilir”* şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Avukatlık ücretinin takas edilip edilemeyeceğine yönelik özel bir düzenleme yoktur. Ancak karşı taraf vekalet ücreti bakımından Avukatlık Kanunu m. 164/V' göre; *“Dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.”* hükmü yer almaktadır. Bu hüküm doğrultusunda da avukatın iş sahibinin borcu nedeniyle vekalet ücretinin takas ve mahsup edilemeyeceği açıktır.

Ancak kanaatimizce bu konuda TBK m. 139 hükmü geçerli olacaktır. Avukat ile müvekkilin karşılık olarak bir miktar para ya da eşdeğer diğer edimleri birbirine borçlu olmaları halinde, her iki borç da muaccel ise alacağını borcuyla takas edebilecektir. Yargıtay da benzer şekilde bir karar vermiştir¹⁴¹. Bu bakımdan

ücreti" miktarı olan 7.161,68 TL ile sınırlı olmak üzere geçersiz olduğunun tespitine, asıl dava yönünden de aynı nedenle, davacıya ödenmesi gereken 7.161,68 TL "karşı taraf vekâlet ücretinin, her iki davalıdan müteselsilen tahsiline karar verilmesi gerekirken, açıklanan hususlar göz ardı edilerek, birleşen davanın ve R. Z.' e karşı açılan asıl davanın tümüyle reddine karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir. 3-Davalı K. A. tarafından ibraz edilen 9.12.2004 tarihli tahsilat makbuzunda, davacı avukata 1.600,00 TL ödendiği belirtilmesine rağmen, hükmüne esas alınan 13.10.2008 tarihli bilirkişi raporunda, davacı alacağından mahsup yapılırken, bu miktarın 600,00 TL olarak hesaplanmış olması da, ayrıca usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.” Yargıtay 13. HD. 28.11.2011T. 2010/15034 E. 2011/10280 sayılı K için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2010-15034.htm&kw=`2010/15034`+`#fm>. Erişim tarihi: 26.10.2018

¹⁴⁰ ARAL Fahrettin, Türk Borçlar Hukukunda Takas, Ankara 1994, s. 1; OĞUZMAN Kemal / ÖZ Turgut, s. 436; EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2008, s. 1225; TUNÇOMAĞ Kenan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1, İstanbul 1972, s. 722; AYAN Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Konya 2007, s.310.

¹⁴¹“HGK'nun 12.10.1994 tarih ve 1994/251-593 sayılı kararında da benimsendiği üzere dar yetkili icra mahkemesinin yargılama usulü göz önünde tutulduğunda takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiası kural olarak;

1- Takasa konu alacağın İİK'nun 68. Maddesindeki belgelere dayalı bulunması,

2- Bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması, ya da,

3- Alacağın ilama bağlanması hallerinde nazara alınabilir.

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164/son maddesinde; *“Dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti, avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez”* hükmüne yer verilmiştir. Ancak borçlu taraf, alacaklı olduğu vekâlet

Avukatlık Kanunu 164/son maddesinde ki düzenleme avukat ile iş sahibi arasındaki ilişkiye yöneliktir. Nitekim Yargıtay da bu düşüncededir¹⁴².

ücreti alacağını, takas-mahsuba konu edebilir. Başka bir deyişle, vekâlet ücretinin, takas-mahsuba konu edilemeyeceği yönündeki yasal haktan vazgeçebilir.

Bu durumda, her ne kadar vekâlet ücreti alacağı, takas-mahsup talebine konu olmaz ise de, vekâlet ücreti alacağı olan borçlu taraf, bu haktan vazgeçerek takas-mahsup talebinde bulunabilir.

O halde, mahkemece, gerektiğinde bilirkişi incelemesi de yaptırılmak suretiyle borçlunun takas-mahsup talebi esastan incelenip, oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.” Yargıtay 12. HD. 05.05.2015 T. 2015/10195 E. 2015/12566 sayılı K. için bkz.<http://www.forumadalet.net/index.php?topic=3421.0> Erişim tarihi: 31.03.2018

¹⁴²Yargıtay 13. HD. 28.11.2011 T. 2010/1534 E. 2011/10280 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2010-15034.htm&kw=`2011/10280`#fm> Erişim tarihi: 26.05.2018

İKİNCİ BÖLÜM

TARAFLARIN TUTUMLARINA GÖRE ÜCRET, DAVANIN SEYRİNE GÖRE ÜCRET, DAVA TÜRLERİNE GÖRE ÜCRET, ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARINA GÖRE ÜCRET, SERİ DAVALARDA ÜCRET VE TARİFEDE YAZILI OLMAYAN İŞLERDE ÜCRET

2.1. TARAFLARIN TUTUMLARINA GÖRE ÜCRET

2.1.1. Tevkilde Ücret

2.1.1.1. Tevkil Kavramı ve Avukatın Tevkil Yetkisi

TBK m. 506/I hükmü gereğince işi bizzat yerine getirme sorumluluğu düzenlenmektedir. İlgili maddeye göre “*vekil, vekalet borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür. Ancak vekile yetki verildiği veya durumun zorunlu ya da teamülün mümkün kıldığı hâllerde vekil, işi başkasına yaptırabilir*” denilmek suretiyle vekilin işi bazı durumlarda şahsen ifa etmesinin zorunluluğu kaldırmış ve vekile başkasını tevkil hakkı tanınmıştır.

Avukatın borçlarından/yükümlülüklerinden en önemlilerinden birisi de yüklendiği işi şahsen yerine getirme ve işi sonuna kadar takip etmedir. Avukatlık sözleşmesinde iş sahibi ile avukat arasında yoğun güven ilişkisinin bir sonucu olarak avukatın aldığı işi bizzat yerine getirme yükümlülüğü bulunmaktadır¹⁴³. Vekilin yüklendiği işi şahsen yerine getirmesi kural olmakla birlikte bazı hallerde bir başka avukatın da işin yürütülmesine dâhil edilmesi zorunluluğu ortaya çıkabilir. Avukatlık Kanunu m.171'e göre, “*avukat yüklendiği işi kanun hükümlerine ve sözleşme hükümlerine göre takip eder.*” maddesinin bir istisnası da avukatın işi başka bir avukata kısmen bırakmasıdır. Kanaatimizce, vekilin yetki vererek başka avukatı tevkil etmesinin zorunlu olduğu (hastalık, yakın akraba vefatı, ulaşım zorluğu, ara karar niteliğinde olan duruşmalara katılım vb.) durumlarda söz konusu olması gerektiğidir. Çünkü esas olan müvekkilin avukatı tarafından işin şahsen yerine getirilmesi ve işin sonuna kadar takip edilmesidir. Bu ayrıca güven unsurunun temelini oluşturmaktadır.

¹⁴³ GÜNERGÖK, s.108; KARATEKE, s.66; POLAT, s.55.

Yargıtay'ın yerleşik kararlarında da güven ilkesinden sıkça bahsetmekte ve aksi kararlaştırılmamış ise, işin sonuna kadar yürütülüp neticelendirilmeden avukat, ücretini talep edemeyeceği ifade edilmektedir¹⁴⁴.

Avukatlık, güvene dayanan ve avukatın mesleki özellikleri dikkate alınarak kurulan bir ilişki olması nedeniyle müvekkilin çıkarları bu ilişkide ön plandadır. Ancak avukat için belli bir hukuki yardımda bulunduğu müvekkiline ait işin görülmesi esnasında, başka bir avukattan yardım alma zarureti doğabilir. Ancak bu imkan vekâletnamede tevkil yetkisinin bulunması kaydıyla mümkündür. Çünkü HMK m. 74 kapsamında başkasını tevkil yetkisi “Davaya vekalette özel yetki gerektiren haller” arasında tahdidi olarak sayılmıştır. Avukatlık Kanunu. m.171/I'e göre ise, “*Avukata verilen vekâletnamede başkasını tevkile yetki tanınmış ise, yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça, işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir.*” Bu hükme rağmen, bir başka avukata, tevkil yetkisi bulunmaksızın, yetki belgesi verilmesi halinde TBK hükümleri gereği vekâletsiz iş görme hükümleri uygulanır¹⁴⁵.

Avukatın tevkil yetkisi, avukata verilen vekâletname dışında sonradan yazılı bir sözleşmeyle verilebilse de yukarıda anlattığımız HMK m. 74 kapsamında vekaletnamede açıkça yetki verilmeyen durumlarda tevkil yetkisinin icazetinden bahsedilemeyecektir.

Avukatlık Kanunu m. 171/II'ye göre, “*Avukata verilen vekâletnamede başkasını tevkile yetki tanınmış ise, yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça, işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir. Vekâletnamede, bunun düzenlendiği tarihten sonra açılacak veya takip edilecek bütün dava ve işlerde vekâlete ve başkasını tevkile genel şekilde yetki verilmişse, avukat, bu tarihten sonraki dava ve işlerde müvekkilinden ayrıca vekâlet almaya lüzum kalmaksızın işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir.*”

İkinci fıkradaki hallerde, avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takip ettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve

¹⁴⁴ “...Avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemler ücreti karşılığıdır.” Hükümleri gereğince de avukat, aksine sözleşme yoksa işi sonuna kadar takip edip sonuçlandırmadan ücretini talep edemez. Yargıtay 13 H.D. 19.02.2014T. 2014/899E. 2014/4369 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2014-899.htm&kw=`2014/4369`#fm> Erişim tarihi:21.02.2019

¹⁴⁵ AYDIN, s. 84.

meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı hem şahsen hem de diğer avukatla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.”

Yargıtay bir içtihadında da¹⁴⁶ “Sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça işi başka bir avukat ile birlikte takip edebilir. Bu halde hem sözleşmeye taraf olan avukat, hem de tevkil yetkisi ile yetkilendirilen avukat işin takibi hususlarında müvekkile karşı müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.” şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

TBK m. 507’ye göre; “Vekil, yetkisi olmamasına rağmen işi başkasına gördürdüğünde, işi devrettiği kişinin fiillerinde dolayı kendisi şahsen sorumludur. Vekilin yetkisi olmadan, durumun icabı ve örf ya da adet kuralları da gerektirmeyen hallerde vekil başkasını tevkil ederse, tevkil ettiği bu kişinin fiilinden kendisi yapmış gibi sorumlu olur. Vekil, eğer tevkil yetkisine dayanarak bir başkasını tevkil ederse sadece tevkil yetkisini kullanırken ve talimat verirken özen göstermekle yükümlü olur. Vekil gerekli özeni göstermiş ise meydana gelen zarara yönelik sorumluluktan kurtulur¹⁴⁷. Ancak avukat, tevkil olunan avukatın verdiği zarardan şahsen sorumlu olup, ayrıca da tevkil olunan avukatla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. Müvekkil, sorumluluk davasını her ikisine karşı açabileceği gibi içlerinden birisine karşı da açabilir.

Tevkil olunan avukat da kendisini yetkilendiren avukat gibi iş sahibine karşı avukatlık mesleğinin yükümlülükleri kapsamında sorumlu olacaktır. Keza, iş sahibinin tevkil olunan avukattan vekaletin gereği gibi ifasını isteme, talimat verme, hesap isteme gibi sair taleplerde bulunabilecektir. Bu durum TBK 507/III’ de düzenlenmiştir. Maddeye göre; “Vekalet veren, her durumda vekilin kendi yerine koyduğu kişiye karşı sahip olduğu hakları, doğrudan doğruya o kişiye karşı ileri sürebilir.”

Avukatlık Kanununun 171. maddesinin 3. fıkrasında, “Avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takip ettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı hem şahsen hem de diğer avukatla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. bu hüküm, 12. Maddede yazılı bir iş sebebiyle başka bir yerde çalışmak zorunluğunda olduğu için işi

¹⁴⁶ Yargıtay 13 HD. 22.01.2015T. 2014/16226E. 2015/1009 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb.files/dsp.php?fn=13hd-2014-16226.htm&kw=`2014/16226`#fm>
Erişim tarihi: 09.09.2018

¹⁴⁷ AYDIN, s. 128.

tamamen başkasına devreden avukatlar hakkında uygulanmaz” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hükümlerle, müteselsil sorumluluğa bir istisna getirilmiştir. Avukatlık Kanunu m. 12’de tevkil hakkında sorumluluğun istisna halleri düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, yazılı bir iş sebebiyle başka bir yerde çalışmak zorunda olduğu için işi başkasına devreden avukatların sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu da tevkil halinde sorumluluğun istisnai niteliğindedir. Örneğin, avukatın milletvekili, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilmesinden sonra işi tamamen başka avukata bırakmasında müteselsil sorumluluk uygulama alanı bulmayacaktır.

Avukatlık Kanunu m. 171’de öngörülmüş olan müşterek ve müteselsil sorumluluğu düzenleyen bu kural emredici olup, taraflar sözleşmeyle dahi bu kuralı bertaraf edemezler.¹⁴⁸ Burada kanundan doğan bir kusur sorumluluğunun bulunduğu söz edilmektedir. Avukatın tevkil yetkisine dayanarak bir başka avukatı yetkilendirmesi uygulamada yetki belgesi verilerek yapılmaktadır. Avukatlık Kanunu Yönetmeliği’nin 18. maddesinde açıkça nasıl yapılacağı belirtilmiştir¹⁴⁹. Yetki belgesinin yazılı olması ve imzalanması gerekmektedir.

2.1.1.2. Avukatlık Kanunu’na Göre Tevkilde Ücret

Tevkil yetkisinin avukatlık ücreti üzerine etkisi m. 171/III’ de hükme bağlanmıştır. Buna göre; *“Avukat tarafından işe başka avukatlar teşrik edilmiş ise, avukat bundan dolayı ayrı bir ücret isteyemeyeceği gibi, işi birlikte takip eden avukat da müvekkilden herhangi bir ücret isteyemez. İş tamamen başka bir avukata bırakılmış ise, tevkil eden ve tevkil olunan avukatlar ücret sözleşmesindeki miktarı aşmamak şartıyla, harcadıkları mesaiye karşılık olan ücreti müvekkilden*

¹⁴⁸ AYDIN, s.86.

¹⁴⁹ “Avukatın çıkaracağı vekaletname örneğinde; vekaletnameyi düzenleyen merciin adı, kayıt numarası, düzenleme tarihi ile avukatın adı, soyadı, vergi numarası, imzası ve ayrıca vekil edenin adı, soyadı, adresi ve yetki kapsamının ne olduğunun bulunması zorunludur. Avukatlar veya avukatlık ortaklıkları, başkasını tevkil etme yetkisini taşıdıkları tüm vekaletnameleri kapsayacak şekilde tek bir genel ya da ayrı ayrı özel yetki belgesi düzenleyerek; bir başka avukatı veya avukatlık ortaklığını müvekkilleri adına vekil tayin edebilirler. Vekaletname hükmünde olan bu yetki belgesi; tüm yargı mercileri ile resmi ve özel kişi, kurum ve kuruluşlar için hukuken vekaletname işlev ve etkisi taşır. Yetki belgesinde yetki verenin ve yetkilendirilenin adı, soyadı, barosu, sicil ve vergi numarası ve bu maddenin birinci fıkrasında yazılı hususların yer alması gereklidir.

isteyebilirler. Ancak, tevkil eden avukat müvekkilden peşin, ücret almışsa, harcadığı mesaiye karşılık olan miktarın fazlasını tevkil ettiği avukata ödemekle yükümlüdür.”

Avukatın başka bir avukatla birlikte işi yürütmesinde ayrı bir ücret isteyemeyeceği, hatta tevkil olunan avukatın dahi ayrı bir ücret isteyemeyeceği (Yargıtay kararları da bu yöndedir)¹⁵⁰ kural olmakla birlikte, sözleşme özgürlüğünün bir yansıması olarak, ücrete dair ayrı bir sözleşme tevkil olunan avukat ile iş sahibi arasında yapılmışsa, tevkil olunan avukatın ücreti isteme hakkı doğacaktır.

Avukatın işten çekilerek işi tamamen başka bir avukata tevkil ettiğinde, her iki avukatın ücret hakkının doğduğu ancak bu ücret hiçbir şekilde sözleşmede veya tarifede gösterilen ücretten fazla olamaz. Ücretin tamamı veya bir kısmı ilk avukata peşin ödendiğinde, bu ücret ilk avukatın çalışmasına karşılık olması gerekenden fazla ise, fazla olan kısım tevkil olunan avukata, ilk avukattan alınarak verilmelidir. Avukatın tevkil yetkisine dayanarak bir başka avukat ile iş sahibinden alması gereken ücret; avukat ile iş sahibi arasındaki sözleşmede kararlaştırılan veya ücrete dair herhangi bir sözleşme yapılmamış yahut sözleşme geçersiz ise Avukatlık Kanunu m.164/IV’ e göre yetkili merci tarafından belirlenecek olan vekalet ücreti ile yargılama gideri niteliğindeki karşı tarafa yükletilen ve kanun gereği avukata ait olan dava vekalet ücretidir.

¹⁵⁰“*Dava, davacının yetkisine haksız olarak son verdiği iddiası ile davacının hak ettiği mahkeme ve icra dosyaları yasal ve akdi vekalet ücretleri ile dava ve icra dosyalarında yapılmış yol masraflarının davalılardan tahsili talebine ilişkindir. Tevkil eden avukatın yetki belgesindeki yetkilerini geri alması üzerine, davacının vekillik görevi son bulmuştur. Yetki, habersiz icra takibi başlatması gerekçesi ile kaldırılmışsa da davacıya verilen yetki belgesi vekaletnamedeki tüm yetkileri kapsadığı için davacının icra takibi başlatması yasaya uygundur. Bu durumda davacının yetkileri haksız olarak kaldırdığı için emek ve mesaisine karşılık vekalet ücretine hak kazanmış olduğunun kabulü gerekir. Avukatlık Kanunu'nun 171/ son maddesi gereğince, tevkil eden ve tevkil olunan avukatlar, ayrı ayrı değil, harcadıkları mesai oranında tek bir ücret talep edebileceklerinden, davacının hak ettiği vekalet ücretinin buna göre belirlenmesi gerekir. Mahkemenin hak kazanılan vekalet ücretlerinin ½ sinin davacıya ait olduğuna karar vermesi yerinde olmuştur. Ancak davacı lehine, başlatmış olduğu icra takibi sebebiyle akdi vekalet ücretine ve icra dosyasından tahsilat yapılmışsa karşı yan vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken sadece karşı yan vekalet ücretine hükmedilmesi hatalıdır. Açıklanan hususlar, göz ardı edilerek karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır.”*

Yargıtay 13 HD. 24.05.2018T. 2015/37427E. 2018/6206 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-37427.htm&kw.=`2018/6206`++#fm>.

Erişim tarihi: 03.03.2018

2.1.2. İş Sahibinin İş Bir Başka Avukata Bırakmasında Ücret

Müvekkil, işi, avukatlık sözleşmesi ilişkisi içerisine girdiği avukattan başka bir avukata da bırakabilir. Avukatlık Kanunu m.172 uyarınca, “*İş sahibi, ilk anlaşmayı yaptığı avukatının yazılı muvafakatiyle başka avukatları da işin kovuşturma ve savunmasına katabilir.*” Bu hak, müvekkilin, avukat seçip seçmeme davayı bir avukat ile takip edip etmeme özgürlüğünün bir yansımasıdır¹⁵¹.

Müvekkil, avukatı azletmek istemeyip, işi gören avukat ile beraber bir başka avukatın da o işin görülmesine katılmasını istediğinde, o işle ilgilenen ilk avukatının yazılı muvafakatini alması gerekir. Avukat Kanunu m.172/II’de, “*İş sahibi ilk avukatın muvafakatini kendisine tevdi veya tebliğ edilecek bir yazı ile en az bir haftalık süre vererek talep eder. Avukat bu süre içinde cevap vermemişse muvafakat etmiş sayılır.*” Düzenlemesi yer almaktadır. Müvekkilin, işi bir başka avukata vermesinin şartları olarak şunlar ifade edilebilir.

Öncelikle, müvekkil, ilk avukatına yazılı olarak yapacağı tebliğ ile veya sözlü olarak yaptığı beyan ile bunu bildirmesi gerekir. İş sahibi bir başka avukatın da işi görülmesine katılması hususunda kendisine en geç bir hafta içerisinde yazılı muvafakat verilmesini bu bildirim yollarından biri ile ilk avukatından istemelidir. Ancak yazılı yapılacak bildirim, 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre gerçekleşmelidir.

Müvekkilin, ilk avukata yazılı muvafakat vermesi için yazılı veya sözlü olarak bildirimde bulunurken, ona bir haftalık süre tanınması gerekir. Bu bildirimde yazılı muvafakatın verilmemesinin sonucu her ne kadar kanunda düzenlense de avukata yine de hatırlatılmalıdır. Avukatlık Kanunu m. 172 uyarınca, iş sahibi tarafından ilk avukattan başka avukatlara da işi gördürme konusunda muvafakat istendiğinde, en geç bir haftalık süre içerisinde herhangi bir şekilde cevap verilmediğinde, bu durum muvafakat verildiği yönünde kanuni bir karene olarak kabul edilmektedir. Bununla ilk avukatın iş sahibini uzun süre sürüncemede bırakması önlenmektedir¹⁵². Yargıtay, ilk avukatın rızası hakkında kendisine öğrendiği tarihten itibaren makul bir süre içerisinde avukatın dosyadan çekilip çekilmeyeceği hakkında bilgi edinilmesi gerektiğinden

¹⁵¹ GÜNER, s. 346 vd.

¹⁵² Bkz. GÜNER, s. 346 vd.

bahsetmektedir¹⁵³. İlk avukattan başka bir avukatın da işi görebileceği düzenlenmektedir. Buna rağmen başka bir avukat tarafından görülen iş sonraki avukat tarafından üstlenilirse veya ilk avukatın onayını almaz yahut ona bilgi vermeksizin işe başka bir avukat dâhil olursa bu durum sonraki avukatın, ortada haklı bir neden olmaması sebebiyle disiplin sorumluluğunu gerektirir¹⁵⁴.

İş sahibine ilk avukatın muvafakat vermemesi durumunda, vekalet sözleşmesi kendiliğinden sona erecektir. İş sahibi, muvafakati olmayan avukata ücretin tamamını ödemekle yükümlü olacaktır(Av. K. m. 172/III). Önceki avukatın muvafakat vermemesi üzerine iş sahibi ile avukat arasındaki sözleşme kendiliğinden son bulması halinde de avukat haksız azledilen bir avukat gibi ücretin tamamına hak kazanır. Avukatın muvafakat verip vermediğini ispat yükü iş müvekkile aittir¹⁵⁵.

Yargıtay içtihatlarında da bu durum açık bir şekilde ifade edilmiş muvafakati olmayan avukat yerine davaya başka avukatın girmesini haklı nedenle istifa sebebi sayarak avukatın ücrete hak kazanacağı belirtilmiştir¹⁵⁶. Nitekim iş sahibi tarafından haklı bir neden olmaksızın yeni bir avukatın görevlendirilerek önceki avukatın muvafakatinin alınmadığı hususu Yargıtay tarafından değerlendirilmiştir¹⁵⁷.

¹⁵³ "...Davacı dava dilekçesinde, bilgisi ve rızası dışında başka bir avukatın görevlendirildiği gerekçesiyle ödenmeyen vekâlet ücretinin tahsili istemi ile eldeki davayı açmıştır. Davacı avukatın başka bir avukata vekalet verildiğini öğrendikten sonra makul bir sürede Avukatlık Kanununun 172. maddesi uyarınca çekilip çekilmediği hususu araştırılmalı, makul sürede çekilmediği tespit edildiği takdirde ücret isteyemeyeceği göz önünde bulundurularak karar verilmelidir." bkz. Yargıtay 13. HD. 08.06.2011T. 2011/2283 E. ve 2011/8982 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm> Erişim tarihi: 05.08.2018

¹⁵⁴ "Şikayetli avukatın TBB Meslek Kuralları 39. madde gereği yapması gereken yazılı bildirimini yapmadığı, tamamen infaz edilen ve hiçbir emek harcamadığı dosyada Şikayetçinin alması gereken ücreti de tahsil erek uhdesinde tuttuğu dosya kapsamı ile tartışmasızdır. Avukat mesleğinin emeğine saygı duymalı, onun emeğinden haksız kazanç sağlamamalıdır. Şikayetli avukat T.U.'nun itirazının reddi ile ... Barosu Disiplin Kurulu'nun "Kınama Cezası Verilmesine" ilişkin 13.12.2013 gün ve 2013/9 Esas, 2013/16 Karar sayılı kararının ONANMASINA, katılanların oybirliği ile karar verildi." TBB disiplin kurula kararı 05.04.2014 T. 2014/56E. 2014/234 sayılı K için bkz. <https://www.adaletbiz.com/barolar-birligi/avukat-meslektasinin-emeğinden-haksiz-kazanc-saglamamali-h16408.html>. Erişim tarihi: 04.04.2019

¹⁵⁵ AYDIN, s 105.

¹⁵⁶ "Takip ettiği davaya muvafakati. olmadan başka bir avukatın girdiğini gören avukatın bu nedenle istifa etmiş olması haklı istifa olarak kabul edilmelidir. Bu nedenle, haklı istifa eden avukat ücrete hak kazanacaktır. 08.01.1995 tarihli Avukatlık ücret sözleşmesinin o tarihte yürürlükte olan Avukatlık Kanunu hükümlerine bakılarak geçerli olup olmadığı irdelenmelidir. Sözleşme geçersiz ise, avukatlık hizmetinin verildiği dava tarihi esas alınarak tarife hükümlerine göre ücret belirlenmelidir." Yargıtay 13. H.D. 28.05.2009T. 2008/14663 E. 2009/7339 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2008-14663.htm.&kw=`2009/7339`+#fm>.

¹⁵⁷ "...1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 172.maddesinde, "İş sahibi, ilk anlaşmayı yaptığı avukatının yazılı muvafakati ile, başka avukatları da işin Kovuşturma ve savunmasına katabilir. İş sahibi, ilk avukatın muvafakatini kendisine tevdi veya tebliğ edilecek bir yazı ile en az bir haftalık süre vererek talep eder. Avukat bu süre içinde cevap vermemişse muvafakat etmiş sayılır. İlk avukatın muvafakat

Kanaatimizce, bu değerlendirme sadece serbest çalışan avukatlar için söz konusudur. Özellikle hizmet sözleşmesi ile çalışan veya kamu kurum ve kuruluşunda çalışan avukatların işin başka avukat ile görülmesi hakkında muvafakatinin alınması gerekmemektedir. Özellikle (her ne kadar avukatlığın özüne ve bağımsızlık ilkesine uygun olmasa da) hizmet sözleşmesi ile işverene bağlı avukatlar adına çıkartılan vekaletnamelerin birden fazla avukat adına düzenlenebileceği, iş sahibi ve avukatın aralarında imzaladıkları hizmet sözleşmesinde de işin başka avukat/lar ile birlikte görülmesi hakkında muvafakat alınabileceği düşünülmektedir.

2.1.2.1. Önceki Avukatın Muvafakat Etmemesinde Ücret

İş sahibine ilk avukatın, işi takip ettiği esnada onunla beraber bir başka avukatın da işin görülmesine dahil edilmesine bir haftalık süre içerisinde muvafakat vermemesi de mümkündür. Bu durumda iş sahibi ve ilk avukat arasında sözleşme ilişkisi kendiliğinden son bulur. Böyle bir sonucun doğması için ilk avukatın muvafakat vermemesine dair yazılı beyanının iş sahibine ulaşması yeterli olacaktır. Söz konusu beyanın iş sahibine ulaşmasıyla sözleşme taraflar arasında son bulmaktadır. Bu husus Avukatlık Kanunu m.172/III'de düzenlemektedir. İlgili maddede, İlk avukatın muvafakatinin olmaması halinde, vekalet akdinin resen sona ereceği, İş sahibinin de muvafakat etmeyen avukata karşı, ücretin tamamını ödemekte yükümlü olduğu bahsedilmiştir.

etmemesi halinde, vekâlet akdi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, muvafakat etmeyen avukata ücretin tamamını ödemekle yükümlüdür. İlk avukatın muvafakati ile işin başka avukatlar tarafından da takibi halinde iş sahibi, ilk avukatın ücretinden kısıntı yapamaz. Bu halde avukatların müvekkile karşı sorumluluğu konusunda 171 inci maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.” hükmüne yer verilmiştir. Davalının, davacıyı 11.02.2004 tarihinde vekil olarak tayin ettiği, davacının ise, davalıya vekâleten Gebze 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2003/927E. Sayılı dosyasında 06.04.2004 ve 13.07.2004 tarihli duruşmalara katıldığı hususlarında taraflar arasında bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Davalı, Avukatlık Kanunu'nun 172.maddesi gereğince davacının yazılı muvafakatini almadan, davacının takip ettiği davaya bakma görevini başka bir avukata vermiş, davacının iddiasına göre de 02.11.2004 tarihli duruşma öncesinde kendisini durumdan telefon ile haberdar etmiştir. Bu durum davacının işi bırakması için haklı bir neden oluşturmaktadır. Dosya kapsamından davacının 02.11.2004 tarihli duruşmaya hiç katılmadığı, görevlendirilen yeni avukatın davalıyı temsil ettiği de duruşma zabutlarından açıkça anlaşılmaktadır. Bu durumda, davacı vekillik görevini gereği gibi yerine getirdiğinden; davalı da haklı bir neden olmaksızın ve anılan kanunun 172.maddesinde belirtilen usule uymaksızın yeni bir avukat görevlendirdiğinden, eldeki davayı açmakta haklıdır. Direnme bu nedenle yerindedir. Yargıtay HGK. 30.01.2013 T. 2012/13-691 E. 2013/173 sayılı K. için bkz.http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=hgk-2012-13-691.htm&kw=30.01.2013+T.+`2012/13-691`+#fm Erişim tarihi: 10.04.2019

İş sahibi tarafından avukata bir bildirim yapılmadığında, avukat kendisiyle birlikte iş sahibinin başka avukatla aynı iş konusunda sözleşme yaptığını öğrendiği andan itibaren derhal muvafakat vermediğini iş sahibine bildirmesi gerekir¹⁵⁸. Ancak ilk avukat öğrendiği andan itibaren iş sahibine derhal bir bildirim yapması akabinde avukatlık ücretinin tamamına hak kazanacaktır. Avukatın hak kazandığı bu ücret, avukatla iş sahibi arasındaki sözleşmeyle kararlaştırılan ücret olup, ücrete dair herhangi bir yazılı sözleşme yapılmamış yahut sözleşme geçersiz ise Avukatlık Kanunu m.164/IV'e göre yetkili merciler tarafından belirlenecek olan ücrettir. Ancak yargılama gideri niteliğinde ki karşı yana yükletilen dava vekalet ücreti konusunda, daha önce bahsedildiği üzere muvafakat vermeyen avukatın bu ücrete de hak kazanıp kazanmadığı veya hangi miktarda kazandığı, iş sahibinin başka bir avukatla çalışma isteminin nedenine bakılmalıdır. Çünkü karşı tarafa yükletilecek vekalet ücreti kesin sonuç veya hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemlerin karşılığıdır.

Bazen iş sahibi ilk avukatı azletmek yerine belli konuda uzmanlaşmış başka bir avukat ile çalışmak istemesi onun en doğal hakkıdır. Bu nedenle ilk avukatın muvafakati olmasa bile haklı olabilir. Bu durumda dava vekâlet ücreti davayı asıl takip eden avukatın hakkıdır. Ancak bazı hallerde iş sahibi ilk avukatın yetersizliği olmaksızın başka bir avukatla çalışması durumunda ilk avukatın yargılama gideri olan dava vekâlet ücretine de hak kazandığı kabul edilebilir. O halde somut olaya göre değerlendirme yapılmalıdır.

Nitekim Yargıtay'ın kökleşmiş içtihatlarında da bu durum açık bir şekilde ifade edilmiş avukatın muvafakati (avukatlık ücret sözleşmesinin kurulması esnasında işin ayrıca başka bir avukat tarafından da görülebilmesi yönünde muvafakat verilmiş olması durumları hariç)olmaksızın davaya başka avukatın girmesini haklı nedenle fesih sebebi sayarak avukatın ücrete hak kazanacağı belirtilmiştir¹⁵⁹.

Ancak kanaatimizce, ilk avukatın muvafakat vermemesi durumlarında ücretin hakkaniyete uygun şekilde avukatın tamamlamış olduğu işler bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü iş sahibi, işin görülmesi esnasında avukatın

¹⁵⁸ AYDIN Murat, s. 88.

¹⁵⁹ Yargıtay 13. H.D. 28.05.2009T. 2008/14663 E. 2009/7339 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibt.files/dsp.php?fn.=13hd-2008-14663.htm&kw=`2009/7339`+#fm>
Erişim tarihi: 09.11.2018

tutum ve davranışlarından rahatsız olmuş ve kendisinin adli merciler önünde temsil edilemeyeceği kaygısını taşıyabilir. Daha önce de bahsedildiği üzere başka bir avukat ile de çalışma iradesinde iş sahibinin avukat seçip seçmeme, davayı bir avukat ile takip edip etmeme özgürlüğünün bir yansımasıdır.

2.1.2.2. Önceki Avukatın Muvafakat Etmesi Durumunda Ücret

İş başka avukata vermesi konusundan iş sahibine ilk avukatın yazılı muvafakat vermesi durumunda, Avukatlık Kanunu m.172/son tatbik edilecektir. Buna göre; İlk avukatın muvafakati ile işin başka avukatlar tarafından da takip edilmesi halinde iş sahibinin, ilk avukatın ücretinden herhangi bir kesinti yapamayacağına değinilmiştir.

İlk avukattan alınan muvafakat, iş sahibine avukatın avukatlık ücretinden kesinti yapma hakkını tanımamaktadır. Bu halde dahi avukat, ücretinin tamamının ödenmesini iş sahibinden talep etme yetkisine sahiptir. Bununla birlikte iş sahibinin her iki avukat arasında ücret eşitliğini gözetme yükümlülüğü de bulunmamaktadır. Ücret her iki avukat ile iş sahibi arasında farklı olarak kararlaştırılabilir. Her iki avukat ayrı bir ücret sözleşmesi ile ve ücrete ilişkin kurallara uymak kaydıyla kendisine tam ücretinin ödenmesini isteme hakkına sahiptir.

2.1.3. Avukatın Azil ve İstifasında Ücret

2.1.3.1. Avukatın Azli Halinde Ücret

2.1.3.1.1. Haklı Sebep Azli Durumunda Ücret

TBK 512'e göre; "*Vekalet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir. Ancak, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren taraf, diğerinin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.*" Azil, karşı tarafa ulaşması gereken ancak karşı yanın kabulünü gerektirmeyen, bozucu yenilik doğuran bir irade beyandır¹⁶⁰. Azil, tek taraflı bir irade beyan ile gerçekleşip, iradenin açıklanması ile sonuç ve hüküm doğurur. Azil iş sahibinin, tek taraflı bildirimini ve bunun karşı tarafa

¹⁶⁰ GÜNER, s.348.

ulaşmasını gerektiren¹⁶¹ ve kural olarak geçerliliği belli bir şekle tabi olmayan ileriye doğru yürürlük kazanmak üzere hüküm ve sonuçlarını hemen doğuran bozucu yenilik doğurucu nitelikte bir irade beyandır¹⁶². “Avukatın işi takip etmemesi, avukatın azli ve ücretin gününde ödenmemesi” başlıklı Avukatlık Kanunu’nun 174. Maddesine göre;

“Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret isteyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır. Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez. Anlaşmaya göre avukata peşin verilmesi gereken ücret ödenmezse, avukat işe başlamakla zorunlu değildir. Bu sebeple doğabilecek her türlü sorumluluk iş sahibinindir. Yazılı sözleşmedeki diğer ödeme şartlarının yerine getirilmemesinden dolayı avukat işi takip etmek ve sonucunu elde etmekten mahrum kalırsa sorumluluk bakımından aynı hüküm uygulanır.”

Madde kapsamında, avukatın azledilmesi durumunda ücretin tamamı verilir. Her ne kadar anılan hükümde örtülü olarak haksız azlin koşulu belirtilmişse de bu hükmün aksinden avukatın haklı sebeple azlinde avukata ücretin ödenmeyeceği anlaşılmaktadır. Yargıtay kararlarına göre de avukatın haklı azledilmesi halinde ancak azil tarihine kadarki sonuçlanıp¹⁶³, kesinleşen işlerden dolayı vekâlet ücreti talep edilebilir¹⁶⁴. Avukatın kusur veya ihmalinin bulunduğu hallerde yapılan azil haklı

¹⁶¹ TANDOĞAN Haluk, Borçlar Özel İlişkileri, İstanbul 2008. s. 620; YAVUZ, s. 607; POLAT, s. 81.

¹⁶² SARI Suat, Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi, İstanbul 2004, s. 86.

¹⁶³ Yargıtay 13 HD. 26.04.2017T. 2015/19492E. 2017/5011 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-19432.htm&kw=`2017/5011`#fm>

Erişim tarihi: 03.01.2019

¹⁶⁴ “... Dava, vekâlet ücreti alacağı istemine ilişkindir. Davacı. avukat tarafından idari yargıda hizmet kusurundan. kaynaklı dava açılması gerekirken adli yargıda davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca davacı avukatın üzerine aldığı vekâlet görevinin gereklerini tam ve sağlıklı olarak yerine getirmediğinin, davalının azilde haklı olduğunun kabulü gerekir. Avukatlık Kanununun 174. maddesinde, “Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur Ya da ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmeyecektir.” hükmü mevcut olduğundan bu hükme göre azil işleminin haklı nedene dayandığının kanıtlanması halinde müvekkil, avukata vekâlet ücreti ödemekle yükümlü değildir. Kökleşmiş içtihatlarla göre haklı azil halinde ancak azil tarihi itibarıyla sonuçlanıp, kesinleşen işlerden dolayı vekâlet ücreti talep edilebilir. O halde mahkemece, azlin haklı olduğu kabul edilip, haklı azlin sonuçlarına göre somut olay değerlendirilerek hasil olacak sonucu uygun bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”

Yargıtay 13. HD. 16.11.2017T. 2017/7677 E. 2017/11211 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2.ibt.files.dsp.php.fn=13hd.2017-7677.htm&kw=`2017/11211`+#fm>

Erişim tarihi: 04.04.2019

sebeple azil olup, ücret ödenmesi gerekmemektedir¹⁶⁵. Bu sebeple azil halinde ispat yükü azledene aittir¹⁶⁶.

Azil iradesi şekle bağlı değildir. Azlin haklı veya haksızlığına yönelik değerlendirmeyi öncelikle iş sahibi (müvekkil) yapacak ancak mahkeme, takdir hakkını kullanmak suretiyle bunu değerlendirecektir. Azlin haklı sayıldığı durumlara örnek olarak, karşı yanın vekâletini kabul, işi aldıktan 15 ay sonra gecikerek dava açma, geçerli özür olmadan birden fazla duruşmaya girmemek¹⁶⁷, yasal bir neden olmadan uzun süre icra takibine devam edilmemesi¹⁶⁸, zamansız dava açarak müvekkili zarara uğratma¹⁶⁹, hapis hakkını doğru zamanda ve gerektiği kadar kullanmama, işi reddetme zorunda olduğu halde avukatlığı üstlenme¹⁷⁰ sayılabilir.

Avukatın haklı nedenle azli için en önemli dayanak taraflar arasındaki güven ilişkisinin zedelenmesidir¹⁷¹.

Diğer yandan haklı nedenle azilde ücret talebine ilişkin hakkaniyet ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı irdelenmelidir. Her ne kadar Avukatlık Kanunu m. 174'de avukatın haklı nedenle azli durumunda ücret ödenmesi mümkün gözükmemekle birlikte yargı içtihatları hakkaniyetin gerektirdiği durumlarda eğer, iş sahibi zarar görmemişse ve avukatın da kastı bulunmadığı hallerde yerine getirmiş olduğu işler nedeniyle uygun bir ücret ödenmesi gerektiği kabul edilmiştir¹⁷².

¹⁶⁵ Yargıtay 13. HD. 14.11. 2005T. 2005/9860 E. 2005/16861 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2005-9860.htm&kw=`2005/16861`+#fm>
Erişim tarihi: 09.04.2018

¹⁶⁶ AYDIN, s. 266.

¹⁶⁷ Bu konudaki örnekler için bkz. GÜNER, s. 322.

¹⁶⁸ ÖZKAYA Eraslan, Vekalet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, Ankara 2013, s. 707.

¹⁶⁹ KARATEKE, s. 485.

¹⁷⁰ KAÇAK Nazif, Yargı Kararları ile Avukatlık Kanunu, 2010, s. 306.

¹⁷¹ Yargıtay HGK, 11.10.2006 T. 2006/13-610 E. 2006/639 sayılı K. İçin bkz. GÜNER, s. 324.

¹⁷² Yargıtay 13. HD. 04.05.2016 T. 2015/15292 E. 2016/12224 K. sayılı kararında özetle şu ifadelerle yer vermiştir:

“Özen borcu” ile ilgili Avukatlık Kanununun 34. maddesinde mevcut olan, “Avukatlar, yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler.” şeklindeki hüküm ise, avukatlık mesleğinin bir kamu hizmeti olması nedeniyle, Borçlar Kanununun 390. maddesinde düzenlenen vekilin özen borcuna göre çok daha kapsamlı ve özel bir düzenlemedir. Buna göre avukat, üzerine aldığı işi özenle ve müvekkili yararına yürütüp sonuçlandırmakla görevli olduğu gibi, müvekkilinin kendisi hakkındaki güveninin sarsılmasına neden olacak tutum ve davranışlardan da titizlikle kaçınmak zorundadır. Aksi halde avukatına güveni kalmayan müvekkilin avukatını azletmesi halinde azlin haklı olduğunun kabulü gerekir. Gerçekten de avukat, görevini yerine getirirken gerekli özen ve dikkati göstermemiş, sadakatle vekâleti ifa etmemiş ise, müvekkilinin vekilini azli haklıdır. Avukatlık Kanununun, 174. maddesinde, “Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez.” hükmü mevcut olup, bu hükme göre azil işleminin haklı nedene dayandığının kanıtlanması halinde müvekkil avukata vekâlet

Yargıtay da yerleşik kararlarında, haklı azil durumunda kötü niyetli olmayan avukatın mesleki bilgisini ve mesaisini iş sahibi adına kullanmasından dolayı müvekkile zarar vermediği durumlarda emek ve mesaisine denk gelen ücretin kendisine ödenmesi gerekir şeklinde karar verilmiştir¹⁷³.

Kanaatimizce de bu karar yerindedir. Çünkü avukat azil olunun tarihe kadar emek ve mesai harcamış ve henüz tamamlanmasa da, müvekkilin azil beyanına kadar hukuki yardımda bulunmuştur.

Son olarak, avukatın aynı müvekkile ait birden fazla dosyayı yürüttüğü bir olasılıkta, avukatın bir dosyadan azli halinde bu azlin diğer dosyalara etkisi hususuna da bakmak gerekir. Eğer bir dosyadaki davranışı nedeniyle avukata duyulan güven unsuru zedelenmiş ve azil gerçekleşmiş ise, diğer dosyalar açısından da azil koşullarının varlığından söz edilebilecektir.

Gerçekten de bu durumlarda, avukatın sonuçlandığı ve herhangi bir kusurunun olmadığı işler açısından davanın kesinleşmiş olduğu tarihteki dava değeri esas alınarak Avukatlık Kanunu m. 164/II gereği ücret istenebileceği, haklı azle neden olunan dosya bakımından ise, hakkaniyet ölçütüne göre peşin ödeme de dikkate

ücreti ödemekle yükümlü değildir. Avukat bu durumda ancak azil tarihi itibarıyla sonuçlanıp, kesinleşen işlerden dolayı vekâlet ücreti talep edebilir. Buna karşılık haksız azil halinde ise avukat, hangi aşamada olursa olsun, üstlendiği işin tüm vekâlet ücretini talep etme hakkına sahiptir. Yine Avukatlık Kanunu'nda, 20.1.2004 tarihinde 5043 Sayılı Kanunla değişiklikler yapılmış ve Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesinin dördüncü fıkrası değişikliğe uğramış ve "Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete dair hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde, değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarının incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilamın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin %10 ile yüzde %20 arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir. Değeri para ile ölçülemeyen dava ve işlerde ise avukatlık asgari ücret tarifesi uygulanır." düzenlemesi getirilmiştir. Böylece 20.1.2004 tarihinden sonra başlayan hukuki yardımlarda sözleşme bulunmaması halinde ya da sözleşmenin belirgin olmaması, tartışmalı bulunması ya da sözleşmenin geçersiz sayıldığı hallerde ilamın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin %10 u ile %20 si arasındaki bir miktar avukatın emeğine göre verilmelidir. Halen de yürürlükte olan düzenleme bu şekildedir. Geçici 21. madde Anayasa Mahkemesince iptal edildiğinden bu madde ancak 20.1.2004 tarihinden sonra başlayan hukuki yardımlarda uygulanabilecektir.

Özetlemek gerekirse değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde hukuki yardımın başladığı tarihteki yürürlükte olan kanun hükümleri uygulanacağı, hukuki yardımın yapıldığı tarih 2.5.2001 tarihinden önce ise asgari ücret tarifeleri, 2.5.2001 ile 20.1.2004 tarihleri arasında hukuki yardım başlamışsa %5 ile %10, bu tarihten sonra ise, %10 ile %20 arasındaki bir oran tatbik edilecek, değeri para ile ölçülemeyen davalarda ise avukatlık asgari ücret tarifeleri uygulanacaktır". Yargıtay HGK 28.2.1968 T. ve 966/4-1015 E. 968/117 sayılı K. için bkz. (ÖZKAYA, s. 668).

¹⁷³ Yargıtay HGK. 23.09.1987 T. 1987/3-188 E. 1987/658 sayılı K. için bkz. ÖZKAYA, s. 668.

alınmak suretiyle, Avukatlık Kanunu m. 174 gereği ücret isteme hakkının olmadığı kabul edilmelidir¹⁷⁴.

2.1.3.1.2. Haksız Sebep Azli Durumunda Ücret

Avukatlık sözleşmesinde, taraflar belirli süreliğine olmak üzere bir işin yürütülmesi hususunda anlaşma sağlarlar. Avukatın ücret hakkına ilişkin beklentisi, işin yürütülmesi ve kararlaştırılan ücretin zamanında tahsilidir. Ancak avukat, herhangi haklı bir neden olmaksızın haksız bir sebeple azledilirse sözleşme ilişkisi sonlanmış olacaktır. Bu durumda avukatın davranışları ile ilgili olmayan ve onun risk alanı dışındaki olaylardan dolayı iş sahibinin avukatı azlettiği görülmektedir.

Avukatlık Kanunu m. 174 avukatın haksız azli durumunda alacağı ücreti düzenlemektedir. Söz konusu maddeye göre haksız şekilde azledilen avukat ücretin tamamını alır. Avukatın azlinin hangi aşamada yapıldığının önemi bulunmamaktadır¹⁷⁵.

Ücretin ödenmesi şekli için aralarında herhangi bir sözleşme bulunmaması durumlarında Avukatlık Kanunu 164 maddenin 4. fıkrası gereği yetkili merci tarafından belirlenecek ücretle davanın karşı tarafına yükletilecek olan vekalet ücreti de avukata ait olacaktır. Bu sebepte haksız azle uğradığını iddia eden avukat, iş sahibinden iki ücretin toplamını talep edebilecektir.¹⁷⁶ Avukatın haksız azledildiğinde özellikle karşı tarafa yükletilecek yargılama gideri niteliğinde olan vekâlet ücretinin avukata ödenip ödenmeyeceği, avukatın hakkı olup olmadığı konuları tartışmalıdır¹⁷⁷. Yargıtay bir kararında; “öncelikle gerçekleşen feshin haklı olup olmadığı hakkında değerlendirme yapılması gerektiğini, sözleşmenin feshi haksız ise, karşı taraftan vekalet ücreti tahsil edilip edilmemesine bakılmaksızın vekilin bütün vekalet ücretini isteyebileceği hakkına sahip olduğu” hükmünü vermiştir¹⁷⁸.

¹⁷⁴ GÜNER, s. 326.

¹⁷⁵ SUNGURTEKİN ÖZKAN, s.300.

¹⁷⁶ AYDIN, s. 113; GÜNER, s. 356; Aksi yönde görüş için bkz. SUNGURTEKİN ÖZKAN, s.301

¹⁷⁷ Tartışmalar için bkz. GÜNERGÖK, s. 148 vd.; SUNGURTEKİN ÖZKAN, s.300 vd.; GÜNER, s.356; KARATEKE, s. 130 vd.

¹⁷⁸ Yargıtay 13. HD. 24.05.2017T. 2015/19037E. 2017/6204K. Sayılı karar için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-19037.htm&kw=`2017/6204`#fm>

Erişim tarihi: 15.05.2019

Kanaatimizce söz konusu ücret müspet zarar niteliğinde olmayıp, henüz bir ilamda geçmediğinden dolayı avukat bu ücrete hak kazanamayacaktır. Nitekim Yargıtay'ın da başka bir görüşünde bu durumdan bahsedilmektedir¹⁷⁹. Avukatın Avukatlık Kanunu m. 171 doğrultusunda aldığı işi sonuna kadar takip etme zorunluluğu vardır. Bu sebepten dolayı da iki vekalet ücretinden bahsetmek doğru değildir.

Haksız azil nedeniyle avukatın talep edeceği avukatlık ücretini talep veya dava etme hakkı azil beyanının kendisine ulaşması ve bu konuda açıkça bilgi sahibi olması ile başlayacaktır¹⁸⁰. Bu sebepten azlin sözlü ya da zımni olarak gerçekleşmesi söz konusu olamayacaktır.

2.1.3.2. Avukatın İstifası Halinde Ücret

2.1.3.2.1. Haklı Sebep İstifada Ücret

Avukatlık sözleşmesi sürekli edimli bir sözleşme niteliği taşır. Bu nedenle sürekli bir borç ilişkisi kurulur. Avukatın haklı bir sebeple istifa etmesi durumunda avukatın ücret hakkında Avukatlık Kanunu m.174' de düzenlenmektedir. Kanunun

¹⁷⁹ “Avukatlık kanununun 164 /son maddesine göre, karşı tarafa yüklenen ücret avukata olacaktır.. Mahkemenin kabulünün aksine sözleşmenin 5. maddesinde de karşı taraftan alınacak vekalet ücretinin avukata ait olacağı kararlaştırılmıştır. Karşı tarafa yükletilecek edilecek vekalet ücretinin miktarı, dava ve icra takibinin sonuçlanması ile belli olur. Vekil edenin avukatına ödeme borcu da, bunun karşı taraftan tahsil edildiği anda doğar. Henüz karşı taraftan vekâlet ücreti alacağını tahsil etmemiş olan müvekkilden, avukat bu alacağını isteyemez. Ancak kural böyle olmakla birlikte hâkim bu kurala sıkı sıkı bağlanmamalı, Avukatlık kanununun 164 /son maddesine işlerlik kazandıracak şekilde her olayın özelliğine, durum ve şartlarına göre değerlendirme yapılmalı, özellikle Türk Medeni Kanunu'nun 2. Maddesinde belirtilen hakkın kötüye kullanılmasına dürüstlük kurallarının ihlal edilmesine izin verilmemeli, gerektiğinde müvekkilin bu alacağını da karşı taraftan tahsil etmiş olduğu kabul edilmelidir.” Yargıtay 13. H.D. 17.02.2007 T. 2006/14029 E. 2007/1900 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibb.files.dsp.php?fn=13hd-2006-4029.htm&kw=`2006/14029`#fm>
Erişim tarihi: 05.05.2019

¹⁸⁰ “Alacak davasında; davacının avukat olduğunu, vasiyetnamesinin tenkisi hususunda dava açmak üzere davalıların vekilliğini üstlendiğini ve bu hususta sözleşme düzenlendiğini vasiyetnamenin tenkisi hakkında dava açarak gerektiği şekilde görevini devam ettirmesine rağmen davalılar tarafından haksız olarak azledildiğini ileri sürerek vekalet ücretinin faiziyle beraber tahsil edilmesini istemiştir. Davacının vekalet görevi azledildiği tarih itibariyle sona ermiş bulunmaktadır. Kendisi istifa etmediği halde, azledilmek suretiyle vekâlet görevi sona eren davacı avukatın ücretini talep ve dava etme koşulu da azil tarihinde gerçekleşmiştir. Tenkis davası sonuçlanmadığından henüz dava koşulunun gerçekleşmediğinin kabulüne olanak bulunmayacaktır. Mahkemece, azlin haklı olmadığının kabul edilmesi halinde sözleşmenin geçerli olup olmadığı da değerlendirilerek sözleşme kapsamında davacının hak kazandığı ücret belirlenmelidir. Mahkemenin değinilen bu yönü göz ardı ederek henüz dava açma koşulunun oluşmadığı gerekçesiyle karar vermesi hukuka aykırıdır.” Yargıtay HGK. 27.05.2009 T. 2009/13-163 E. 2009/222 sayılı K. için bkz. ABD, Y. 2010, S. 1, s. 408.

karşıt ifadesinden avukatın haklı sebeple istifa etmesi durumunda da avukata ücretin tamamı ödenmesi gerekmektedir. Avukatın haklı sebeple istifası durumlarına örnek olarak; iş sahibinin yanıltıcı veya yanlış bilgi ve belge sunması, mali yükümlülüklerini zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirmemesi(işin başlanması için ödenmesi gereken avansın verilmemesi),avukatın muvafakat etmemesine rağmen işin başka avukata verilmesi, avukatın haberi olmaksızın karşı taraf ile anlaşılması, iş sahibinin avukattan hukuka aykırı bir davranışta bulunmasını istemesi gibi bu durumlarda sözleşmedeki ücrete kavuşamayacağından haklı nedenle fesihle avukata ücretin ödenmesi gerekir. Çünkü sözleşmenin feshine kendisi neden olmamıştır. Nitekim Yargıtay bir kararında “*Davacı avukat, haklı istifa ettiğinden bahisle dava ve icra takiplerine dair vekalet ücretleri ile yapmış olduğu masrafları istemiş; davalı, davacının ücrete hak kazanmadığını savunmuş; mahkemece istifanın haklı olduğu benimsenmek suretiyle, bilirkişi tarafından hesaplanan icra ve dava dosyalarına dair vekalet ücretleri yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, karşı taraf vekalet ücreti yönünden, takip edilen işlerin henüz sonuca varmadığı gerekçe gösterilerek, davanın reddine karar verilmiştir. Davacının istifasının haklı olduğu kabulüne göre artık davacı avukat, dosyalardan elini çekmiş olması sebebiyle davalı müvekkilinden Avukatlık Kanununun 164/son maddesi gereğince tüm karşı taraf vekalet ücretini de talep edebilir. Mahkemece, bu kısım isteğın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir*”¹⁸¹ bahsetmektedir.

2.1.3.2.2. Haksız İstifada Ücret

İstifa eden avukat, hiçbir sebep göstermek zorunda değildir. Avukatlık Kanunu m. 174/I gereğı avukatın haklı bir sebep göstermeksizin istifa etmesi durumunda iş sahibinden hiçbir ücret talep edemeyeceğı gibi peşinen aldığı ücreti de iade etmek zorundadır.

Avukat, aldığı görevi yerine getirmemiş ve yerine getirmeme haklı bir nedene dayanmamaktadır. Nitekim Yargıtay da aynı görüştedir. Yargıtay’ın bir kararında;

¹⁸¹Yargıtay 13. HD. 28.4.2016 T. 2015/5276 E. 2016/11823 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-276.htm&kw=`2016/11823`+fm>
Erişim tarihi: 05.06.2019

avukatın vekâlet görevinden istifasının mümkün olduğunu ancak haklı bir sebep göstermemesi durumunda ücret isteyemeyeceği değerlendirilmiştir¹⁸².

Kanaatimizce daha öncede belirttiğimiz üzere istifa zamanına kadarki yapmış olduğu hukuki yardımın karşılığında avukata bir ücret takdir edilmesi gerekmektedir.

2.1.4. Birden Çok Avukat ile Temsilde Ücret

Avukat işi görürken iş sahibi tarafından birden fazla avukat da görevlendirilebilir. Bu durum müvekkilin, sözleşme özgürlüğünün bir yansımasıdır. AAÜT'nin 4. maddesi bu durumu hükme bağlamıştır. Buna göre, aynı hukuki yardımın bir fazla avukat tarafından yürütülmesi durumunda, karşı tarafa sadece bir avukatlık ücreti yükletilebilir. Bu hüküm emredici bir düzenleme olup, getirilme sebebi davalarda veya icra takiplerinde karşı tarafı korumaktadır. Aksi takdirde davalarda karşı tarafı ekonomik yönden yıpratmak için, kişiler birden fazla avukat tutup karşı tarafa ağır vekalet ücreti ödettirme yoluna gitmesi mümkün olurdu. Dolayısıyla birden fazla avukatın söz konusu olduğu durumlarda, yargılama giderlerine mahkum edilen karşı taraf bir avukatlık ücreti ödeyecektir.

Nitekim Yargıtay bir kararında, “Mahkeme kararında görüldüğü gibi teselsül ilişkisi oluşmadığından hükmedilecek vekalet ücreti alacağının ilgili kişilerden eşit oranda alınması gerektiği¹⁸³” şeklinde değerlendirme yapmıştır. Ayrıca TBB disiplin

¹⁸²“Davacı, bu davasında her ne kadar davalıya vekaleten dava dışı borçlu C Ltd. Şti ve arkadaşlarına karşı başlattığı takip sonucu borçlu şirketin şahsına ve ailesine tehditler nedeniyle istifa etmek durumunda kaldığını hak kazandığını ileri sürerek talepte bulunmuş ise de sürüklüş biçiminden de açıkça anlaşıldığı üzere davacının davalı neden olmadığı gibi toplanan delillerden davalının istifaya neden olabilecek her hangi bir kusuru bulunmamaktadır. Netice itibariyle davacı, davalıdan sadır olmayan ve dışarıdan geldiğini iddia ettiği tehditler nedeniyle vekillikten istifa ettiğini ileri sürerek müvekkilinden talepte bulunamayacaktır. TBK 396/1 maddesine göre vekillikten istifa/çekilme her zaman mümkün olup, bu istifa vekalet ilişkisini ileriye doğru sona erdiren bozucu ve yenilik doğuran bir işlemdir. Vekilin istifa hakkını her zaman kullanması mümkündür olup, Avukatlık Kanununun 174/1 Maddesine göre de üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat ücret talebinde bulunamaz. yukarıda açıklandığı gibi davacının istifasında davalı yönünden haklı bir neden bulunmadığından davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kısmen kabulü usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Yargıtay 13.HD 05.07.2005T ve 2005/2956 E ve 2005/11493 sayılı kararı için bkz. <http://www.kazanci.com.kho2.ibb.files.dsp.php?fn=13hd-2005-2956.htm&kw=`2005/11493`#fm> Erişim tarihi: 21.05.2019

¹⁸³Yargıtay 12. HD. 06.07.2010 T. 2010/8650E. 2010/18012 sayılı K. için bkz. <http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=47017> Erişim tarihi: 20.05.2019

kovuşturmasına konu edilmiş bir karar da disiplin cezası verilmesine hükmedilmiştir¹⁸⁴.

2.2. DAVANIN SEYRİNE GÖRE ÜCRET

2.2.1. Davanın Konusuz Kalması, Feragat, Kabul ve Sulhta Ücret

2.2.1.1. Davanın Konusuz Kalması

Hukuk Muhakemeleri Kanununun m. 323'de, vekalet ücreti yargılama giderleri olarak sayılmakta, 331. maddesinde ise davanın konusuz kalması sebebiyle davanın esası hakkında bir karar verilmesine gerek olmayan hallerde, mahkemece, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumuna göre yargılama giderlerini takdir edebileceği öngörülmüştür.

Avukatın yürütmüş olduğu dava konusuz kalmış olabilir. Davanın konusuz kalmasında kasıt, yargılama süreci devam ederken borcun ödenmesi, kiralananın tahliye edilmesi, ipoteğin fekki gibi nedenlerle mahkemece herhangi bir karar verilmesine gerek kalmayan uyuşmazlığın çözümlenmesidir. Talep yerine getirilmiş veya getirilmesi mümkün olmayacağından mahkeme tarafından davanın esası ile ilgili olarak karar verilmesine gerek kalmamaktadır. Davanın konusuz kalması halinde

¹⁸⁴Benzer şekilde TBB disiplin kurulu kararına konu olmuş olayda aynen şu şekilde hüküm kurulmuştur; “Disiplin kovuşturmasına konu asıl sorun Mahkeme kararında taraflar arasında nasıl paylaşılacağı bildirilmediği karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücretinin nasıl paylaşılacağına ilişkindir. Avukatlık Yasasının 34. maddesi “ Avukatlar, yükledikleri görevleri. bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler”. Avukatlık Yasası'nın 134. maddesi “Avukatlık onuruna, düzen ve gelenekleri ile meslek kurallarına uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, mesleki çalışmada görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır. ”Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurallarının 3. maddesi “Avukat mesleki çalışmasını ve kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde ve işine tam bir sadakatle yürütür” Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurallarının 4. maddesi “Avukat, mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır.” Hükümü yer almaktadır. Şikâyetçi avukatın ilk yaptığı takipte yarısı oranında paylaşım gereklidir kararına karşın kararın kesinleşmediğinden bahisle ikinci takipte de ısrar etmesi, bu hususta araştırma ve inceleme yapmadan ve meslektaşının da emeğini gözetmeden alacağı tahsile çalışması mesleki dayanışma ile bağdaşmayacağı gibi, avukatların özen ve doğruluk kurallarına göre hareket etmek, kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde sadakatle davranmak, mesleğin itibarını sarsacak her türlü davranıştan kaçınmak zorunda olduğu ilkelere de aykırıdır. Bu nedenle eylemin disiplin suçu olduğuna ilişkin Baro Disiplin Kurulu Kararında hukuka aykırılık görülmemiş ve itirazın reddi ile kararın onanması gerekmiştir.” Baro Disiplin Kurulu'nun Kınama Cezası Verilmesine İlişkin 11.05.2012 T. 2011/62 E. 2012/31 sayılı K. için bkz. TBB Disiplin Kurulu Kararları için bkz. <http://eski3.barobirlik.org.tr/dkk?yil=2012> Erişim tarihi: 21.05.2019

mahkemece verilecek olan karar esas hakkında karar verilmesine yer olmadığıdır. HMK' nun 331. maddesinin birinci fıkrası; *“Davanın konusuz kalması sebebiyle davanın esas hakkında bir karar verilmesine gerek bulunmayan hallerde, hakim, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumuna göre yargılama giderlerini takdir ve hükmeder.”* hükmünü içerir. Anılan madde doğrultusunda davanın konusuz kalması halinde davanın açıldığı tarihte haksız olduğu tespit edilen taraf, yargılama giderini ödemekle yükümlü olacaktır¹⁸⁵. Bu sebepten yargılama gideri ile ilgili olarak hüküm verilebilmesi için mahkemece davanın açıldığı tarih itibariyle haksız tarafın tespit edilmesi gerekmektedir. Bu tespit yapıldıktan sonra davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulh de ücret başlıklı AAÜT m. 6 gereği, *“Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragati kabul ve sulh veya herhangi bir nedenle; ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar giderilirse, Tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına; ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilirse tamamına hükümlenir. Bu madde yargı mercileri tarafından hesaplanan akdi avukatlık ücreti sözleşmelerinde uygulanmaz.”*

Nitekim Yargıtay bir kararında, davanın konusuz kalması sebebiyle esas hakkında hüküm kurulmasına yer olmadığına dair hükmünde avukatlık ücretinin yürürlükte bulunan tarifeye göre nispi olarak hükmedilmesine karar vermiştir¹⁸⁶.

¹⁸⁵ *“Mahalli mahkemesinden verilmiş bulunan yukarıda tarih ve numarası yazılı tahliye davasına dair karar, davalılar tarafından süresi içinde temyiz edilmiş olmakla, dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği görüşüldü. Dava, işyeri ihtiyacı nedeniyle tahliye istemine ilişkindir. Mahkemece, dava konusuz kaldığından davanın reddine, davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin davalılardan alınarak davacılar tarafından verilmesine, davacılar lehine takdir edilen 600,00 TL vekâlet ücretinin davalılardan tahsiline karar verilmiş, hüküm davalılar tarafından vekâlet ücreti ve yargılama giderleri yönünden temyiz edilmiştir.*

6100 sayılı HMK' nun 331/1 maddesinde; "davanın konusuz kalması sebebiyle davanın esas hakkında bir karar verilmesine gerek bulunmayan hâllerde, hâkim, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumuna göre yargılama giderlerini takdir ve hükmeder" düzenlemesi bulunmaktadır.

Somut olayda; dava konusu kiralanan şey yargılama devam ederken tahliye edilmiştir. Bu durumda mahkemece tarafların tüm delilleri toplandıktan sonra davanın açıldığı tarihteki haklılık durumu dikkate alınarak yargılama giderleri ve vekalet ücreti konusunda hüküm kurulması gerekirken gerekli araştırma yapılmaksızın yazılı şekilde yargılama gideri ve vekalet ücreti konusunda da karar verilmesi doğru değildir. Hüküm bu nedenle bozulmalıdır". Yargıtay 6. H.D. 28.01.2013T. 2012/16929 E. 2013/1128 sayılı karar için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibb.files.dsp.php?fn=6hd-2012-16929.htm&kw=`2012/16929`+E.+`2013/1128`+`#fm> Erişim tarihi: 30.05.2019

¹⁸⁶Yargıtay 13 HD. 27.04.2017T. 2016/4601E. 2017/5196 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibb.files.dsp.php?fn=13hd-2016-4601.htm&kw=`2017/5196`#fm> Erişim tarihi: 01.05.2019

2.2.1.2. Feragat

Davadan feragat, davacının talep sonucundan vazgeçmesi olarak tanımlanmaktadır¹⁸⁷. Feragat, aynı zamanda tek taraflı irade beyanı ile talepten tamamen yahut kısmen hüküm kesinleşinceye kadar vazgeçmedir. Feragat beyanı dava sürecine ilişkin delillerin toplanmasından önce ise belirlenen ücretin yarısına, delillerin toplanmasından sonra ise de, vekalet ücretinin tamamına hükmedilir.

Feragat durumunda Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 312/I gereğince; “Feragat veya kabul beyanında bulunan taraf, davada aleyhine hüküm verilmiş gibi yargılama giderlerini ödemeye mahkum edilir. Feragat ve kabul, talep sonucunun sadece bir kısmına ilişkin ise yargılama giderlerine mahkumiyet, ona göre belirlenir.” Davacı davayı kaybetmiş gibi vekâlet ücreti ödemeye mahkûm edilir.

AAÜT m. 6’ya göre, feragat dilekçesinin ön inceleme tutanağının imzalanacağı tarihe kadar karar verilmesi halinde avukatlık asgari ücret tarifesinde belirlenen ücretin yarısına, ön incelenen tutanağı imzalandıktan sonra karar verilmesi durumunda vekalet ücretinin tamamına hükmedilecektir¹⁸⁸.

2.2.1.3. Kabul

Davayı kabul, davalının talep sonucuna muvafakat etmesidir¹⁸⁹. Hüküm kesinleşinceye kadar tek taraflı irade beyanı ile gerçekleşen işlem nedeniyle HMK 312/I gereğince vekâlet ücreti ödenmesine karar verilecektir. Davalı tarafından davanın kabul edilmesi ile dava türüne göre kendini vekil aracılığı ile temsil ettiren davacı lehine maktu ya da nispi vekâlet ücretine hükmedilecektir. Kabul beyanı delillerin toplanması aşamasından önce olmuş ise ücretin yarısına, delillerin toplanmasından sonra kabul beyan edilirse ücretin tamamına hükmedilecektir. Eğer ki davalı, davanın açılmasına sebebiyet vermemiş ve kendi aleyhine açılan davayı ilk

¹⁸⁷KURU Baki, ASLAN Ramazan, YILMAZ Ejder, Medeni Usul Hukuku Dersler, Ankara 2010, s.618.

¹⁸⁸ “Feragat delillerinin toplanmasına ilişkin ara karar gereği yapıldıktan sonra gerçekleştiğine göre vekalet ücretinin tamamına hükmedilmesi gerekir” Yargıtay 13 HD. 08.05.2003T. 2003/1748E. 2003/5779 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com.kho2.ibb.files.dsp.php?fn=13hd-2003-1748.htm&kw=`2003/5779`#fm> Erişim tarihi: 24.04.2019

¹⁸⁹ Kuru, Aslan, Ejder, s. 623.

oturumda kabul etmişse, yargılama giderleri ve vekalet ücretinden sorumlu tutulamayacaktır(HMK m. 312/II).

2.2.1.4. Sulh

Görölmekte olan bir davada tarafların anlaşarak dava konusu uyuşmazlığı sona erdirmelerine sulh denilmektedir. Anlaşmazlık hakkında taraflar sulh olurlar ise, gerçekleşen sulh kapsamında davanın kısmen kabulü ve kısmen reddine karar verilecektir. Sulh anlaşması, delillerin toplanmasına ilişkin ara karar gereğinin yerine getirilmesinden önce gerçekleşirse, taraflar mahkemece sulh anlaşmasındaki kabul ile feragat oranında avukatlık asgari ücret tarifesine göre vekalet ücretinin yarısına, ara karar gereğinin yerine getirilmesinden sonra sulh anlaşmasının yapılması halinde, sulh anlaşmasındaki kabul ve feragat oranında tarifeye göre belirlenen vekâlet ücretinin tamamına hükmedilecektir. Taraflar ayrıca sulh sonucunda yargılama giderleri ve vekalet ücreti konularında da anlaşmış olabilirler, böyle bir anlaşma varsa hakim tarafından, sulh anlaşması doğrultusunda ücret takdir edilecektir. Yargıtay bir kararında sulh olunan miktardan bahsetmektedir ¹⁹⁰.

Avukatlık Kanununun 164. maddesinde "*... taraflar arasında yazılı bir ücret sözleşmesi bulunmadığı hallerde değeri parayla ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifeleri altında kalmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili mercii tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilamın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin %10 u ile %20 si arasında. bir miktarın avukatlık ücreti. olarak belirleneceği*", Avukatlık Kanununun m. 165 de "*... Sulh veya her ne suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde her iki taraf, avukatlık ücretinin ödenmesi hususunda avukata karşı müteselsilen sorumludur.*" hükümleri yer almakta olup, davaların anlaşma yoluyla sonuçlandığı durumlarda avukat, müvekkilinden ücret sözleşmesinde belirlenen miktarı talep edebileceği gibi davada sulh yoluyla anlaşılan miktara göre de karşı

¹⁹⁰"*Davada karşı tarafa yükletilecek vekillik ücreti, davada tarafların sulh olması nedeniyle istenilmiştir. Haktan vazgeçme söz konusu olmadığına göre tarafların ne miktar üzerinden sulh oldukları saptandıktan sonra bu sulh, mahkemede gerçekleşmiş olsaydı neye hükmedilecek idiyse bu miktar üzerinden avukatlık tarifesi uyarınca vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekir.*" Yargıtay 3. HD. 01.07.1985 E. 1236/4775 sayılı K. için bkz. YILMAZ Zekeriya, Hukukta Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekâlet Ücreti, 2000, s.209.

tarafa yükletilen vekalet ücretini isteyebilir. Yargıtay bu konuya ilişkin değerlendirme yapmıştır¹⁹¹.

Feragat, kabul ve sulh da ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar, AAÜT m. 6 kapsamında anlaşmazlık, mahkemeler nezdinde ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar giderilirse belirlenen ücretlerin yarısına; anlaşmazlık ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilir ise ücretin tamamına hükmolunacaktır. Fakat bu madde mahkemeler tarafından hesaplanan akdi avukatlık ücreti sözleşmelerinde uygulanamayacağı hükmü yer almakta bu yönde verilen kararlar da bulunmaktadır¹⁹².

Son olarak davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulh durumlarında ilgili mercileri tarafından hesaplanacak sözleşmeye dayalı bir avukatlık ücreti söz konusu olduğunda sözleşme hükümleri geçerli olacaktır.

2.2.2. Davanın Reddinde Ücret

2.2.2.1. Görevsizlik ve Yetkisizlik

Görevsizlik, herhangi bir davanın açılması gereken görevli mahkeme dışında bir mahkemede açılması halinde mahkeme tarafından verilen bir karardır¹⁹³. Görev kuralları HMK m. 114//I/c bendi gereği bir dava şartıdır. Yani davanın görevli mahkemede açılmış olmaması nedeni ile davanın usulden reddini gerektirecek

¹⁹¹“Müteselsil sorumluluk gereğince aynı sorumluluk, müvekkille sulh olan karşı taraf için de geçerlidir. Avukatla müvekkili arasında ücret sözleşmesi bulunmaması (veya sözleşmenin geçersiz olması) durumunda, müvekkilin ve müvekkille sulh anlaşması yapan tarafın, sulh olunan değer üzerinden, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 164 /son maddesinde düzenlenen (hasma tahmili gereken) vekalet ücretinden) ve Avukatlık Kanununun 164/4. maddesinde düzenlenen (müvekkilin avukata ödemesi gereken) vekalet ücretinden müteselsilen sorumlu olduklarının kabulü gerekir.”<http://www.gaziantepbarosu.org.tr/Print.aspx?ID=63915&Tip=Haber> Erişim tarihi: 25.05.2019

¹⁹²“Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 6. maddesine göre “Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul, sulh veya herhangi bir nedenle; ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar giderilirse, ücret tarifesi hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilirse tamamına hükmolunur. Bu madde yargı mercileri tarafından hesaplanacak akdi avukatlık ücreti sözleşmelerinde uygulanmaz.” hükmü yer almaktadır. Dosyanın incelenmesinde; davacının 12.02.2013 tarihli ön inceleme duruşmasında, davaya konu olan 76.700 TL'lik taleplerinden feragat ettiğini beyan etmiş olmakla, reddedilen bu miktar (76.700 TL) yönünden davalı lehine tarife hükümlerine göre vekâlet ücretinin yarısına hükmolunması gerekirken tamamlanmış sorumlu tutulması doğru görülmemiş, bu husus da bozmayı gerektirmiştir.”

Yargıtay 3. .H.D. 2017/15323 E. 2018/3297 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibt/iles/dsp.php?fn=3hd-2017-15323.htm&kw=`2018/3297 #fm> Erişim tarihi: 12.05.2019

¹⁹³ Görevsizlik ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. KURU, 2013;117-158

mahiyettedir. Bunun dışında görev kuralları kamu düzeni ilişkin olduğundan karşı tarafın itirazına gerek kalmaksızın davanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden göz önünde bulundurulur¹⁹⁴.

AAÜT m. 7/f.1 gereği, görevsizlik nedeni ile dava dilekçesinin reddine ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar karar verilmesi halinde tarifedeki yazılı ücretin yarısına karar verilecek, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra görevsizlik kararı verilmesi halinde de ise tamamına hükmedilecektir¹⁹⁵. Ancak, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmolunacak avukatlık ücreti, ücret tarifesinin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemeyecektir. Ancak AAÜT m. 7/f.3'e göre, Kanunlar gereği gönderme, yeni mahkemeler kurulması, iş bölümü itirazı nedeniyle verilen tüm gönderme kararları nedeniyle görevsizlik kararı verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmedilmeyecektir.

Yetkisizlik ise, yer yönünden yetkili mahkemede davanın açılmaması halinde karşımıza çıkar¹⁹⁶. AAÜT m. 7/f.1 gereği, yetkisizlik nedeniyle dava dilekçesinin reddine ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar karar verilmesi halinde tarifedeki

¹⁹⁴ PEKCANITEZ Hakan, ATALAY Oğuz, ÖZEKES Muhammed, AKKAN Mine, TAŞ KORKMAZ Hülya, Medeni Usul Hukuku, İstanbul 2017, s. 241.

¹⁹⁵“Dava, haksız fiil nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davalı... Belediye Başkanlığı yönünden davanın görev yönünden reddine, davalı Ç... Hurda Nakliye Kuyumculuk Petrol Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. yönünden kabulüne karar verilmiş; hüküm taraflarca temyiz edilmiştir. Mahkeme, Dairemizin 30/04/2014 gün 2013/11223 Esas, 2014/6974 Karar sayılı bozma ilamına uyararak, davalı... Belediye Başkanlığı yönünden mahkemenin görevsizliğine, 6100 sayılı HMK'nun 331/2. maddesi uyarınca davaya görevli ve yetkili mahkemede devam edilmesi halinde harç, yargılama gideri ve vekâlet ücretinin o mahkemece hüküm altına alınmasına karar vermiştir. 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 331/2 maddesinde; “Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi halinde, yargılama giderlerine o mahkeme hükmeder. Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmemiş ise talep üzerine davanın açıldığı mahkeme dosya üzerinden bu durumu tespit ile davacıyı yargılama giderlerini ödemeye mahkum eder.” Hükümüne yer verilmiştir.

Yukarıdaki yasal düzenleme 6100 sayılı HMK' da düzenlenmiş olup hiç kuşkusuz adli yargı yerinde görülecek davalarda ve adli mahkemeler arasındaki görevsizlik kararlarında uygulanmalıdır. Açıklanan maddede “davaya bir başka mahkemede devam edilmesi” durumu düzenlenmiştir. Oysa ki yargı yolu bakımından görevsizlik kararlarında, davaya başka bir mahkemede devam edilmesi söz konusu olmayıp, kendine özgü usul kuralları bulunan farklı yargı yerinde yeniden açılan bir dava söz konusudur ve bu dava adli yargı yerindeki davanın devamı niteliğinde değildir.

Buna göre, davacı davasını, yürürlükte bulunan yasal düzenlemelere göre görevsiz yargı yerinde açmış ise “yargı yolu bakımından görevsizliğe” dair verilecek kararlar birlikte; harç, yargılama gideri ve vekâlet ücreti yönünden de hüküm kurulması gerekir. Bu hususun gözetilmemesi bozmayı gerektirmiştir”. Yargıtay 4. H.D. 05.03.2015 T. 2015/1185 E. 2015/2641 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=4hd-2015-1185.htm&kw=`2015/2641`+##fm>

Erişim tarihi: 28.05.2019

¹⁹⁶Yetkisizlik ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. Ruhi Canan, Ruhi Ahmet Cemal, Avukatlık Sözleşmesi, Avukatlık Ücreti ve Vekâlet Ücreti, Ankara 2018, s. 176; GÜNER Semih, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, Ankara 2014, s. 392.

yazılı ücretin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra karar verilmesi halinde tamamına hükmedilir¹⁹⁷.

Ancak, davanın görüldüğü mahkemeye göre karar verilecek avukatlık vekalet ücreti, tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı bedelleri geçemeyecektir. Son olarak belirtmek gerekir ki, AAÜT m. 7f.3 gereği olarak, kanunlar kapsamında gönderme, yeni mahkemeler oluşturulması, iş bölümü itirazı nedeniyle verilen gönderme kararları nedeniyle yetkisizlik kararı verilmesi halinde avukatlık ücretine hükmedilmeyecektir.

2.2.2.2. Dava Ön Şartlarının Yokluğu

Dava şartları, davanın esası hakkında inceleme yapabilmesi ve karar verebilmesi adına varlığı ya da yokluğu mutlaka zorunlu olan şartlardır¹⁹⁸. Dava şartları incelenmeden davanın esasına girilemez. Dava şartları HMK'nun 114 maddesinde tahdidi olarak sayılmaktadır. Davanın, dava şartı nedeniyle usulden reddedilmesine karar verildiğinde; AAÜT' nin 7/II doğrultusunda; *“Davanın dinlenebilmesi için kanunlarda öngörülen ön şartın yerine getirilmemiş olması ve husumet nedeni ile davanın reddine karar verilmesinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımda*

¹⁹⁷ “6100 Sayılı HMK' nun 331/2. maddesi uyarınca görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi durumunda, yargılama giderlerine o mahkeme hükmedecektir. Mahkemece, davanın reddi sebebiyle davalı lehine nispi vekâlet ücreti takdir edildiği durumda ayrıca ... 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararına nedeniyle, davalı lehine vekalet ücreti takdir edilmesi doğru görülmemiş kararın bu nedenle bozulması gerekmiş ise de yapılan yanlışlığın düzeltilmesi için yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden; 6100 Sayılı HMK' nun geçici 3. maddesi yollamasıyla 1086 Sayılı HUMK'nun 438/VII. maddesi gereğince hükmün düzeltilerek onanması uygun bulunmuştur.” Yargıtay 15. HD 18.10.2017 T. 2016/1777 E ve 2017/3491 sayılı kararı için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=15hd-2016-1777.htm&kw='2017/3491'+#fm> Erişim tarihi: 08.04.2019

¹⁹⁸ PEKCANITEZ ve diğerleri, s. 290.

yazılı avukatlık ücretine hükmolunur.” kuralı uyarınca davalı lehine vekalet ücretine¹⁹⁹ hükmolunur²⁰⁰. Yargıtay’ın bir kararında bu konuya değinilmektedir²⁰¹.

2.2.2.3. Husumet

Davacı, açmış olduğu davada davasını doğru kişiye yönlendirmede hataya düşmüş olabilir. Elde etmek istediği hak ile ilgili olarak aleyhine dava açtığı kişinin söz konusu hakla bir ilgisinin bulunmadığı, bu nedenle onun hakkında dava yoluna başvurulmaması gerektiğine karar verebilir. Davacının açtığı davanın bu şekilde husumet nedeniyle reddi durumunda, davanın sonlanması nedeniyle avukatla temsil durumlarda davalı yararına vekalet ücretine hükmedilmesi gerekecektir. Husumet nedeniyle reddedilen davalarda vekalet ücreti maktu ücreti geçmemek üzere verilecektir²⁰². AAÜT m. 7/f.1 gereği, husumet nedeniyle davanın reddine ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar karar verilmesi halinde tarifedeki yazılı ücretin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra karar verilmesi halinde tamamına hükmedilir²⁰³.

¹⁹⁹“Davacının diğer temyiz itirazlarının incelenmesine bakıldığında; yerel mahkemece HMK'nın 114/1-d maddesi gereğince davalı tarafın dava ehliyeti bulunmadığından dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine, davalı ve ihbar olunan kendilerini vekille temsil ettirdiklerinden karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan 1.200,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı ve ihbar olunana eşit oranda ödenmesine karar verilmiştir. Oysa davada davalı taraf olarakA.Ş yer almaktadır. Anılan bu şirketle birlikte lehine vekâlet ücreti tayin edilenlerdenŞti. ihbar olunan konumundadır. Davanın tarafı olarak kabul edilme olanağı bulunmamaktadır. Dava davalı tarafın dava ehliyeti bulunmadığından dolayı dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddedildiğine göre kararı davalı tarafın temyiz etmemesi ve kazanılmış hak olgusu da gözetilerek davalı yararına 600,00 TL vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekirken davalı ile beraber ihbar olunan şirkete de vekalet ücreti tayini doğru olmamıştır. Bu sebeplerle kararın bozulması gerekir ise de, yapılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden kararın 6100 Sayılı HMK'nın geçici 3. maddesi yollamasıyla 1086 Sayılı HUMK'nın 438/VII. maddesi uyarınca düzeltilerek onanması uygun görülmüştür. Yargıtay 15 HD. 22.01.2014T. 2013/6910E ve 2014/488 sayılı Kararı için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibb.files.dsp.php?fn=15hd-2013-6910.htm&kw=`2013/6910`#fm>; Erişim tarihi: 01.04.2019

²⁰⁰ AYDIN, Murat, s. 784.

²⁰¹“Mahkemece, davanın husumet sebebiyle reddine karar verildiği halde davalı lehine nispi vekalet ücretine hükmedildiği anlaşılmıştır. Karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesine göre davalı lehine 1.500,00 TL maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerekirken...” Yargıtay 13. HD 18.01.2017 T. 2015/13715E. 2017/229 sayılı kararı için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2.ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2015-13715.htm&kw=`2015/13715`#fm> Erişim tarihi: 05.05.2019

²⁰² Husumet ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. Ruhi Canan, Ruhi Ahmet Cemal, s. 128.

²⁰³“Davacı yüklenici açmış olduğu davada ödenmeyen iş bedelinin davalılardan tahsiline karar verilmesini istemiş; mahkemece yapılan yargılama sonunda davalı İl Özel İdare Müdürlüğü yönünden davanın husumet nedeniyle, diğer davalı Ulubey Kaymakamlığı yönünden ise taraf ehliyeti yokluğu nedeniyle reddine, davalılardan Köylere Hizmet Götürme Birliği yönünden ise davayı kabule hükmedilmiş ve verilen karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kesinleşen karara karşı Yargıtay

Ancak, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmedilecek avukatlık ücreti, tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

2.2.2.4. Kötü Niyetli veya Haksız Dava Açılmasında Ücret

02.01.2019 tarihinde Resmi Gazetede 30643 sayılı ile yürürlüğe giren AAÜT' nin 23. maddesinde, “*Kötü niyetli davalı veya hiçbir hakkı olmadığı hâlde dava açan taraf, yargılama giderlerinden başka, diğer tarafın vekiliyle aralarında kararlaştırılan vekalet ücretinin tamamı veya bir kısmını ödemeye mahkum edilebilir. Vekalet ücretinin miktarı hakkında uyuşmazlık çıkması veya mahkemece miktarının fahiş bulunması halinde, bu miktar doğrudan mahkemece Avukatlık Kanunu ve ücret tarife esas alınarak takdir olunur.*” hükmü yer almaktadır.

Buna göre davada davalı kötü niyetli ya da dava açan taraf hiçbir hakkı olmadığı halde dava açmış ise, davasının reddi nedeniyle ödemesi gereken karşı yan vekâlet ücretinin yanı sıra, karşı yan ile onun avukatı arasındaki sözleşmeden, sözleşme bulunmamakta ise de Avukatlık Kanunu m.164/IV maddesi uyarınca hesaplanacak ücretin bir kısmını veya tamamını ödemeye mahkûm edilebilir. Bu düzenleme HMK'nun 329/I. maddesinde düzenlene hükmün AAÜT deki görünümü niteliğindedir.

Cumhuriyet Başsavcılığı'nca davalı İl özel İdaresi Müdürlüğü yararına maktu yerine nispi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle kanun yararına bozulması istenmiştir. Dosyanın incelenmesinden davalı aleyhine açılan davanın husumet yokluğu sebebiyle reddine, 10.886,00 TL nispi vekalet ücretinin davacıdan alınarak bu davalıya verilmesine karar verildiği anlaşılmıştır. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi 'nin “Görevsizlik, yetkisizlik, dava ön şartlarının yokluğu veya husumet nedeniyle davanın reddinde, davanın nakli ve açılmamış sayılmasında ücret” başlıklı 7/2. maddesinde; davanın dinlenebilmesi için kanunlarda öngörülen ön şartın yerine getirilmemiş olması ve husumet nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre ücret tarifesinin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımda yazılı avukatlık ücretine hükmedileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Tarifenin bu hükmü uyarınca davada kendisini vekille temsil ettiren ve hakkındaki dava husumet nedeniyle reddedilen davalı İl Özel İdare Müdürlüğü lehine 1.000,00 TL maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken 10.886 -TL nispi vekalet ücretine hükmedilmesi doğru olmamış, kararın açıklanan bu nedenle bozulması gerekmektedir.” Yargıtay 15. HD. 03.02.2014T. 2013/969 E. 2014/617 sayılı K. için bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler.2015/04/20150403-10.htm> Erişim tarihi: 08.03.2019

2.2.3. Davanın Naklinde ve Davanın Açılmamış Sayılmasında Ücret

2.2.3.1. Davanın Nakli

Davanın nakli kararları da²⁰⁴, yargılama giderleri arasında yer almakta, Avukatlık Kanunu madde 164/son gereği avukata verilen avukatlık ücretinin hesap yöntemi AAÜT madde 7’de belirtilmektedir.

AAÜT 7/1’e göre; “davanın nakli kararının ön inceleme tutanağının imzalanmasından önce verilmesi durumunda, tarifede yazılı ücretin yarısına hükmedilecek, ön inceleme tutanağının imzalanmasından sonra verilmesi halinde de tamamına karar verilmesi gerekecektir”²⁰⁵.

Ancak verilecek ücretlerle ilgili üst sınır avukatlık ücretiyle ilgili bölümün ikinci kısmının ikinci bölümünde belirtilen meblağları aşmayacak şekilde belirlenmelidir. AAÜT 7/3’e göre de, “Kanunlar kapsamında gönderme, yeni mahkemeler kurulması, iş bölümü itirazı nedeniyle verilen gönderme kararları nedeniyle görevsizlik, gönderme veya yetkisizlik kararı verilmesi hallerinde avukatlık ücretine hükmedilemez”²⁰⁶.

2.2.3.2. Davanın Açılmamış Sayılması

Davanın açılmamış sayılması kararlarında, yargılama giderleri arasında yer almakta, Avukatlık Kanunu m. 164/son gereğince avukata verilen avukatlık ücretinin hesap yöntemi AAÜT m. 7’de belirtilmektedir²⁰⁷.

Açılmamış sayılma kararının, ön inceleme tutanağının imzalanmasından önce gerçekleşmesi durumunda AAÜT’de yazan ücretin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra karar verilmesi durumunda ise de ücretin tamamına hükmedilmesi gerekmektedir. Nitekim Yargıtay’ kararları da bu yöndedir²⁰⁸.

²⁰⁴ Yargıtay 1. HD.2002/3555 E. 2002/4204 sayılı K. için bkz. YKD, Y. 2003, S. 2, s. 179.

²⁰⁵ GÜNER Semih, s.392.

²⁰⁶ Resmi Gazete, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi Genel Hükümler, Sayı: 30643, 02. Ocak 2019.

²⁰⁷ Güner, 2014, s. 392.

²⁰⁸“Buna göre, Mahkemece 1.500 TL. maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7.maddesi dikkate alınmadan davalılar .. ve... lehine 8.170,20 TL’si nispi vekalet ücretine hükmedilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğundan, açıklanan bu nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın kanun yararına bozma isteminin kabulü gerekmektedir.”

2.2.4. Karşı Davada, Davaların Birleştirilmesinde ve Davaların Ayrılmasında Ücret

2.2.4.1. Karşı Dava

Karşı dava, HMK m. 132 de düzenlenmiştir. Mahkemede açılan ilk davada ileri sürülebilecek talep ile karşı davada ileri sürülecek talep arasında takas mahsup ilişkisi bulunması durumlarında veya bu davalar arasında bağlantı var ise davaya cevap verme süresi içerisinde açılması gereken bir davadır. Karşı dava, görülmekte olan bir davanın davalısının, davacıya karşı dava açmasında söz konusudur²⁰⁹. AAÜT'nin 8. m. göre, bir davanın takibi esnasında karşılık dava açılması halinde, her dava için ayrı ücrete hükmedilecektir²¹⁰.

2.4.4.2. Davaların Birleştirilmesi

Davaların birleştirilmesi HMK m. 166' da düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; *“Aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebilir.*

Yargıtay 3. HD 06.02.2019 T. 2017/10304E 2019/795 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=3hd-2017-10304.htm&kw=`2017/10304`#fm>

Erişim tarihi: 18.05.2019

²⁰⁹ Karşılık dava ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. KURU Baki, ASLAN Ramazan, YILMAZ Ejder, Medeni Usul Hukuku Dersler, Ankara 2013, s.523

²¹⁰“Mahkemece, asıl davanın reddine, karşı davanın kabulüne dair verilen 29.04.2013 günlü karar taraf vekillerinin temyizi üzerine Dairemizin 13.02.2014 günlü kararı ile bozulmuş olup, bu karara karşı taraf vekillerince karar düzeltme isteminde bulunulması nedeniyle yeniden yapılan inceleme sonucunda; 1-Yargıtay ilamında belirtilen gerektirici sebeplere göre, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440. maddesinde sayılan hallerden hiçbirisine uymayan davacı-karşı davalı vekilinin karar düzeltme isteminin reddi gerekmektedir.

2- Davalı-karşı davacının karar düzeltme talebine gelince; davalı-karşı davacı, lehlerine eksik vekâlet ücreti takdir edildiğini de temyiz konusu yapmıştır.

Mahkemece, asıl davanın reddine, karşılık davanın kabulüne karar verilmiştir. Asıl davada; davacı 8.000 TL. maddi 5.000 TL manevi tazminatın tahsiline karar verilmesini talep ettiğine göre, asıl davanın reddine karar verilmiş olması nedeniyle manevi tazminat istemi yönünden Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi' nin 10.maddesinin 3.fikrası uyarınca maktu vekalet ücretine, maddi tazminat istemi yönünden ise 8.000 TL üzerinden Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi' nin 12/I fıkrasına göre hesaplanacak nispi vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde eksik vekalet ücretine hükmedilmesi doğru olmadığından kararın bu nedenle de bozulması gerekirken, ilamda yazılı olduğu şekilde bozulduğu görüldüğünden davalı-karşı davacı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü gerekmektedir.”

Yargıtay19.HD.10.11.2014T.2014/12022E.2014/15943 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=19hd-2014-12022.htm&kw=`2014/12022`#fm>

Erişim tarihi: 02.02.2019

Birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkemece verilir ve bu karar, diğer mahkemeyi bağlar.” Davalar arası hukuki veya fiili irtibat bulunması nedeniyle, birden çok davanın bir arada görölmesi gerekebilir. Ayrı ayrı açılmış her bir davanın birleştirilmesi gerekir. Davaların birleştirilmesi ise aynı yargı çevresi içerisinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki mahkemelerde açılmış davaların, aralarında bağlantı bulunması hallerinde, davanın her safhasında, resen veya talep üzerine ilk davanın açıldığı mahkemede görölmeğe başlanması işlemidir. AAÜT’nin 8. m. göre, bir davanın başka bir davayla birleştirilmesi durumunda ayrı ayrı her dava için vekalet ücretine hükmedilmesi gerekmektedir²¹¹. Örneğin, esas davanın reddi, karşılıklı davanın kabulü halinde, reddedilen davada takdir edilecek avukatlık ücretinin yanı sıra kabul edilen karşı dava nedeniyle karşı davacı yararına avukatlık ücreti takdir edilmesi gerekmektedir²¹².

Önemli olan bir hususta asıl dava ile birleşen davalar ile ilgili ayrı ayrı karar verilmesi halinde, vekalet ücreti ve yargılama giderlerinin de ayrı ayrı hesaplanması gerektiğidir. Aksi takdirde bu bozma nedeni olarak sayılmaktadır²¹³.

²¹¹ “Davacı, asıl ve birleşen davalarda, davalı Bankadan konut kredisi kullandığını, kendisinden dosya masrafı adı altında haksız ve hukuka aykırı olarak kesinti yapıldığını ileri sürerek, asıl davada ıslahla beraber 2.330,00 TL’nin, birleşen... 3. Tüketici Mahkemesine ait 2014/1320 esas sayılı davada 1.500,00 TL’nin, 2014/1321 esas sayılı davada ise 1.919,39 TL’nin faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesini istemiştir. Davalı, davanın reddini dilemiştir Mahkemece, davanın kabulüne, 3.900,00 TL’nin dava tarihinden itibaren, 904,32 TL’nin ise ıslah tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiş, hüküm davalı tarafından temyiz edilmiştir.”

1-6100 sayılı HMK’nun 297/2. maddesi gereğince bir davada istek sonuçlarından her biri hakkında verilen hükümle taraflara yüklenilen borç ve tanınan hakların, mümkünse sıra numarası altında birer birer, açık, şüph ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerekli olup, davaların birleştirilmesi durumunda da, asıl ve birleşen davaların birbirinden bağımsız, müstakil davalar olması nedeniyle, hüküm kısmında her bir dava hakkında o davaya ilişkin vekalet ücretleri ve mahkeme masraflarıyla birlikte ayrı ayrı hüküm kurulması zorunludur. Somut olayda, mahkemece asıl ve birleşen davalar yönünden, mahkeme masrafları ve vekalet ücretleri ile birlikte ayrı ayrı hüküm kurulmamış olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Yargıtay 13. HD. 10.02.2015 T. 2015/2445 E. 2015/3397 sayılı K. için bkz. <https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?f=220&t=235004> Erişim tarihi: 08.08.2018

²¹² “Mahkemece dava reddedilerek mukabil dava kısmen kabul edilmiştir. Bu durumunda esas davanın reddi nedeniyle davalı ve bu mukabil davacı durumunda olan, vekili için vekalet ücreti takdir edilmesi gerekir.” Yargıtay HGK. 01.10.1976 T. 1976/3-1941 E. 1976/2594 K. için bkz. GÜNER, s. 402.

²¹³ Yargıtay 15. HD 13.01.2005T. 2004/6484E. 2005/125 sayılı kararı için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=15hd-2004-6484.htm&kw=`2004/6484`#fm>
Erişim tarihi: 13.04.2019

2.4.4.3. Davaların Ayrılması

Mahkeme, yargılamanın sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak için, beraber açılmış veya daha sonra birleştirilmiş davaların ayrılmasına, davanın her safhasında kendiliğinden veya talep üzerine karar verebilir(HMK m. 167).

Davaların ayrılması durumunda her dava için dosya açılmakta, esas numarası verilmekte ve davaların ayrılmasına karar veren mahkeme, davalara bakmaya devam etmekle yükümlü olmaktadır²¹⁴. Davaların ayrılması hallerinde de her dava için ayrı ayrı vekalet ücretine karar verilecektir.

2.3. DAVA TÜRLERİNE GÖRE ÜCRET

2.3.1. Kira Tespiti ve Tahliye Davalarında

AAÜT'nin m. 9'a göre kira tespiti davalarında mahkemece tespit edilen kira miktarı farkının bir yıllık tutarı üzerinden tarifinin üçüncü kısmı gereği hesaplanacak nispi vekalet ücretine hükmedilir²¹⁵. Kira bedelinin tespiti davalarında talebin kısmen kabulüne karar verilmesi durumlarında reddedilen kısım üzerinden davalı lehine avukatlık ücretine karar verilmesi gerekmektedir.

Tahliye davalarında ise, tahliyesine kadar verilen veya tahliye talebi reddedilen taşınmazın bir yıllık kira bedeli bulunup, bu miktara tarifelerin üçüncü kısmındaki oransal ücret uygulanarak, yüzdeye dayalı avukatlık ücreti hesap edilmektedir. Bu

²¹⁴ GÜNER, s. 402.

²¹⁵ "Davacılar vekilinin temyiz istemi yönünden;

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 9.maddesinde "kira tespiti davalarında tespit olunan kira bedeli farkının bir yıllık tutarı üzerinden tarifinin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın tamamı vekâlet ücreti olarak hükümlenir" düzenlemesi mevcuttur. Mahkemece yapılan yargılama ve alınan bilirkişi raporuna göre, davaya konu kiralanan için aylık kira bedelinin 01.01.2013 tarihinden itibaren brüt 14.875,00 TL olarak tespitine karar verilmiş, davacı yararına 750,00 TL vekâlet ücreti takdir edilmiştir. Davacı dava dilekçesinde brüt 11.250,00 TL olarak ödenen aylık kira bedelinin 22.500,00 TL olarak tespitine karar verilmesini istemiştir. Mahkemece bilirkişi tarafından tespit edilen brüt 17.500,00 kira bedelinden oranında hak ve nefaset indirimi yapılmak suretiyle aylık kira bedelinin brüt 14.875,00 TL olarak tespitine karar verilmiştir. Dava kısmen kabul edildiğine göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 9.maddesi gereğince, hükmedilen aylık brüt kira ile son dönem ödenen brüt kira farkının bir yıllık tutarı üzerinden davacı yararına vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekirken yazılı şekilde davacı yararına eksik vekâlet ücretine hükmedilmesi doğru değildir.

Hüküm bu sebeple bozulmalıdır." Yargıtay 6. HD. 08.02.2016 T. ve 2015/8859 E. 2016/649 sayılı K. için bkz. <http://www.avsar.av.tr/kutuphane/ictihatlar/yargitay/yargitay-hukuk-daireleri/6-daire/y6hd-e-20158859k-2016649> Erişim tarihi: 09.05.2019

yönde verilen karara bakıldığında vekalet ücretinin nispi tutar üzerinden hesaplanarak hükmedildiği anlaşılmaktadır²¹⁶.

2.3.2. Nafaka Davalarında

Nafaka davalarında, hükmolunan nafakanın bir yıllık tutarı üzerinden AAÜT'nin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın tamamı avukatlık ücreti olarak hükmolunacaktır.

Ayrıca AAÜT'nin m. 9/II uyarınca, nafaka talep eden tarafı korumak amacıyla, nafaka davalarında reddedilen kısım için avukatlık ücretine hükmedilemeyeceği belirtilmiştir. Yargıtay'da nafaka davalarında reddedilen kısım için avukatlık ücretine hükmedilemeyeceğine kararını vermiştir²¹⁷.

Böylece dava açan nafaka alacaklısının reddedilen kısmı düşünerek dava açmamasının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Ancak kanaatimizce, burada her ne kadar nafaka talep eden tarafı korunmakta ise de bunun sınırlarını belirlemeyerek

²¹⁶ “Dava akde aykırılık nedeniyle tahliye istemine ilişkindir. Davanın reddi nedeniyle 1 yıllık kira bedeli üzerinden davalı vekili lehine nispi vekalet ücretine hükmetmek gerekir.” Yargıtay 6. HD 21.11.2006 T. 2006/8526E 2006/11694 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=6hd-2006-8526.htm&kw=`2006/8526`#fm> Erişim tarihi: 23.05.2019

²¹⁷ “Davacı vekili; tarafların ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/607 Esas ve 2011/91 Karar sayılı ilamı ile boşandıklarını, söz konusu karar ile davacı lehine aylık 200,00 TL yoksulluk nafakası, müşterek çocuklar için 130 'ar TL iştirak nafakasına hükmedildiğini; aradan geçen zamanda takdir edilen nafakaların ihtiyaçları karşılamada yetersiz kaldığını bu nedenle, yoksulluk nafakasının 400,00 TL'ye; iştirak nafakasının 250 TL 'şer TL ye çıkartulmasını talep ve dava etmiştir.

Davalı; talep edilen nafakaları ödeyecek gücünün olmadığını bununla birlikte davacı kadının boşanma kararından sonra sigortalı bir işte çalışmaya başladığını bildirerek davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; davanın kısmen kabulü ile davacı için aylık 200 TL yoksulluk nafakasının dava tarihinden itibaren 70 TL artırılarak 270 TL'ye, müşterek çocuklar için aylık 130 'er TL iştirak nafakasının dava tarihinden itibaren 70 TL artırılarak 200şer TL'ye yükseltilmesine ve birleşen davanın reddine karar verilmiş, hüküm taraf vekilleri tarafından temyiz edilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, davacının tüm, davalının sair temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Ancak, karar tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan AAÜT 9/2 maddesinde; "Nafaka davalarında reddedilen kısım için avukatlık ücretine hükmedilemez." düzenlemesi yer almaktadır.

O halde; mahkemece, yukarıda ifade edilen madde hükmü gözetildiğinde davalı vekili lehine tarifeye göre 1.800 TL vekâlet ücretine hükmedilmesi doğru görülmemiştir.

Yukarıda birinci bent gereğince davacının tüm, davalının sair temyiz itirazlarının REDDİNE, ikinci bentte açıklanan nedenlerle hükmün 5. fıkrasında yazılı bulunan "Davalı dava ve duruşmalar süresince kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden hükmün tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan AAÜT uyarınca 1.800,00 TL maktu vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine" ifadelerinin hükmün metninden çıkarılmak suretiyle düzeltilmiş bu şekli ile onanmasına.." Yargıtay 3. HD. 20.03.2017 T. 2016/14725 E. 2017/3405 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=3hd-2016-14725.htm&kw=`2016/14725`#fm> Erişim tarihi: 17.02.2019

nafaka talep edilen kişi düşünölmemektedir. En azından reddedilen kısım kadar, nispi olmasa da tarifeye göre maktu bir vekalet ücretine hükmedilmesinin düzenlenmesi gerekirdi.

2.3.3. Manevi Tazminat Davalarında

Manevi tazminat, kişilik haklarına aykırı hareket etmekten doğan zararların tazmini amacıyla hükmedilen tazminattır²¹⁸.

Özellikle haksız fiil nedeniyle oluşan zarardan kaynaklı manevi tazminat davalarına sıkça rastlanmaktadır.

Manevi tazminat davalarındaki avukatlık ücretleri için AAÜT' deki kural olan konusu para ya da para ile ölçülebilen dava kavramından farklı olarak, avukatlık ücretinin dava değerine göre değil, karar altına alınan tutar üzerinden üçüncü kısım üçüncü bölümde yer alan orana göre (nispi) belirleneceği düzenlenmektedir.

AAÜT'nin 10. m. göre;

“(1) Manevi tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.

(2) Davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına Tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçemez.

(3) Bu davaların tamamının reddi durumunda avukatlık ücreti, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre hükmlenir.

(4) Manevi tazminat davasının, maddi tazminat veya parayla değerlendirilmesi mümkün diğer taleplerle birlikte açılması durumunda; manevi tazminat açısından avukatlık ücreti ayrı bir kalem olarak hükmedilir.”

Manevi tazminat davalarında davacının haklı oluşu miktar için davalı aleyhine karar verilen bedel üzerinden nispi vekalet ücretine hükmedilecektir. Davacının haksız olduğu miktar üzerinden de davalı lehine nispi vekalet ücretine hükmedilecektir.

²¹⁸OĞUZMAN Kemal/ÖZ Turgut, s.649.

Ancak davalı lehine hükmedilen vekalet ücretinin davacı lehine verilen vekalet ücreti tutarını geçmemesi gerekmektedir²¹⁹.

Kanaatimizce de AAÜT m. 10/III düzenlemesi yerinde değildir²²⁰. Çünkü manevi tazminat davalarında, davacı lehine konusu para veya para ile ölçülebilen bir dava olarak kabul edilerek tarifenin üçüncü kısmındaki oranlara göre avukatlık ücreti (nispi) davalıya yükletilirken, davalı davayı kazandığında (davacının haksızlığı ortaya çıktığında) dava, bir anda konusu para olmayan ve para ile ölçülmeyen bir dava olarak şekil değiştirmekte, avukatlık ücreti tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümü uyarınca (maktu) belirlenmektedir.

Ayrıca ilgili maddenin son fıkrası gereğince de manevi tazminat davasının, maddi tazminat ya da parayla ölçülebilmesi mümkün diğer taleplerle beraber talep edilmesi durumunda; manevi tazminat bakımından avukatlık ücretinin ayrı bir kalem şeklinde gösterilmesinin de yerinde olmadığı düşüncesindeyiz. Çünkü, kötü niyetli olsun olmasın alacaklı tarafından yasadaki açıklardan faydalanarak karardaki haklar için ayrı takip başlatılması sebepsiz zenginleşmeye neden olup hakkın kötüye kullanılması²²¹ ise, manevi tazminat davaları bakımından da avukatlık ücretine ayrı bir kalem olarak hükmedilmesi de hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilir. Bu sebepten ilamların bölünmezliği ilkesine aykırı düzenlemenin hukuk düzeni tarafından korunmaması gerekmektedir.

2.3.4. Maddi Tazminat Davalarında

Maddi tazminat davalarının konusu para olması sebebiyle, dava sonunda haksız çıkan taraf aleyhine haksız çıktığı tutar üzerinden nispi vekalet ücretine hükmedilecektir²²².

²¹⁹ Yargıtay 4. HD. 17.11.2014 T. 2014/631 E. 2014/15438 sayılı K. için bkz. AYDIN, s. 798.

²²⁰ Bkz. Aynı görüşte PAPAĞÇI, s.216.

²²¹ Yargıtay HGK. 06.04.2016T. 2014/8611E. 2016/492 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=hgk-2014-8-611.htm&kw='2014/8-611`#fm>

Erişim tarihi: 11.11.2018

²²² AYDIN, s. 797.

Maddi tazminat talebinin kısmen reddine karar verilmesi durumunda, reddedilen miktar üzerinden kendini avukat ile temsil ettiren taraf yararına vekalet ücretine²²³ hükmedilecektir²²⁴.

2.3.5. Tüketici Mahkemeleri ve Tüketici Hakem Heyetlerinde

Tüketici hakem heyetleri tüketicilerin haklarını aramalarını kolaylaştırmak, taraflar arasındaki anlaşmazlıkların basit, hızlı, daha az masraf harcayarak çözümlenmesini sağlamak ve mahkemelerin yükünü azaltmak maksadıyla oluşturulmuş müesseselerdir²²⁵.

Her insanın bir tüketici olduğu ve günde binlerce tüketici işleminin yapıldığı düşünüldüğünde kanun koyucu buradaki avukatlık ücretini de hükme bağlamıştır. AAÜT'nin 12. maddesi gereğince, tüketici hakem heyetlerince tüketici lehine verilen kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararların iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nispi tarife üzerinden vekalet ücretine hükmedilecektir²²⁶.

Tüketici Mahkemesinde açılmış bir uyarılma davasının reddi halinde, davalı yararına maktu vekâlet ücretine hükmedilir²²⁷.

Bunun yanında AAÜT m. 12/II uyarınca, Tüketici Hakem Heyetlerinde avukat yardımı ile takip edilen işlerde, müvekkil ve avukat arasında çıkabilecek anlaşmazlıklarda AAÜT'nin ilk kısmının ikinci bölümünün tüketici hakem heyetlerine ilişkin belirlenen ücretin uygulanmasına karar verilmiştir.

²²³ Yargıtay 4. HD. 22.01.2014 T. 2013/2848 E. 2014/745 sayılı K. için bkz. AYDIN, s. 915.

²²⁴ DEMİRALP B. Tunç, Nesep-Nüfus ve Sicille İlgili Kişisel Hukuk Davaları, İstanbul 1994, s.169.

²²⁵ Tüketici hakem heyetleri hakkında ayrıntılı bilgi için TUTUMLU, Mehmet Akif, Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin Yapısı, İşleyişi, Sorunları, Haziran 2016, s.42.

²²⁶“Tüketici Mahkemesinde görülen dava (Vekalet Ücreti - 750,00 TL Maktu Ücretin Altında Kalmamak Kaydıyla Nispi Vekalet Ücreti Belirleneceği)Tüketici Mahkemelerinde takip edilen davalar için 750,00 TL maktu ücretin altında kalmamak kaydıyla nispi vekalet ücreti belirlenecektir. Hüküm altına alınan miktarın 2.695,00 TL olduğu gözetildiğinde, bu değer üzerinden kendisini yargılamada vekil aracılığı ile temsil ettiren davacı lehine AAÜT' ne göre 750,00 TL maktu ücretine hükmedilmesi gerekirken, davacı lehine 300,00 TL vekalet ücreti takdir edilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir”Yargıtay 13. HD. 23.03.2015 T. 2014/39254 E. 2015/9016 sayılı K. için bkz. <http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=103880> Erişim tarihi: 16.04.2019

²²⁷ Yargıtay 13. HD. 12.12.2014 T. 2014/3922 E. 2014/39862 sayılı K. için bkz. AYDIN, s. 802.

2.3.6. İcra Mahkemeleri ve İcra ve İflas Müdürlüklerinde

İcra ve iflas hukukunun amacı, hükmün icrasını gerçekleştirmek, hakkın yerine getirilmesini sağlamaktır. AAÜT bu doğrultuda yapılan faaliyetleri hukuki yardım adı altında hükme bağlamıştır. AAÜT'nin 11. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, icra ve iflas dairelerindeki hukuki yardımlara ilişkin avukatın vekalet ücreti, takip sonuçlanarak neticelendirileceği zamana kadar yapılan tüm işlemlerin karşılığı olarak hükme bağlanmıştır.

İcra ve iflas hukuku işlemleri açısından konunun ikiye ayrılarak incelenmesi gerekir. 2019 yılı için AAÜT m. 11/I. gereği "konusu para olan ya da para ile değerlendirilebilen işlerde avukatlık ücreti tarifinin üçüncü kısmına atıf yapılmak suretiyle düzenlenmiştir. Ancak burada bir sınırlama getirilmiştir. Takip çıkışı 3.750,00 -TL'ye kadar başlatılan icra takiplerinde avukatlık ücreti, Tarifinin ikinci kısmının ikinci bölümünde, icra dairelerindeki takipler için öngörülen maktu ücret olarak belirlenmiştir. Ancak, bu ücret asıl alacağı geçemeyecektir.

Örneğin, İcra takiplerinde takip çıkışı toplam 4000-TL olsa bile burada önemli olan husus asıl alacağın miktarı olup, yukarıdaki madde uyarınca asıl alacak tutarı 3750,00-TL altında ise tarifinin üçüncü kısmına göre değil ikinci kısmının ikinci bölümüne göre²²⁸ maktu vekâlet ücretine hükmedilebilecektir. Kanaatimizce burada kanun koyucu borçluyu koruyucu nitelikte bir hüküm düzenlemiş ancak Avukat bakımında haksızlık yaratacak bir düzenlemede bulunmuştur. Çünkü asıl alacağı 10-TL olması durumunda vekâlet ücreti de asıl alacağı geçemeyeceğinden avukata bu miktara kadar vekâlet ücreti alabilmesi haksızlık olduğunu düşünmekteyiz. Asıl alacak miktarına bakılmaksızın takip çıkışına göre vekâlet ücretinin oluşması daha doğru olacaktır. Sonuçta icra takibi takip çıkışında yer alan miktar tamamen tahsil ve tasfiye edilmesi ile infaz edilecek, tahsil ve ceza evi harçları da buna göre belirlenecektir.

Bunun dışında aciz vesikası²²⁹ alınması takibi sonuçlandıran işlemlerden sayıldığından avukata hak ettiği vekalet ücretinin tamamının ödeneceği belirtilmiştir

²²⁸02.01.2019 T. 30643 sayılı Resmi Gazete yayınlanan AAÜT m. 11 gereğince; Şu kadarki takip miktarı 3.750,00 TL'ye kadar olan icra takiplerinde avukatlık ücreti, Tarifinin ikinci kısmının ikinci bölümünde, icra dairelerindeki takipler için öngörülen maktu ücrettir. Ancak, bu ücret asıl alacağı geçemez.

²²⁹İİK m. 143/I' de açıkça ifade edildiği üzere borç ödemeden aciz vesikası, "haczedilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağı tamamen ödemeyen alacaklıya (ve bir sureti de borçluya) icra memuru tarafından verilen ve takip konusu alacağın ödenmemiş olan miktarını belirten bir belgedir.

(AAÜT 11/f.2). Kanaatimizce burada ücretin tamamına hükmedilmesi doğru değildir. Çünkü aciz vesikası alınması bir usul işlemidir. İİK m. 105 gereğince, usulüne uygun işlemler tamamlanıp haczine kabil herhangi bir mal bulunmaması durumunda İİK 143. maddesi mucibinde borçlu hakkında aciz belgesi alınarak takibin aciz vesikasına bağlanacağı belirtilmektedir. Sadece borçlu hakkında takibin kesinleştiği adresine fiili hacze gidilmesi ve hacze kabil mal bulunmaması nedeniyle de avukatın vekâlet ücretinin tamamına hak kazanması haksızlığa neden olacaktır.

Diğer yandan AAÜT'nin 11. maddesinin 3. fıkrasına göre, icra mahkemelerinde duruşmalı görülen davalarda ücret tarifesi gereğince ayrıca avukatlık ücretine hükmedileceği, ancak ücretin tarifinin ikinci kısmının ikinci bölümünün iki ve üç sıra numaralarında gösterilen iş ve davalarla ilgili hukuki yardımlara ilişkin olduğu ve ücret tarifinin üçüncü kısmına göre belirlenecek avukatlık ücretinin bu sıra numaralarında yazılı miktarları geçemeyeceği belirtilmekle de bir üst sınır getirilmiştir. Bu sınırlama açık bir şekilde hukuka uygun değildir.

Ancak devamında da ise “icra mahkemeleri nezdinde açılan istihkak davalarında, üçüncü kısım gereğince hesaplanacak avukatlık ücretine hükmolunur.” maddesi ile de istihkaka davaları ayrı tutulmaktadır. Böyle bir ayrımın neden yapıldığı kanaatimizce anlaşılamamaktadır.

Bazı hallerde borçlu ödeme süresi içinde borcunu ödeyebilir. Bu durumda ücret tarifesine göre hesaplanacak ücretin dörtte üçü takdir edilecektir. Maktu ücreti gerektiren işlerde dahi bu hüküm uygulanmaktadır(AAÜT m. 11/IV). Burada borcunu süresinde ödeyen borçluyu mükafatlandırarak avukatın ücretinden kesinti yapılmıştır. Ancak avukat aleyhine bir düzenleme getirilmiştir. Çünkü yasal itiraz süresi içerisinde ödeme yapılması ile sonradan ödemesi arasında kanaatimizce bir fark bulunmamaktadır. Sonuçta avukat tarafından icra takibi başlatılmış ve cebri icra yoluna geçilmiştir. Zaten borçlu bunu icra baskısı altında ödediğinden veya ödemeye yanaştığından buradaki düzenlemenin borçluyu mükafatlandırma olmadığı aksine avukatı cezalandırıldığı anlayışı hakim olmaktadır. Yasa koyucu burada avukatın icra vekalet ücretinden haksız şekilde sınırlamaya ve kesintiye gitmektedir.

Çocukla şahsi ilişki kurulması dair ilamın icra dairesi vasıtasıyla yerine getirilmesi durumunda talep eden lehine ücret tarifesinin ikinci kısmının ikinci bölümünün ilk sırasındaki maktu avukat vekalet ücretine hükmolunacaktır (AAÜT m.

11/VI). Burada konusu para veya mal olmadığından maktu vekalet ücretine hükmedilmesinin düzenlenmiş olması yerindedir.

Son olarak belirtmek gerekirse, icra dairelerinde borçlu vekili olarak takip edilen işlerde taraflar arasında akdi avukatlık ücreti kararlaştırılmamış ya da kararlaştırılan akdi avukatlık ücretinin geçerli olmadığı hallerde; çıkabilecek anlaşmazlıkların Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca çözülmesinde avukatlık ücreti, ücret tarifesinin ikinci kısım ikinci bölümünde icra müdürlüklerinde yapılan takipler için belirlenen maktu ücret olacaktır. Ancak belirlenen ücret asıl alacağı geçemeyecektir (AAÜT, m. 11/VII).

Ancak önceden belirtmek gerekir ki, taraflar arasında icra müdürlüklerinde borçlu avukatı olarak takip edilen işlerde işveren ve avukat arasında bir sözleşmenin varlığı söz konusu olması durumlarında öncelikle sözleşme hükümlerine bakılması gerekmekte, ücrete dair bir madde yer almaması halinde kanun maddelerinin uygulama alanı bulabileceği kanaatindeyiz²³⁰.

2.3.7. Ceza Davalarında

AAÜT'nin 14. maddesi ceza davalarında ücrete ilişkin düzenleme yapmıştır²³¹. Kamu davasında²³², hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya mahkûmiyet

²³⁰ Yargıtay 13 HD 01.04.2014T. 2013/33210E. 2014/9829 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-33210.htm&kw=`2013/33210#fm>

Erişim tarihi: 31.03.2018

²³¹AAÜT m. 14: “(1) Kamu davasına katılma üzerine, mahkûmiyete ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş ise vekili bulunan katılan lehine Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde belirlenen avukatlık ücreti sanığa yükletilir.

(2) Ceza hükmü taşıyan özel kanun, tüzük ve kararnamelere göre yalnız para cezasına hükmolunan davalarda Tarifeye göre belirlenecek avukatlık ücreti hükmolunan para cezası tutarını geçemez.

(3) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 ve devamı maddelerine göre tazminat için Ağır Ceza Mahkemelerine yapılan başvurularda, Tarifenin üçüncü kısmı gereğince avukatlık ücretine hükmedilir. Şu kadar ki, hükmedilecek bu ücret ikinci kısmın ikinci bölümünün on ikinci sıra numarasındaki ücretten az olamaz.

(4) Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir.

(5) Ceza mahkemelerinde görülen tekzip, internet yayın içeriğinden çıkarma, idari para cezalarına itiraz gibi başvuruların kabulü veya ilk derece mahkemesinin kararına yapılan itiraz üzerine, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılması halinde işin duruşmasız veya duruşmalı oluşuna göre ikinci kısım birinci bölüm 1. sıradaki iş için öngörüldüğü şekilde avukatlık ücretine hükmedilir. Ancak başvuruya konu idari para cezasının miktarı Tarifenin ikinci kısım birinci bölüm 1. sıradaki iş için öngörülen maktu ücretin altında ise idari para cezası kadar avukatlık ücretine hükmedilir.”

²³² Kamu davası: “Amme davası; suç işlediği sanılan kişinin(yani sanığın, maznunun) ceza yargı makamları önünde kovuşturulmasını sağlamak üzere, kamu adına savcının açtığı dava” için bkz. YILMAZ Ejder, Hukuk Sözlüğü, Ankara 2011, s. 704.

durumlarında maktu vekâlet ücretine hükmolunacaktır. AAÜT m. 14/I. düzenlemesi, avukatlık ücretinin alt sınırını belirlemektedir.

AAÜT m. 14/II uyarınca sadece para cezasına hükmolunan davalarda avukatın vekalet ücreti, hükmedilecek para cezasını geçemeyecektir. Burada da ücretin üst sınırı belirtilmiştir²³³.

AAÜT m. 14/III ağır ceza mahkemelerine yapılan tazminat başvurularında avukatlık ücreti, tazminat miktarı esas alınarak tarifenin üçüncü kısmındaki oranlara göre nispi vekâlet ücretine hükmedilecek ancak, bu ücret ilgili tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümündeki ücretten az olmayacaktır. AAÜT m. 14/IV gereğince beraat eden sanık lehine fakat Hazine aleyhine vekalet ücreti hükmedilmesinin (beraat eden sanıkların birden fazla olması durumunda hazine aleyhine her bir kişi için ayrı maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekmektedir²³⁴) kanuna uygun olduğu değerlendirmesini yapmıştır²³⁵.

2.4. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARINA GÖRE ÜCRET

Taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözüm sürecinde, anlaşmazlığın çözüm yoluyla sonuca ulaşması için uygulanan asıl yol dava yoludur²³⁶. Bununla beraber

²³³ PAPAĞÇI, s. 223.

²³⁴ "...Sanıklar müdafinin vekâlet ücretine yönelik sınırlı istinaf talebinin incelenmesinde; Sanık müdafinin vekâlet ücretine yönelik istinaf talep etmekte hukuki yararı olduğu görülmekle, CMK. nun 279.maddesine göre yapılan incelemede istinaf başvurusunun reddi nedenleri bulunmadığından aynı Yasanın 280. maddesi gereğince vekâlet ücretine ilişkin işin esasına geçildi.02.01.2017 tarihinde Resmi Gazetede ilan edilerek yürürlüğe giren Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 14/4.maddesine göre "Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir." düzenlemesinin bulunduğu, yukarıda belirtilen sanıkların tamamının yargılama sırasında vekil ile temsil edildikleri ve lehlerine ayrı ayrı vekâlet ücreti verilmesi gerektiği dosya kapsamından anlaşılmalıdır; Hüküm tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanıklar yararına hazine aleyhine ayrı ayrı vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin gözetilmemesi hukuka aykırı olup, bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden ve 5271 sayılı Kanununun 303 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca düzeltilebilir nitelikte bir yanlışlık olduğundan, istinaf yoluna başvuru kararın hüküm fıkrasındaki vekalet ücretine ilişkin fıkrası çıkartılarak yerine "Sanıklar beraat ettiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT' nin 2. Kısmının 2. Bölümü gereğince 1.980 TL maktu vekalet ücretinin hazineden alınarak sanıklara ayrı ayrı verilmesine, " şeklinde yazılmak suretiyle, hükmün düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine, sair kısımlarının aynen bırakılmasına, Dosyanın hükmü veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine, T.C. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. CD 2017/1665 E. 2017/1603 sayılı K.

²³⁵ Yargıtay 2. CD. 26.12.2007 T. 13557-17393 sayılı K. içim bkz. AYDIN, s. 934.

²³⁶ERCAN İbrahim, Aile Mahkemesinde Uyuşmazlıkların Sulh Yoluyla Çözümlemesi, Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Armağan, İstanbul 2007, s. 79.

bütün anlaşmazlıkların çözümünün bağımsız mahkemelerden beklenilmesi, mahkemelerin yoğun iş yükü altında olmaları nedeniyle yargılamanın makul sürelerde tamamlanmamasına neden olacaktır²³⁷. Bu sebepten uyuşmazlıkların çözümünde bazı alternatif yollara başvurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

2.4.1. Arabuluculuk

Arabuluculuk, tarafları bir araya getirerek onların uyuşmazlıkları müzakere etmelerine olanak sağlayıp, anlaşmalarında yardımcı olan alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından biridir²³⁸.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından olan arabuluculuk günümüzde etkin ve yaygın olarak kullanılmaktadır²³⁹. Bununla ilgili 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu çıkartılmıştır.

AAÜT'nin m. 16'ya göre, arabuluculuktan doğacak avukatlık ücreti uyuşmazlıklarında ücret tarifesinde yer alan hükümler gereğince hesaplanacak tutarlar, akdi avukatlık ücretinin asgari değerlerini oluşturmaktadır. Konusu para ya da para ile ölçülebilen işlerde avukatlık ücreti, arabuluculuk görüşmeleri sonucunda arabuluculuk anlaşma belgesinin imzalanması durumunda, tarifenin üçüncü kısmına göre hesaplanacaktır. Fakat tutarı 6.250,00-TL'ye kadarki arabuluculuk faaliyetlerinde avukatlık ücreti, 750,00-TL maktu ücret olacaktır. Ancak, bu ücret asıl alacağı geçemeyecektir. Konusu para olmayan ya da para ile hesaplanamayan işlerde avukat vekalet ücreti, arabuluculuk faaliyeti sonucunda arabuluculuk anlaşma belgesinin imzalanması durumunda, tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre öngörülen maktu ücret olarak kararlaştırılmıştır. Arabuluculuk faaliyetinin anlaşma yoluyla sonuçlanmaması halinde, avukat, 750,00-TL maktu ücrete hak kazanacaktır. Fakat bu ücret de asıl alacağı geçemeyecektir. Arabuluculuk faaliyetinin anlaşmazlık ile sonuçlanması halinde, müvekkilin aynı avukat aracılığıyla dava yoluna gitmesi durumunda avukatına ödeyeceği asgari ücret,

²³⁷ ÖZBEK Mustafa, İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller I, TBBD, 2005/56, s. 92.

²³⁸ Arabuluculukla ilgili olarak 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu sevk edilmiştir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. DEMİR, s. 45; SARISÖZEN, s. 47.

²³⁹ TANRIVER Süha, Makalelerim, 2006. s.15.

ücret tarifesinin (c) bendine göre ödediği maktu ücret mahsup edildikten sonra tarifeye göre belirlenecektir.

2.4.2. Uzlaşma

Uzlaşma kavramı sözlük anlamı itibariyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların barış içerisinde çözümlenmesinin karşılığıdır²⁴⁰. Uzlaşma ile suçtan mağdur olan kişinin suç şüphelisi ile anlaşması sonucunda ceza yargılamasının sona ermesi söz konusu olup, uzlaşma şikâyetten vazgeçmek değildir. Şayet uzlaşmadan önce şikâyetten vazgeçilir ise uzlaşmadan yararlanılamaz²⁴¹. AAÜT'nin 16. maddesine göre, uzlaşma sağlanmadan doğacak avukatlık ücreti uyuşmazlıklarında bu tarifede yer alan hükümler uyarınca hesaplanacak miktarlar, akdi avukatlık ücretinin asgari değerlerini oluşturur.

²⁴⁰ÖZBAY İbrahim, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri, EÜHFD, 2006/3-4, s. 464; KAYMAZ Seydi / GÖKCAN Hasan Tahsin, Uzlaşma ve Ön Ödeme, Ankara 2007, s. 45.

²⁴¹“Davacılar haksız olarak azledildiklerini ve taraflar arasında zımnî uzlaşma olması nedeniyle vekâlet ücretinden davalıların birlikte müteselsilen sorumlu olduklarını ileri sürerek eldeki davayı açmışlardır. Davalılar, verilmeyen hizmetin karşılığının talep edildiğini ve borçlarının olmadığını savunmuşlardır. Mahkemece, davacıların haksız azil edildiği ve davalıların vekâlet ücretinden Avukatlık Kanunu gereğince müteselsilen sorumlu oldukları ve davacıların 13.900.00 TL vekâlet ücretini hak ettikleri gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Davacıların davalı Melahat'ı boşanma ve mal paylaşımı davalarında avukat olarak temsil ettikleri, açılan bu davada taşınmazlar üzerine ihtiyati tedbir konulmasına karar verildiği, davalı Melahat'ın görülen lüzum üzerine 7.4.2011 tarihinde davacıları azlettiği, 18.5.2011 tarihinde yapılan duruşmaya tarafların katılmaması nedeniyle davanın işlemden kaldırılmasına ve 14.9.2011 tarihinde ise yenilenmediği için davanın HMUK 409 maddesi gereğince açılmamış sayılmasına karar verildiği dosya kapsamında anlaşıldığı gibi taraflar arasında da bu yön ihtilaftır. Davalı Melahat davacıları görülen lüzum üzerine azletmiş olup bilirkişi raporunda tespit edildiği üzere davacıların görevlerini tam olarak yaptıkları ve azlin haksız olduğu mahkemenin de kabulüdür. Açılan boşanma davasında davacı Melahat'ın davasından feragat ettiğine veya tarafların sulh olduğuna dair dosyada hiçbir delil mevcut değildir. Davanın taraflarca takip edilmemesi nedeniyle açılmamış sayılmasına karar verilmesi halinde davacının davasından feragat ettiğinin veya tarafların sulh olduğunun kabulü mümkün değildir. Bu yönde dosyada herhangi bir delilde mevcut değildir. Boşanma davasının özelliği gereği tarafların boşanmaya zorlanması mümkün değildir. Aksine yasalar gereği hakim tarafları evlilik birliğini devam ettirmeye davet etmesi gerekir. Davalıların anlaşıp yuvalarını kurtardıklarını beyan etmeleri hukuki anlamıyla sulh olduklarının kabulünü gerektirmez. Avukatlık Kanununun 165 maddesinde “sulh ile sonuçlanan işlerde her iki taraf avukatlık ücretinin ödenmesi konusunda avukata karşı müteselsilen sorumludurlar.” hükmü mevcut olup az yukarıda açıklanan nedenlerle dava konusu avukatlık ücretinden davalı H. İbrahim'in bu yasa maddesi gereği sorumlu tutulması mümkün değildir. Hal böyle olunca; mahkemece, davalı H. İbrahim hakkında açılan davanın yukarıda açıklanan gerekçelerle reddine karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirmeye bu davalı hakkında da davanın kabulü yönünde hüküm tesis edilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir. Yargıtay 13. HD. 18.2.2014 T. 2013/28866 E. 2014/4162 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-28866.htm&kw=`2014/4162`+fm> Erişim tarihi: 13.04.2019

2.4.3. Sulh

Sulh, görülmekte olan bir davada tarafların karşılıklı anlaşarak dava konusu uyuşmazlığa kısmen veya tamamen son vermeleridir²⁴². Sulh, tek taraflı yapılabilen değil, davanın taraflarının katılımı ile gerçekleşir.

Sulhta genel olarak, davacı talebinin bir kısmından feragat eder ve karşı taraf da, davacının talep sonucunun kalan kısmını kabul eder. Bu şekilde aralarında bir sulh sözleşmesi oluşmuş olur. Sulh sözleşmesi, kısmi feragat ve kısmi kabul ile meydana geldiği halde taraflardan birinin dava dışındaki bir hakkı da sulh sözleşmesine dahil edilebilmektedir. Sulh ile dava daha çabuk ve masrafsız bir şekilde çözümlenir. Sulh anlaşmalarından doğacak avukatlık ücreti uyuşmazlıklarında bu AAÜT’de yer alan hükümler uyarınca hesaplanacak miktarlar, akdi avukatlık ücretinin asgari değerlerini oluşturur.

Davanın sulh ile sonuçlanması durumlarında avukat müvekkilinden aralarındaki ücret sözleşmesinde kararlaştırılan miktarın tamamını isteyebileceği gibi davada sulh olunan miktara göre karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini de isteyebilir²⁴³.

Aralarında bir sözleşme olamasa dahi bazı hallerde sulhun varlığında söz edilebilir. Örneğin; kamulaştırmaya konu taşınmazın davalı tarafça satın alınması nedeniyle davanın konusuz kalması²⁴⁴ tarafların anlaşması ile davanın veya icra takibinin takip

²⁴² Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZBAY, s. 55.

²⁴³ “Davacı, dava dışı F. Ş’nin vekili olarak davalı aleyhine dava açıp ve icra takibi başlattığını, davalı ile müvekkilinin sulh olduklarını ileri sürerek vekâlet ücretinin tahsili için müvekkili ve davalı hakkında başlattığı icra takibine vaki itirazın iptali istemi ile eldeki davayı açmıştır. Davalı davanın reddini dilemiş, mahkemece davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Avukatlık Kanununun 165. maddesinde, “sulh ile sonuçlanan işlerde her iki taraf avukatlık ücretinin ödenmesi konusunda avukata karşı müteselsilen sorumludurlar.” hükmü mevcut olup, davanın sulh ile sonuçlanması halinde, avukat müvekkilinden aralarındaki ücret sözleşmesinde kararlaştırılan miktarın tamamını isteyebileceği gibi davada sulh olunan miktara göre karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini de isteyebilir. (bkz. HGK.’nin 16.2.1994 T. 1993/13 – 810 E. 1994/60 sayılı K.) Aynı sorumluluk, müvekkille sulh anlaşması yapan karşı taraf için de geçerlidir. Burada, kanundan doğan teselsül hallerinden biri söz konusu olup, Borçlar Kanununun 142. maddesinde düzenlenen “alacaklı, müteselsil borçluların cümlesinden veya birinden borcunun tamamen veya kısmen edasını istemekte muhayerdir” hükmüne göre, müteselsil sorumluluğun gereği olarak, sulh sözleşmesinin taraflarının her biri borcun tamamından sorumludur. Alacaklı taraf, 6098 Sayılı Yasanın 163/1. maddesi uyarınca, müteselsil borçlulardan hepsinden veya birinden borcun tamamen veya kısmen edasını istemekte muhayerdir. Mahkemenin de kabulünde olduğu üzere tarafların sulh oldukları anlaşıldığına göre Aile Mahkemesinde takip edilen davada karşı taraf vekâlet ücretinin de tahsiline karar verilmesi gerekirken aksine düşüncelerle ve yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir”. Yargıtay 13. HD. 8.12.2014 T. 2014/14384 E. 2014/38935 sayılı K. İçin bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2014-14384.htm&kw=`2014/38935`+fm>
Erişim tarihi: 03.04.2019

²⁴⁴ Yargıtay 13. HD. 22.02.2012T. 2011/19352E. 2012/3657 sayılı K. için bkz. GÜNER; sf.377

edilmemesi veya satış aşamasına getirilen bir dosyanın borçlusu ile protokol yapılması durumları gibi hallerde sulh sayılan uygulamalar söz konusu olabilmektedir. Yargıtay'da bir kararında bu durumdan bahsetmektedir²⁴⁵.

2.5. SERİ DAVALARDA ÜCRET

Seri dava, bir avukat tarafından aynı görevli ve yetkili mahkemede açılan ve aynı konuda birden fazla müvekkilin davalarının toplamı olarak tanımlanabilir²⁴⁶.

Seri davalar hakkında AAÜT m. 22'de hüküm getirilmiştir. Buna göre, "*İhtiyari dava arkadaşlığının bir türü olan seri davalar ister ayrı dava konusu yapılsın ister bir davada birleştirilsin toplamda on beş dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam avukatlık ücretine, toplamda altmış dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin % 60'ı oranında avukatlık ücretine, toplamda yüz elli dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %50'si oranında avukatlık ücretine, toplamda yüz elliden fazla açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %30'u oranında avukatlık ücretine hükmedilir.*" Duruşmalı işlerde bu şekilde avukatlık ücretine hükmedilmesi için dosyaya ilişkin tüm duruşmaların aynı gün aynı mahkemede yapılması gerekir²⁴⁷.

²⁴⁵ Y 13 HD. 14.12.2008T. 2008/7149E. 2008/14685 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2008-7149.htm&kw=`2008/7149`#fm>

²⁴⁶ Örneğin, bir avukatın, aynı içerikte olmak üzere, birçok kişinin aynı görevli ve yetkili mahkemede davası açması seri dava söz konusu olur.

²⁴⁷ "*Taraflar arasında davacı yararına hükmedilen avukatlık ücreti yönünden uyumsuzluk bulunmaktadır. Seri davalarda avukatlık ücretine ne şekilde hükmedileceğinin açıklandığı ve karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 22. maddesinde "İhtiyari dava arkadaşlığının bir türü olan seri davalar ister ayrı davaya konu yapılsın ister bir davada birleştirilsin toplamda elli dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam avukatlık ücretine, toplamda yüz dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %80'i oranında avukatlık ücretine, toplamda iki yüz elli dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %60'ı oranında avukatlık ücretine, toplamda iki yüz elliden fazla açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %40'ı oranında avukatlık ücretine hükmedilir. Duruşmalı işlerde bu şekilde avukatlık ücretine hükmedilmesi için dosyaya dair tüm duruşmaların aynı gün aynı mahkemede yapılması gerekir."* hükmü düzenlenmiştir.

Somut olayda aynı gün Dairemizce davalıya karşı açılmış olan 53 adet dosya incelenmiş olup, yapılan emsal dosya araştırmasında davalı aleyhine aynı vekil tarafından açılan başka dava dosyaları da bulunduğu anlaşılmıştır. Mahkemece gerekçeli kararda davalı aleyhine aynı davacı vekili tarafından açılan dava dosyası sayısı ve AAÜT 22. maddesinde yazılı diğer şartlar yönünden bir değerlendirme yapılmaksızın tam avukatlık ücretine hükmedilmiş olması hatalı olup bozma nedenidir." Yargıtay 7. HD. 10.02.2016 T. 2016/1858 E. 2016/2426 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=7hd-2016-1858.htm&kw=`2016/2426`#fm> Erişim tarihi: 03.05.2018

Yargıtay da bir kararında, seri denebilecek davalarda harcanan emek ve çabanın oldukça üstünde avukatlık ücretine hükmedilerek davalılara ölçüsüz bir yükümlülük getirilmesinin hukuk düzenince korunmayacağına ilişkin değerlendirme yapmıştır²⁴⁸.

Tarifede seri davanın “ihtiyari dava arkadaşlığının bir türü” olduğu belirtilmektedir. İhtiyari dava arkadaşlığının hangi hallerde söz konusu olacağı HMK m. 57 de yer almaktadır²⁴⁹.

Davacılar ve davalılar arasında dava konusu hak veya alacağın elbirliği ile mülkiyet dışındaki bir sebeple ortak olması ortak bir işlem ile hepsinin yararına bir hak doğmuş veya kendilerinin bir şekilde yükümlülük altına girmiş olması, davaların temelini oluşturan olayların veya hukuki sebeplerin aynı veya birbirine benzer olması halleridir²⁵⁰. Bu dava türünde birden fazla davacı hep birlikte dava açabilecekleri gibi ayrı ayrı da dava açabilirler. Bir davacı, birden fazla davalıya ayrı ayrı dava açabileceği gibi, hepsi için bir dava da açabilir. İhtiyari dava arkadaşlığında dava arkadaşı kadar dava vardır²⁵¹.

²⁴⁸ “Anılan yasal düzenlemeler ışığı altında yapılan değerlendirmede; aynı işyerinde gerçekleşen çalışmalar için 47 adet sigortalı yönünden, aynı istemi içeren, aynı davalı işveren ve Kuruma karşı bir anlamda toplu (seri) dava açılmış olması, davacıların aynı avukat tarafından temsil edilmiş bulunmaları, davaların türü, taraflar arasındaki uyumsuzluğun niteliği, yargılamaların süresi, davaların görülmesi sırasında avukatın harcadığı emek ve çaba göz önünde bulundurulduğunda, yargılamada vekil ile temsil olgusu gerekçesiyle her bir dava yönünden 1.100,00 TL. Maktu avukatlık ücreti belirlenerek, davalıların adalet ve hakkaniyet ilke ve ölçüleri içerisinde yer almayacak suret ve şekilde avukatlık ücreti ile sorumluluklarının benimsenmesi, özellikle 4721 Sayılı Kanun’un 2 ve 3 ile 6100 Sayılı Kanun’un 29’uncu maddeleri olmak üzere yukarıda sıralanan düzenlemelere aykırılık oluşturduğu gibi, seri denebilecek bu tür davalarda harcanan emek ve çabanın oldukça üstünde avukatlık ücretine hükmedilerek davalılara ölçüsüz bir yükümlülük getirilmesinin hukuk düzenince korunmayacağı da belirgindir. Bu maddi ve hukuki olgular dikkate alınmaksızın, mahkemece eksik inceleme ve hatalı değerlendirme sonucu, her bir dava yönünden dilekçe yazım ücreti yerine avukatlık ücretinin hüküm altına alınması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.” Yargıtay 10. HD. 27.01.2014 T. 2013/22199 E. 2014/1337 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=10hd-2013-22199.htm&kw=2013/22199#fm> Erişim tarihi: 15.01.2019

²⁴⁹ HMK m. 57: “(1) Birden çok kişi, aşağıdaki hâllerde birlikte dava açabilecekleri gibi aleyhlerine de birlikte dava açabilir: a) Davacılar veya davalılar arasında dava konusu olan hak veya borcun, elbirliği ile mülkiyet dışındaki bir sebeple ortak olması. b) Ortak bir işlemle hepsinin yararına bir hak doğmuş olması veya kendilerinin bu şekilde yükümlülük altına girmeleri. c) Davaların temelini oluşturan vakıaların ve hukuki sebeplerin aynı veya birbirine benzer olması.”

²⁵⁰ PEKCANITEZ ve diğerleri., s.219.

²⁵¹ AYDIN, s. 777.

2.6. TARİFEDE YAZILI OLMAYAN İŞLERDE ÜCRET

AAÜT' nin 20. maddesine göre, ücret tarifesinde yazılı olmayan hukuki yardımlar bakımından, işin niteliği göz önünde bulundurularak, tarifedeki benzeri işlere göre ücret belirlenecektir.

Kanaatimizce bu düzenlemede bir alt sınır bulunamamaktadır. AAÜT'de yapılan işin dikkate alınmaması nedeniyle, işin ne olduğu ve neye dayanılarak miktarların belirlendiği hususlarında belirsizlik söz konusudur. Örneğin, iflas davasına ilişkin AAÜT de açık bir düzenleme yoktur. İİK m. 154'e göre iflas davası borçlunun işlem merkezinin bulunduğu yerdeki Ticaret Mahkemelerinde açılır. Ancak bu dava için avukatlık ücretinin borç esas alınarak tarifenin üçüncü kısmındaki oranları üzerinden nispi olarak mı yoksa ikinci kısım ikinci bölüm m. 8' deki gibi maktu bir ücrete mi tabi tutulacağı belirsizdir. Bu sebeplerden AAÜT m. 20 ile alt sınır belirlenememekte ve somut bir kıstas ortaya konulamamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVUKATLIK ÜCRETİNİN SON BULMASI, AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ÜCRET UYUŞMAZLIKLARI, AVUKATLIK ÜCRET UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEMELER İLE MERCİLER, AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINDA FAİZ VE AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINA İLİŞKİN DAVALARDA ZAMANAŞIMI

3.1. AVUKATLIK ÜCRETİNİN SON BULMASI

Borcun sona ermesi, edimi yerine getirme yükümlülüğünün hukuken ortadan kalkmasını ifade eder²⁵².

3.1.1. Ödeme/İfa

Avukatlık sözleşmesi kural olarak edimlerin ifası ile birlikte son bulur. Avukatın talep hakkı olan ücretin ödenmesi ile müvekkilin ücret ödeme borcu sona erer. Avukatın ifası hukuki yardım konusu olan hizmet, müvekkilin ifası ise ücret ödemesidir.

Ücret ödeme borcu, sözleşmede kararlaştırılan şekilde ve miktarda yapılan ifa ile son bulur. Dolayısıyla eksik ödeme halinde ücret hakkı, kalan miktar üzerinden devam edecektir.

3.1.2. Takas

Takas, birbirine karşı aynı cins alacağa sahip kişilerden birinin tek taraflı irade beyanı ile bu alacakları az olanı tutarında sona erdirmesidir²⁵³.

Avukatlık ücretinin avukat tarafından takas edilip edilemeyeceğine yönelik olarak avukatlık mevzuatında özel bir düzenleme olmamakla birlikte²⁵⁴, avukat ile

²⁵² OĞUZMAN/ÖZ, s. 569.

²⁵³ ARAL, s. 1.

²⁵⁴ Sadece Avukatlık Kanunu m. 164/son fıkrada, “*Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez*”. Hükmü yer almaktadır.

müvekkilin karşılık olarak bir miktar para yahut özdeş diğer edimleri birbirine borçlu oldukları takdirde, her iki borç muaccel ise her biri alacağını borcuyla takas edebilecektir. Burada önemli olan avukatın ücretinin ne zaman muaccel hale geleceğidir. Bu konu ücret uyumsuzlukların da faizin başlangıç anı bakımından da önem arz etmektedir.

Takasla birlikte borç da ortadan kalkacağından avukatın ücret alacağı son bulur.

TBK'nun 139. maddesinde ise, takas, borcu sona erdiren bir hal olarak, “*İki kişi, karşılıklı olarak bir miktar para veya özdeş diğer edimleri birbirine borçlu oldukları takdirde, her iki borç muaccel ise her biri alacağını borcuyla takas edebilir*” şeklinde bir düzenleme ile hükme bağlanmıştır.

Ancak bu hak, Avukatlık Kanunu m. 164 son fıkrasındaki takas ve mahsup hakkının da dikkate alınması gerekir. Çünkü Avukatlık Kanununun ilgili maddesinde dava sonunda karar ile ücret tarifesine göre karşı tarafa yükletilecek vekalet ücretinin iş sahibinin borcu nedeniyle-dış ilişkide- takas veya mahsup yapılamayacağından bahsetmektedir.

3.1.3. İbra

İbra ise, borçluyu borcunu ifa etmeden borçtan kurtarmak hususunda alacaklı ve borçlu tarafların uzlaşarak anlaşmasıdır. Diğer bir ifade ile ibra, alacaklının borçlu taraf ile yaptığı bir sözleşmeyle alacaklının alacağından vazgeçerek borçluyu borçta kurtarmasıdır²⁵⁵.

TBK 132 maddesinde, ibra, borcunu ifa etmeden önce borçluyu borçtan kurtarmak hususunda alacaklı ile borçlu olan tarafın karşılıklı anlaşması olarak nitelendirilmektedir. Nitekim hükümde, “*Borcu doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç, tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesiyle tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir.*” şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. İbra, alacaklının borçlu ile yapmış olduğu bir anlaşma ile alacağından vazgeçerek borçluyu borçtan kurtarmasıdır. Buna göre, borcu doğuran işlemin kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olması durumunda dahi borç, tarafların şekle bağlı kalmaksızın alacağı ortadan kaldırmak ya da azaltmak için

²⁵⁵ OĞUZMAN /ÖZ, s. 574.

yapacakları ibra anlaşmasıyla tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabılır. İbra, borçlandırıcı işlem değil tasarruf işlemidir²⁵⁶.

Öğretide ve uygulamada ibranamenin varlığı, bir borcun tam ya da kısmen ifa edilmeden sona ermesini sağlayan özel bir sona erme nedeni olarak kabul edilmektedir²⁵⁷. İbra, alacaklının borçlusunu borcundan beri kılmak onu borçtan kurtarmak amacıyla yapılan bir sözleşmeyi ifade etmektedir²⁵⁸.

İbra borcu sona erdiren bir hal olarak avukatlık sözleşmesinde de ücreti sona erdiren bir durumdur. Avukatın, ücret talep hakkı ibra ile son bulacaktır. Nitekim Yargıtay da bir kararında aynen bu ilkeleri ortaya koymuştur²⁵⁹. Borcun ne miktarda ibra edildiği bir yorum meselesidir. Aksi anlaşılmadıkça ibra borcun tamamı için yapılmıştır. Bununla birlikte, alacaklı işlemiş faizleri saklı tutmuş olmadıkça veya bu, durum ve koşullardan anlaşılmadıkça, esas borç ibra ile sona erince, faiz borcu da sona erer²⁶⁰.

3.1.4. Yenileme

Yenileme, yeni bir borç meydana getirerek önceki bir borcun sona erdirilmesidir²⁶¹. Kanuna göre, yeni bir borç ile mevcut bir borcun sona erdirilmesi, ancak tarafların bu yöndeki açık iradesi ile olur. TBK m 133'e göre, yenileme;

“Yeni bir borçla mevcut bir borcun sona erdirilmesi, ancak tarafların bu yöndeki açık iradesi ile olur. Özellikle mevcut borç için kambiyo taahhüdünde bulunulması

²⁵⁶ EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, Ankara 2012, s. 1271.

²⁵⁷ FEYZİOĞLU Fevzi Necmeddin, Borçlar Hukuku Umumi Hükümler Cilt II, İstanbul 1969, s. 351.

²⁵⁸ TUHR Von Andreas, Borçlar Hukuku, Cevat Edege Çevirisi, C II, İstanbul 1952, s. 695.

²⁵⁹“Davacı eldeki dava ile Tarsus 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2009/5 esas sayılı dava dosyasında hesaplanan bakiye vekâlet ücret alacağı ile karşı vekâlet ücretleri toplamı olan 20.853,80 TL'nin davalıdan tahsili istemiş, davalı ise davacı avukat tarafından ibra edildiğini belirterek davanın reddini dilemiştir. İncelenen dosya içeriğine göre; Tarsus 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2009/5 esas sayılı dosyasında, davanın icra takibine itirazın iptali davası olup, mahkemece verilen ve 11.5.2011 tarihinde kesinleştiği anlaşılan karara göre davacının fazlaya ilişkin taleplerinin reddine karar verilmiş olmasına yine 25.5.2012 tarihli ibraname ile, davacının Tarsus 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2009/5 esas sayılı dava dosyası ve bu dosyaya esas icra takibi nedeni ile tüm hak ve alacaklarını tamamen aldığını belirterek davalıyı ibra ettiğinin anlaşılmış olmasına göre, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.” Yargıtay 13. HD. 19.11.2013 T. 2013/20137 E. 2013/28692 sayılı K. İçin bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-20137.htm&kw=`2013/20137`+`#fm>
Erişim tarihi: 13.05.2019

²⁶⁰ Bkz. Ayrıntılı bilgi için OĞUZMAN / ÖZ, s. 574-578.

²⁶¹ KOYUNCUOĞLU Tennur, Türk ve İsviçre Hukukunda Borcun Yenilenmesi, İstanbul 1977, s. 49.

veya yeni bir alacak senedi ya da yeni bir kefalet senedi düzenlenmesi, tarafların açık yenileme iradeleri olmadıkça yenileme sayılmaz.”

Borcu sona erdiren yenileme ya borcun konusunun, ya tabi olduğu hükümlerin, ya da borcun sebebinin veya tarafların değiştirilmesi tarzında olabilir.

Yenilemenin bazı şartları vardır. Bunlardan en önemlisi tarafların anlaşmasıdır. Bu anlaşma açısından önem taşıyan bir başka unsur da yenileme niyetidir. Yenileme niyeti ispat edilmedikçe borcun, yapılan değişiklik esaslarına göre devam ettiği kabul edilmiştir. Özellikle mevcut bir borç için kambiyo taahhüdünde bulunulması veya yeni bir alacak senedi ya da yeni bir kefalet senedi düzenlenmesi, tarafların açık yenileme iradeleri olmadığı sürece yenileme sayılamayacaktır²⁶².

Yenileme ile önceki borç ve bu borca bağlı haklar sona ermektedir. Eski alacağa ait faiz hakları saklı tutulmamışsa faiz alacağı da sona erecektir. Yeni borç bağımsız bir varlık taşıyacağından önceki borca ait defiler yeni borç için ileri sürülememektedir²⁶³.

Yukarıda izah edilen nedenlerden dolayı, avukat sözleşmesinin niteliği yenilemeye yoluyla borcu sona erdirilmesine elverişli değildir. Özellikle vekilin iş görme borcunu yapma niteliği taşıması nedeniyle, kişiselliği yenilemeyi daha da güçleştirmektedir. Bu nedenlerden avukat sözleşmesinin ve bundan kaynaklanan ücret alacağının yenileme yoluyla ortadan kaldırılması pek mümkün değildir²⁶⁴.

3.2. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ÜCRET UYUŞMAZLIKLARI

3.2.1. Genel Olarak Avukatlık Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar

Gerek taraflar arasındaki görüş ayrılıkları, farklı beklentiler, gerek yanlış anlamalar vs. ücrete ilişkin uyuşmazlık çıkmasına neden olmaktadır. Bu sebepten avukat sözleşmelerinde ücret uyuşmazlıkları oldukça fazladır.

²⁶²OĞUZMAN / ÖZ, s. 582; OĞUZMAN Kemal /SELİİÇİ Özer, Eşya Hukuku, 6. Bası, İstanbul 1992, s. 866.

²⁶³KOYUNCUOĞLU, s.99; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, TEKİNAY, Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, İstanbul 1993. s. 124.

²⁶⁴ÖZKAYA Eraslan, Vekâlet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, Ankara 2013 s 851.

Avukatlık ücreti konusunda ortaya çıkan bir uyuşmazlığın çözümü konusunda tahkim yoluna gitmek mümkündür. Avukat ve müvekkili arasında imzalanan avukatlık sözleşmesinde bu tahkim şartına yer verilebileceği gibi, ayrı bir sözleşme yapılması suretiyle de ücret konusunda ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların hakemlere başvurularak çözülmesi kabul edilebilmektedir²⁶⁵.

3.2.2. Ücret Uyuşmazlıklarının Çözüm Yöntemi

Avukatlık Kanunu m. 167, 4667 sayılı kanunla 02.05.2001 tarihinden değiştirilmeden önce zorunlu tahkim öngörülmekte, avukatlık sözleşmesinden kaynaklı olarak her türlü uyuşmazlık için baro hakem kurulları görevli kılınmakta idi. Bu bağlamda 4667 Sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, avukat ile iş sahibi arasındaki uyuşmazlığın çözümünde çok önemli bir yenilik getirmiş, yasanın Resmi Gazete de yayımlandığı 10.05.2001 tarihinden itibaren uygulama alanı bulan bu düzenleme ile avukatlık sözleşmesinden ve vekalet ücretinden kaynaklanan her türlü uyuşmazlıkların hakem kurulu tarafından çözümlenmesi zorunlu hale gelmişti.

4667 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile baro hakem kurulunun oluşumunu sağlayan 167. madde kapsamında ayrıca bir yönetmelik çıkartılmıştı²⁶⁶. Bu yönetmeliğin 3. maddesi, baro hakem kurulunun en kıdemli asliye hukuk hakiminin başkanlığında iki avukat üyenin katılımıyla oluşmasını öngörmüş, baro yönetim kuruluna seçilme yeterliliği koşulu aranmıştı. “Baro Hakem Kurulu” adı verilen bu kurul, Avukatlık Kanununun verdiği yetkiye dayanarak görevine giren konularda, belli bir yöntemle ve hukuk kurallarına dayanarak, gerektiğinde yaptırım olanaklı kararlar vermek üzere Baro Hakem Yönetmeliğinin çıkmasının ardından, 2001 yılı sonuna doğru çalışmalarına başlamıştı. Ancak daha sonra bu düzenlemenin Anayasaya ’ya aykırı olduğu yolunda itiraz yolu ile maddenin iptali için konu Anayasa Mahkemesine götürülmüş ve mahkeme, hükmü iptal etmiştir²⁶⁷.

²⁶⁵ SARISÖZEN, s. 177.

²⁶⁶R.G 14.11.2001T. S.24583, Türkiye Barolar Birliği Yönetmeliği bkz. <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/tbb-bhky.pdf>

²⁶⁷ RG 10.07.2004T. S.25518; “İtiraz konusu kural’ da “Avukatlık sözleşmesinden ve vekâlet ücretinden kaynaklanan her türlü anlaşmazlıklar, hukuki yardımın yapıldığı yer barosu hakem kurulunca çözümlenir.” denilmektedir. Bu fıkrada öngörülen tahkimin anlam ve kapsamını belirlemek için maddenin sistematik bütünlüğü içinde ele alınması gerekir. Avukatlık Kanunu'nun 167. maddesinin

Sonuç olarak ücrete ilişkin itirazların baro hakem kurullarınca değerlendirilmesi uygulamasına 10 Temmuz 2004 itibariyle son verildi. Bundan sonra mevcut olan dosyaların ve doğacak uyuşmazlıkların yargılamalarına davaların Tüketici Mahkemelerinde, Asliye Hukuk Mahkemelerinde veya çalışmamızda daha önce bahsettiğimiz üzere Hizmet Sözleşmesinden kaynaklanan davaların İş Mahkemelerinde görülmesine devam edilmektedir.

Mevcut durum itibariyle, Baro hakem kurullarının uyuşmazlıkları çözme yetkisi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Zira bu uyuşmazlık, esasında vekâlet sözleşmesinden kaynaklı bir uyuşmazlık olup, adli yargıyı ilgilendirmektedir.

3.2.2.1. Ücretin Taraflarca Belirlenmediği Bir Durumda Çözüm

Ücretin belirlenmemesi avukatlık sözleşmesinin geçerliliğine etki etmez. Bu bağlamda herhangi bir uyuşmazlık çıktığında AAÜT hükümleri uygulanacaktır. Bu konuda bir anlaşmazlık çıkar ise, adli mahkemeler bu hükümlere göre karar verecektir. Yargıtay'da bir kararında bu durumdan bahsedilmektedir²⁶⁸.

incelenmesinden baro hakem kurullarının, yargı işlevi yerine getiren bir kurul olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır. Baro hakem kurullarının verdiği kararlar; taraflar açısından bağlayıcı, kesin hüküm oluşturan, ilam hükmünde kararlardandır. Avukatla müvekkili arasındaki ilişkileri çözmekle görevlendirilen bu kurullarda, avukat üyeler çoğunluğu oluşturmakta ve 167. maddenin son fıkrasıyla yapılan gönderme nedeniyle Baro Hakem Kurulu kararları ancak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 533. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan ve esas yönünden denetime olanak vermeyen nedenlerle temyiz edilebilmektedir. Anayasa'nın 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı öngörülmüştür. Bu madde uyarınca, yapılacak yargılamanın kişiler yönünden gerçek bir güvence oluşturabilmesi için aranacak nitelikler de 36. maddede belirtilerek "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz." denilmiştir. Anayasa'nın 141. maddesiyle de davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması görevi yargıya verilmiştir. Bu görevin ağır iş yükü altında yerine getirilmesi zorlaştıkça, uyuşmazlıkların çözümü için alternatif yöntemlerin yaşama geçirilmesi, yargıya ilişkin anayasal kurulların etkililiğinin sağlanması bakımından gerekli görülebilir. Bu durumda yasa koyucu, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce aralarındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere baro hakem kuruluna başvurma yükümlülüğünü getirebilir. Ancak bu aşamadan sonra kararı benimsemeyen tarafa ilk derecede ve/veya temyiz aşamasında yargı yolunun açık tutulması, hakem kurullarının oluşumunun ve çalışma yönteminin, uzmanlığın önemi de gözetilerek hukuk devleti ilkeleriyle uyum içinde düzenlenmesi gerekir. Ayrıca hakem kurullarının tarafsızlığı ve bağımsızlığı, uzman niteliği ile bu kurulların alacağı kararların bağlı olacağı usul ve esasların yönetmeliğe bırakılmayıp yasa ile düzenlenmesi de zorunludur. İtiraz konusu kural, yukarıda açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 9. ve 36. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir." Anayasa Mahkemesi 03.03.2004 T. 2003/98 ve 2004/31 sayılı K. için bkz. <http://www.turkhukuk sitesi.com/serh.php?did=818> Erişim tarihi: 12.10.2018

²⁶⁸“Ödenmeyen vekalet ücreti alacağının tahsili (Taraflar Arasında Yazılı Ücret Sözleşmesi Bulunmadığına Göre Davacı Avukat Anılan Yasal Düzenleme Gereğince Davaya ve Takip Dosyasında Harcı Yatırılmış Değerlerin %10-20'si Oranında Akdi Vekalet Ücreti de İsteyebileceği”

Yargıtay 13 HD. 23.02.2015 T. 2014/17437E. 2015/5496 sayılı K. için bkz.

3.2.2.2. Ücretin Taraflarca Belirlendiği Bir Durumda Çözüm

Hangi şekilde yapılmış olursa olsun, bir avukatlık sözleşmesinde ücret belirlenmiş ise, bu belirleme kural olarak geçerlidir. Ancak bu başlık altındaki incelememiz yazılı bir avukatlık sözleşmesinde ücretin belirlenmesi olduğu için, öncelikle yazılı sözleşmedeki avukatlık ücretine bakılmalıdır. Bu tür bir ücret varsa, bu ücret kural olarak geçerli kabul edilecektir. Yazılı avukatlık sözleşmesinde ücret belirlenmesinde -bu ücret maktu veya nispi ücret olarak belirlenebilir.- avukatın hak edeceği ücretin maktu veya nispi olarak belirlenmesinde bir sorun bulunmamaktadır. Avukatlık ücretinin taraflarca belirlenip avukatlık sözleşmesiyle ortaya konması durumunda, uyuşmazlıkların giderilmesi için adli mercilerde çözüm yoluna gidilecektir.

3.3. AVUKATLIK ÜCRET UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEMELER İLE MERCİLER

3.3.1. Görevli Mahkemeler

Avukat ile müvekkili arasındaki ücret anlaşmazlığı çıktığında bu uyuşmazlık özel hukuk ilişkisi niteliğindedir ve 6100 sayılı HMK hükümleri uyarınca görevli mahkemeye göre bir tespit yapılacaktır. Eğer avukatlık ücreti ödenmemiş ise, görevli mahkeme taraf sıfatına göre Asliye Hukuk Mahkemesi, Tüketici Mahkemesi veya İş Mahkemeleri olabilecektir.

Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki, avukatın ücret alacağına ilişkin icra takibine yapılan itirazın iptali veya doğrudan alacak davası açarak istemde bulunma durumunda görevli mahkemenin belirlenmesinde taraflar arasındaki hukuksal yardımı içeren sözleşmenin baskın karakterinin, avukatlık sözleşmesi mi yoksa hizmet sözleşmesi mi olduğuna karar verilmesi gerekmektedir. Buna göre, taraflar arasındaki ilişki avukatlık sözleşmesinden kaynaklanıyorsa, bu takdirde HMK'nun m. 2/İ'e göre "*Dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme*

bulunmadıkça Asliye Hukuk Mahkemesidir.”denilerek Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğu belirtilmiştir. Ancak 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun tüketici işlemlerinden kaynaklı uyuşmazlıklarda Tüketici Mahkemelerini görevli kabul etmiştir²⁶⁹. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun m.3 (1) e göre Tüketici işlemleri ise;

“Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukukî işlemi” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla avukatlık sözleşmesinden kaynaklı uyuşmazlıklar Tüketici Mahkemelerinde görülecektir. Nitekim Yargıtay da yeni tarihli bir kararında;

“6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Amaç Başlıklı 1. maddesinde Kanunun amacı açıklandıktan sonra kapsam başlıklı 2. maddesinde “Bu Kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketicie yönelik uygulamaları kapsar.” hükmüne yer verilmiştir. Satıcı; “kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketicie mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi”; tüketici ise “ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi” ifade etmektedir.

Bir işlemin 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukukî işlemin olması gerekir.

Davada, davacı vekilinin, davalı ile müvekkili arasında avukatlık ve hukukî danışmanlık sözleşmesi imzalandığı, sözleşme gereğince davalı avukata 50.000 Euro para ödendiği, vekaletle konu işin iki aylık sürede tamamlanmaması durumunda alınan ücretin iade edileceğinin kararlaştırıldığı, vekalet sözleşmesine konu işin iki aylık sürede yapılamadığı, buna rağmen ödenen ücretin müvekkiline iade edilmediği, bu nedenle müvekkili tarafından yapılan icra takibine davalı tarafından yapılan itirazın iptali istemiyle dava açtığı anlaşılmaktadır.

²⁶⁹ Yargıtay 13.HD. 12.12.2014T. 2014/45433E ve 2014/39781 sayılı K. için bkz. Aydın, s.691.

Yukarıda belirtilen niteliği ile davanın 6502 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 28/05/2014 tarihinden sonra 08/04/2015 tarihinde açılmış olduğu değerlendirildiğinde, davalının 6502 sayılı Kanunda belirtilen “Tüketici” tanımına girdiği anlaşılmalı, 6502 sayılı Kanunun 2, 3 ve 73. maddeleri uyarınca, uyuşmazlığın Tüketici Mahkemesi’nde görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir”²⁷⁰. Şeklinde hüküm kurulmuştur.

Kanaatimizce, İctihadın temel mantığı anlamak mümkün değildir. Çünkü avukatlık sözleşmesi kendine özgü, kanunda tanımlanmış bir sözleşme olup davanın Tüketici Mahkemesinde görülmesi, avukatlık sözleşmesinin vekalet sözleşmesi niteliğinde olduğunun kabul edilmesidir. Avukatlık Sözleşmesi, Borçlar Kanununda yer alan vekâlet sözleşmesinin özel bir türü olsa da, avukatlık sözleşmesine ilişkin uyuşmazlıklarda Avukatlık Kanunu, Avukatlık Meslek Kuralları ve sözleşme hükümleri öncelikle uygulanmakta, hüküm bulunmaması halinde ise de Borçlar Kanununun vekâlete ilişkin maddelerin uygulanıyor olması avukatlık sözleşmesini vekâlet sözleşmesi haline getirmeyecektir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi bir kararında, HMK’nun 72. maddesi TBK’nun vekaletle değil, temsile ilişkin hükümlerine yollama yapması ve avukatın kamu görevlisi olarak bağımsız savunmanın ve dolayısıyla yargının bir organı olması nedeniyle, Tüketicinin korunması hakkında kanun kapsamında hizmet sağlayıcısı sayılmaması gerektiğini belirtmektedir²⁷¹.

Davalarda, avukat karşısındaki tarafın mesleki ve ticari amaçla hareket eden bir tacir olması durumunda, avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan ücret ihtilaflarının çözümlenmesinde Asliye Hukuk Mahkemelerinin kesin suretle görevli olduğu aşıkardır²⁷².

²⁷⁰Yargıtay 20. HD. 29.03.2016 T. 2016/1135 E. ve 2016/3637 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=21hd-2016-1135.htm&kw=`2016/1135`#fm>

Erişim tarihi: 23.04.2019

²⁷¹ Karar için bkz. RUHİ, s. 215.

²⁷² İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37 HD. 18.10.2017T. 2017/1852E. 2017/1838 sayılı K. için bkz. RUHİ, s. 248.

Diğer yandan avukat ile müvekkil arasındaki ilişki, idare hukukuna dayanıyorsa idari yargı mahkemeleri görevli olacaktır. Nitekim Danıştay'ın da kararları bu doğrultudadır²⁷³.

Avukatın iş sahibi “Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi” değilse örneğin ticari veya mesleki bir amaçla hareket eden tacir, ya da bu tanım kapsamına girmeyen vakıf ve dernek ve ya ticari faaliyeti için yargı yoluna başvurmuş bir şirket ise bu durumda görevli mahkeme değişiklik göstermektedir. Eğer iş sahibi ticari faaliyeti için hareket eden bir kişi ve bu nedenle bir davada temsil edilmek istemişse örneğin tacir ya da şirketse Asliye Hukuk Mahkemesi, mesleki faaliyetinden ötürü bir davada temsil edilecekse ya da dernek ve vakıf gibi bir tüzel kişiliğe sahipse yine Asliye Hukuk Mahkemesi görevli olacaktır²⁷⁴.

²⁷³ “Dava, Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü'nde 1. Hukuk Müşaviri olarak görev yapmakta iken emekli olan davacının, vekâlet ücreti fonunda toplanan limit dışı vekâlet ücretlerinin ödenmesi için yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ile emekli olduğu tarihe kadar fonda toplanan tutarın, aynı tarihten itibaren işleyecek reeskont faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinde kamu iktisadi teşebbüslerinde vekâlet ücretlerinin dağıtımında 657 sayılı Kanun hükümlerinin esas alınacağı belirtildiğinden ve 657 sayılı Kanun'un 146. maddesinde belirlenen esaslara dayalı olarak limit dışı kalan vekâlet ücretlerinin dağıtımına ilişkin Limit Dışı Kalan Vekâlet Ücretlerinin Dağıtım Esasları Hakkında Yönetmelik 19.4.1983 tarih ve 18023 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdiğinden, 22.5.1964 tarihli Et ve Balık Kurumu Hukuk İşleri Vekâlet Ücretleri Yönetmeliğinin uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verildiği üzere Limit Dışı Kalan Vekâlet Ücretlerinin Dağıtım Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7. maddesinde de, dağıtımlardan artan miktarın bir sonraki yıl kullanılmak üzere adi emanet hesabında bekletileceği, bir sonraki yıl tahsil edilen limit dışı vekâlet ücretinin önceki yıla ait emanet hesabındaki meblağ ile birleştirilmek suretiyle dağıtımına tabi tutulacağı belirtilmiş olup, anılan Yönetmelik'te, fonda biriken ve dağıtımı yapılmayan limit dışı kalan vekâlet ücreti tutarının, oluşumuna katkıda bulunan kişinin emekli olması halinde bu kişiye sınırlamaya tabi olmadan ödeneceğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

Bu durumda, görevde bulunduğu sürede limit dahilinde fonda biriken vekalet ücretinden yararlanan davacıya, emekli olması nedeniyle, fonda biriken ve dağıtımı yapılmayan limit dışı vekalet ücretlerinin ödenmesine yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri karşısında olanak bulunmadığından dava konusu işlemin iptaline karar veren İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davalı idare temyiz isteminin kabulü ile Mahkeme kararının bozulmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemeye gönderilmesine, 26.1.2011 tarihinde oybirliği ile karar verildi.” Danıştay 11.Daire 26.01.2011T. 2009/4694E ve 2011/614 sayılı K. için bkz <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11d-2009-4694.htm> Erişim tarihi: 14.07.2018

²⁷⁴ KURDOĞLU Bülent Nuri, Avukatlık Ücretinde Mütessesil Sorumluluk ve Görevli Mahkeme, Hukuk Makaleleri, için bkz. <http://bnkurdoglu.blogspot.com/2016/04/avukatlik-ucretinde-muteselsil.html><http://bnkurdoglu.blogspot.com/search/label/avukatlik%20C4%B1k%20C3%BCret%20uyu%C5%9Fmazl%C4%B1%C4%9F%C4%B1nda%20g%C3%B6revli%20mahkeme>, Erişim tarihi: 14.09.2018.

3.3.2. Banka Avukatlarının Ücretine İlişkin Uyuşmazlıklarda Görevli Mahkeme Sorunu

Avukatlık hizmetini, herhangi bir kamu kurumu veya kamu iktisadi teşebbüslerine bağlı olmaksızın yahut bağımsız bir büro edinmeksizin özel bir kişi, kuruluş ya da şirkette yahut bir başka avukat yazıhanesinde “hizmet sözleşmesi”²⁷⁵ ile yerine getiren avukatlar hizmet sözleşmesi ile çalışan avukatlardır²⁷⁶.

Bankalar bünyesinde tam zamanlı çalışan avukatlarda iş kanununa tabi, devamlı olarak işverenin gözetimi altında iş görme edimini yüklenerek hizmet sözleşmesi ile işverenlerine bağlıdır. Burada serbest avukatlık söz konusu değildir. Bu sebepten aralarında vuku bulan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görülmesi gerekmektedir. Zira İş Kanunu’nun 8/1 maddesi uyarınca “İş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir.” Yargıtay’da bir kararında bu konu hakkında hüküm vermiştir²⁷⁷.

Ücret, iş görme (emek) ve bağımlılık iş sözleşmesinin belirleyici unsurları olup, iş sözleşmesini diğer iş görme sözleşmeleri olan eser ve vekâlet sözleşmelerinden ayırt edici en önemli ölçüt bağımlılık ilişkisidir. Bu açıdan bir değerlendirme yapıldığında avukat, bir şirkette veya işyerinde devamlı surette ve işverene bağımlı şekilde çalışıyorsa ücret alacağından doğan davanın iş mahkemelerinde görülmesi gerekmekte olup, avukatla iş sahibi arasındaki ilişkinin hizmet sözleşmesi niteliğinde olup olmadığının mahkeme tarafından araştırılması gerektiği kabul edilmiştir²⁷⁸.

Buna karşın avukat, kendisine ait büroda müvekkiline sürekli danışmanlık yapmakta ve kendisine verilen işleri yürütmekte ve bunun için de kendisine aylık danışmanlık ücreti ödenmekte ise, burada artık iş ilişkisi bulunmayacağından iş

²⁷⁵ KARATEKE, s.48.

²⁷⁶ KARATEKE, s.48.

²⁷⁷ “...sözleşmenin hukuksal niteliğine göre davacının işçi sayılması ve iş kanununa tabi olması da mümkün değildir. Avukat olan davacı devamlı olarak davalı işyerinde ve onun gözetimi altında iş görme edimini yüklenmemiştir. Bu nitelikteki sözleşme iş kanununda belirtilen şartlara uygun hizmet akdi olmadığından davacının işçi sayılması ve bu nedenle görevsizlik kararı verilmesi yasaya aykırıdır.” Yargıtay 13. HD.10.02.2009 T. 2009/540 E. 2009/1508 sayılı K. için bkz. AYDIN, s. 695.

²⁷⁸ Yargıtay 13. HD. 05.05.2006 T. 3632-7215 sayılı K. için bkz. AYDIN, s. 176; GÜNER, s. 427.

mahkemeleri görevli olmayacaktır. Nitekim Yargıtay da bir kararında bu konuya açıklık getirmiştir²⁷⁹.

3.3.3. Avukatlık Ücretine İlişkin Açılan Davalarda Yetkili Mahkeme

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 6. maddesine göre; “*genel yetkili mahkeme davalı gerçek ve tüzel kişinin, davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir.*”

Sözleşmeden kaynaklı davalar bakımından, sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesinde de dava açılabilir (HMK m. 10). Avukatlık sözleşmesi de bu kapsamda bir sözleşme olduğundan hem genel yetkiye ilişkin düzenlemeler hem de sözleşmeye ilişkin HMK m.10 geçerlidir.

Yürürlükten kaldırılan HUMK m. 22’ye göre²⁸⁰, taraflar yetki sözleşmesinin düzenlemesi yapabilmekte iken, HMK m. 17 gereği²⁸¹, yetki sözleşmesinin, tacir veya kamu tüzel kişileri arasında yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Avukatlık mesleği ticari bir faaliyet, avukatta tacir olmadığı için avukatlık sözleşmesinde yetkili mahkeme belirlenmesinin veya yetki sözleşmesi yapılmasının geçerliliği kalmamıştır. Bu tür yetki sözleşmesi varsa avukat da tacir olmadığından yetki anlaşması geçerli olmayacaktır.²⁸² Bu nokta tespit edildikten sonra ikinci olarak yetkili mahkeme konusunda genel ilkeler geçerli olacaktır.

HMK m. 19 uyarınca, “*Yetkinin kesin olduğu durumlarda davayı gören mahkeme yetkili olup olmadığını, davanın sonuna kadar kendiliğinden veya tarafların istemi ile araştırıp karara bağlayabilir*” denilmektedir. Avukatlık Sözleşmesinden

²⁷⁹ “Avukat ile yapılan sözleşmede takip edilen dava ve icra dosyaları sebebiyle aylık sabit ücret ödeneceğinin öngörülmesi, taraflar arasındaki ilişkiye iş ilişkisi niteliğini kazandırmaz” Yargıtay 9. HD. 13.7.2009 T. ve 2008/876 E. 2009/20602 sayılı K. için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=9hd-2008-876.htm&kw=`2009/20602`+#fm>
Erişim tarihi: 09.10.2018

²⁸⁰ HUMK m.22: “Mahkemenin salahiyeti intizamı amme esasına binaen tayin edilmemiş olan hallerde iki taraf bir veya müteaddit muayyen hususa müteallik ihtilaflarının salahiyettar olmayan mahal mahkemesinde görülmesini tahriren mukavele edebilirler. Bu halde işbu mahal mahkemesi o davaya bakmaktan imtina edemez.”

²⁸¹ HMK m.17: “Tacirler veya kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek bir uyuşmazlık hakkında, bir veya birden fazla mahkemeyi sözleşmeyle yetkili kılabilirler. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça dava sadece sözleşmeyle belirlenen bu mahkemelerde açılır.”

²⁸² Yetki sözleşmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. CAN Ozan, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Yetki Sözleşmesinin Tarafı Olan Tacir, Batider, C. XXVIII, S.3, Eylül 2012, s. 237-263.

kaynaklanan uyuşmazlıklarda yetki kesin yetki olmadığı için yetkili mahkeme, davalının yerleşim yeri mahkemesi veya sözleşmenin ifa edildiği yer mahkemesidir. Yargıtay'da birçok kararında bunu ifade etmiştir²⁸³.

3.3.4. Avukatlık Ücretinin İcra Yoluyla Takibi

Avukatın, ücret alacağına ilişkin olarak dava açmak yerine icra takibi başlatması da mümkündür. Bu takibin ilamsız icra takibi niteliğinde olması durumunda, avukatlık ücretinin alınması için yazılı sözleşme yoksa ve ücret istenebilir aşamaya gelmiş ise yapılan ilamsız icra takibine itiraz halinde, genel mahkemelerde itirazın iptali davası açılabilir. Ayrıca icra inkar tazminatı da istenebilir.

İş sahibinin avukata ödemesi gereken avukatlık ücreti likit ve belli olması durumunda, örneğin AAÜT gereğince hesaplanması mümkün olan bir alacak ise, hakkında yapılan icra takibine itiraz eden iş sahibi aleyhine icra inkâr tazminatına hükmedilmektedir. Ancak icra inkâr tazminatına asıl alacak üzerinden hükmedilmemesi gerekmektedir. İcra İnkâr tazminatının hesabında faiz hesaba dâhil edilmez.

Kanaatimizce; Avukat ve iş sahibinin aralarında imzaladıkları sözleşmelerin İİK m. 68²⁸⁴ kapsamında değerlendirilerek, yokluk halleri hariç akdedilen sözleşmenin, geçersiz olmaması veyahut geçersiz maddelerin çıkartılması şartıyla borç ikrarını içeren bir senet olarak ücret alacaklarının ilamsız icra yoluyla talep edilmesi ve itiraz edilmesi akabinde, davacı avukatlarca itirazın kaldırılması dava yoluna başvurabilmeleri sağlanmalıdır. Bu sayede uzun yargılamalara sebep olunmadan ücret uyuşmazlıklarından kaynaklanan davaların daha kısa sürede sonuçlandırılması sağlanmış olacaktır.

²⁸³Yargıtay 13. HD. 31.03.2014 T. 2014/8659 E. 2014/9184 sayılı K. için bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2014-8659.htm&kw=`2014/9184`#fm>

Erişim tarihi: 13.03.2019

²⁸⁴ İİK m.68' e göre: "*Talebine itiraz edilen alacaklının takibi, imzası ikrar veya noterlikçe tasdik edilen borç ikrarını içeren bir senede yahut resmi dairelerin veya yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri bir makbuz veya belgeye müstenitse, alacaklı itirazın kendisine tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde itirazın kaldırılmasını isteyebilir. Bu süre içerisinde itirazın kaldırılması istenilmediği takdirde yeniden ilamsız takip yapılamaz.*"

3.4. AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINDA FAİZ

Avukatlık ücretinin muaccel hale gelmesinden sonra ücret alacağına uygulanacak faizin belirlenebilmesi için taraflar arasındaki sözleşmeye bakmak gerekmektedir. Sözleşmede yer alan avukatlık ücretine avans faiz oranında faiz yürütüleceği veya benzer şekilde faiz istenebileceği yolunda bir düzenleme yoksa ücret alacağına yasal faiz işletilmesi gerekmektedir²⁸⁵.

Avukatlık hizmeti ticari bir faaliyet olmadığı için aksine sözleşme olmadığı sürece avukatlık ücreti alacağına 3095 sayılı Kanunun 2/1 maddesi gereğince faiz yürütülmesi gerekmektedir. Bu faiz de yasal faiz olacaktır. Avukat ile iş sahibinin aralarında yapmış oldukları ücret sözleşmesine iş sahibinin mütemerrit olması durumunda ticari faiz ödeyeceği yönünde bir hüküm koyabilirler. Bu durum avukat ile iş sahibinin yapmış olduğu sözleşmenin serbestisinden kaynaklanmaktadır²⁸⁶.

İstenebilecek faiz türünü belirledikten sonra faizin başlangıç tarihi konusunun ele alınması gerekmektedir. TBK m. 117' ye göre “*muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarı ile temerrüde düşer*” denilmektedir. İş sahibine bildirim yapılması ile avukatlık ücreti istenebilir hale gelince alacaklı avukatın ödeme bildirimini yaptığı tarih faiz isteminin başlangıcı olacaktır.

Yargıtay da bir kararında, “Avukat ücret alacağında borçlunun mütemerrit duruma düşmesi, anılan paranın ödemesi hususunda usulen borçluya gönderilen ihtarın tebliği ile temerrüt faizine karar verileceğine hükmetmiştir”²⁸⁷. Temerrüt ihtarı noter aracılığı veya benzeri yöntemlerle gönderilebileceği gibi icra takibi veya dava açılması ile de sağlanabilir. O halde önceden temerrüt uyarısı yapılmamışsa icra takibinin başlangıç tarihi faizin de başlangıç tarihi olacaktır.

Her ne kadar yukarıda avukatlık ücretinde faizin başlama tarihi ve oranı belirtilse de TTK m. 1530/II uyarınca “*ticari işletmeler arasında mal ve hizmet tedariki amacıyla yapılan işlemlerde, alacaklı, kanundan veya sözleşmeden doğan tedarik borcunu yerine getirmiş olmasına rağmen, borçlu, gecikmeden sorumlu*

²⁸⁵ İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 12. HD. 28.12.2016 T. 2016/479 E. ve 2016/474 sayılı K. için bkz. <https://legalbank.net/belge/izmir-bolge-adliye-mahkemesi-12-hd-e-2016-479-k-2016-474-t-28-12-2016-takibin-iptali-istemi-alacakli/3042534> Erişim tarihi: 06.05.2019

²⁸⁶ GÜNERGÖK, s.135; KARATEKE, s.133; AYDIN, s.123.

²⁸⁷ Yargıtay 13. HD. 23.03.2010 T. 2009/12580 E. 2010/2973 sayılı K. için bkz. AYDIN, s. 673.

tutulamayacağı hâller hariç, sözleşmede öngörülmüş bulunan tarihte veya belirtilen ödeme süresinde borcunu ödemezse, ihtara gerek olmaksızın temerrüde düşer.” ifadesi yer almaktadır.

TTK 1530 maddesinin devamında *“Mütemerrit borçlunun alacaklısı sözleşmede öngörülen tarihten ya da ödeme süresinin sonunu takip eden günden itibaren, şart edilmemiş olsa bile faize hak kazanır, faturanın veya eş değer ödeme talebinin borçlu tarafından alınmasını takip eden otuz günlük sürenin sonunda..”* düzenlemesi vardır.

Kanaatimizce; avukatlık, serbest meslek faaliyetinin sermayeden bağımsız olarak yerine getirilmesi, faaliyetin paradan çok fikri varlığa dayanması nedeniyle bu faaliyetin ticari nitelik taşımamasından dolayı ticari işletme olarak değerlendirilmesi söz konusu değildir. Türk Ticaret Kanunu 1530. maddesinde ticari işletmeler arasında gerçekleşen mal ve hizmetlerde işleyecek olan temerrüt faizin başlangıcından bahsetmektedir. Bu sebepten bu hüküm avukatlık sözleşmelerinden kaynaklanan faiz alacaklarının başlangıcında kıstas olarak alınmaması gerekir.

3.5. AVUKATLIK ÜCRETİ ALACAĞINA İLİŞKİN DAVALARDA ZAMANAŞIMI

Avukatlık Kanunu m. 40 gereğince; *“İş sahibi tarafından sözleşmeye dayanılarak avukata karşı ileri sürülen tazminat istekleri, hakkın doğumunun öğrenildiği tarihten itibaren bir yıl ve her halde zararı doğuran olaydan itibaren beş yıl geçmekle düşer.”* denilmekte ancak avukatın ücret alacağına ilişkin zamanaşımı ile ilgili avukatlık kanununda açık bir düzenleme yer almamaktadır.

Avukatlık Kanununda ücret alacağına ilişkin olarak bir zamanaşımı süresi tespit edilmemiştir. Avukatlık Kanununda hüküm bulunmayan hallerde TBK m. 502/II kapsamında vekâlete ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmektedir.

Avukatlık sözleşmesindeki temel ilişki esasında bir vekalet ilişkisi özelliği gösterdiğinden vekaletle ilişkin hükümler çerçevesinde ücret alacağında Türk Borçlar Kanunu kapsamında beş yıllık zamanaşımının geçerli olması gerekir²⁸⁸. 6098 sayılı TBK'nun 147. maddesine göre, vekâlet sözleşmesinden doğan talepler beş yıllık

²⁸⁸ POLAT, s. 191.

zamanaşımına tabidir. Dolayısıyla vekâlete ilişkin bu hüküm kıyasen avukatlık sözleşmesindeki ücrete de uygulanması gerektiğinden beş yıllık süre burada da geçerli olacaktır²⁸⁹. Bu bağlamda avukat, iş sahibinden avukatlık ücreti alacağını beş yıl içinde istemelidir. Aksi takdirde iş sahibi, zamanaşımı def'inde bulunabilir. Yargıtay da avukatlık ücret alacağının beş yılda zamanaşımına uğrayacağı görüşündedir.

Nitekim Yargıtay bir kararında “*Dava, mahkeme ve icra karşı yan vekâlet ücreti alacağının tahsili istemine ilişkindir. Davacının, davalı vekili iken davalı şirket tarafından 10.1.2003 tarihinde vekillikten azledildiği, davacının mahkeme ve icra karşı yan vekâlet ücreti alacağının tahsili için 22.3.2011 tarihinde iş bu davayı açtığı hususlarında uyuşmazlık bulunmamaktadır. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 147. maddesi (mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 126. maddesi) gereğince vekâlet sözleşmesinden kaynaklanan alacaklar beş yıllık zamanaşımı süresine tabi olup, bu sürenin geçmesi ile zamanaşımına uğrarlar. Eldeki davada, davacının azil edildiğini öğrendiği 10.1.2003 tarihinden itibaren beş yıllık zamanaşımı süresi 11.1.2008 tarihinde dolmuş olup, davanın açıldığı 22.3.2011 tarihinde söz konusu alacağın zamanaşımına uğradığı tereddütsüzdür. Davalı zamanaşımı definde de bulunduğu göre, dava konusu edilen bu alacak yönünden zamanaşımı nedeniyle ret kararı verilmesi gerekirken, davanın kısmen kabulüne karar verilmiş olası, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.*” değerlendirmesini yapmıştır²⁹⁰.

Ücret alacağında 5 yıllık zamanaşımı süresinin ne zaman başlayacağını ve bu noktada ücret alacağının muacceliyetinin tespiti önemlidir. Eğer avukatlık ücretinin ödeme tarihi belli ve bu tarihten itibaren ödeme yapılmamış ise, temerrüt bu tarihten itibaren başlayacak ve beş yıllık zamanaşımı süresi de buna göre belirlenecektir. Ancak taraflar arasında açıkça bir ücret ödeme tarihi belirlenmemiş ise üstlenilen iş bitiminden itibaren 5 yıllık süre hesaba katılmalıdır²⁹¹. Nitekim Yargıtay da aynı görüştedir. Yargıtay 13. Hukuk dairesi, 28.12.2009 tarih ve 2009/5688 esas ve 2009/15479 sayılı kararında²⁹², “*taraflar arasında yazılı sözleşme bulunmayan*

²⁸⁹BURCUOĞLU Haluk, “Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti İle İlgili Önemli Bazı Sorunlar”, TBB Dergisi, S. 49, 2003, s. 74; GÜNER, s. 411; KARATEKE, s. 134; AYDIN, s. 125.

²⁹⁰Yargıtay 13. HD. 24.9.2014 T. 2013/27081 E. 2014/28563 sayılı K. İçin bkz.

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2013-27081.htm&kw=`2014/28563`#fm>

Erişim tarihi: 08.08.2018

²⁹¹ Bkz. GÜNERGÖK, s. 134; SUNGURTEKİN ÖZKAN, s. 314.

²⁹²Karar için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=13hd-2009-5688.htm&kw=`2009/15479`+#fm>

Erişim tarihi: 31.03.2019

hallerde vekâlet ücreti üstlenilen işin sonuçlanması ile muaccel olur” şeklinde değerlendirme yapmıştır.

Son olarak belirtmek gerekir ki, bazen zamanaşımı definde bulunmak hakkın kötüye kullanımı niteliği taşıyabilir. Örneğin, iş sahibinin kötü niyetli olarak avukatın dava açmasını engellemek suretiyle avukatı oyalayıcı davranışlar sergilemesi²⁹³ veya avukatın, iş sahibinin birden fazla işine bakarken bir kısım işler bakımından iş sahibi ile arasında oluşan güvene dayanarak ücret alamadığı durumlarında iş sahibinin avukatın ücreti hakkında zamanaşımı defini ileri sürmesi de TMK m. 2 gereğince hakkında kötüye kullanıldığı anlamını taşıyacaktır²⁹⁴.

²⁹³ Alacaklının dava açmasını engel olmak için onu oyalayıcı davranışlar da bulunmak suretiyle alacağın zamanaşımına uğramasına sebep olan borçlunun daha sonra dönüp kendi sebep olduğu zamanaşımını ileri sürmesi hakkında kötüye kullanılmasıdır. KARAHASAN Mustafa Reşit, Türk Borçlar Hukuku, C. 1, İstanbul 1992, s. 1609.

²⁹⁴ POLAT, s. 193.

SONUÇ

Hukuki uyuşmazlıkların çoğu avukatlar aracılığı ile çözümlenmektedir. Bu anlamda avukatlık çok önemli bir meslektir. Ancak avukatlık mesleği icra edilirken, çoğu zaman avukat, müvekkilinden alması gereken ücreti alamadığı gibi bazen de mahkemeler karşı vekâlet ücretinin takdirinde de yerinde olmayan kararlar verebilmektedir.

Avukat ile müvekkil arasındaki avukatlık ücreti, sözleşme özgürlüğü çerçevesinde belirlenebilirken, bunun bazı alt ve üst sınırları mevcuttur.

Avukatlık Kanununun 164 maddesi avukatlık ücretini, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağ veya değer olarak tanımlamıştır. Avukatlık sözleşmesi karşılıklı borç doğuran bir sözleşme niteliğinde olup, bu ilişkide müvekkil, avukatın hukuki yardımı karşılığında ücret ödeme borcu altına girmektedir. Avukatın alacağı ücret de hukuki yardımının karşılığıdır.

Avukatın ücret alacağının korunması bakımından birçok koruyucu hüküm getirilmiştir. Bu bağlamda Avukatlık Kanun 164 son fıkrası doğrultusunda avukatın ücret alacağının müvekkilin borcundan dolayı takas edilemeyeceği ve haczedilemeyeceği düzenlemesi de ileri bir adım olmuştur. Avukat ile müvekkil arasında karşı yana yargılama gideri olarak yükletilecek vekâlet ücretinin avukata ait olacağı kesin bir şekilde düzenlemiştir(Avukatlık Kanunu 164/son). Ayrıca iş sahibinin iflası halinde avukatın vekâlet ücreti alacağının da rüçhanlı olacağı düzenlemesi avukatın ücret alacağını alabilmesinde kolaylık sağlamıştır.

Avukatın ücret alacağı hususunda mahkemelerin hatalı kararlar verdiği görülmektedir. Bu da avukatların ücret alacağını engellemekte, alacağa kavuşmasını geciktirmektedir. Bu anlamda avukatlık ücret sözleşmesinden kaynaklanan davaların Tüketici Mahkemelerinde görülmemesi, hâkimlerin daha dikkatli karar vermesi ve bilirkişilerin eksik ve hatalı hesaplama yapmaları nedenleriyle Adalet Bakanlığı'na sadece avukatın ücret alacağına ilişkin davalar hakkında bilirkişi heyeti/kurulu oluşturulması, bu davalardan kaynaklanan bütün uyuşmazlıkların da uzman bilirkişi heyeti tarafından incelenerek değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Bunun dışında, iş sahibi ile avukat arasında yazılı avukatlık ücret sözleşmesi düzenlenmesinin zorunlu hale getirilmesi taraflar arasında ücret ile ilgili doğabilecek

anlaşmazlıkları bir lahza de olsa bertaraf edebilecektir. Avukatlık sözleşmesinin kapsamı ve ücrete ilişkin kanunda yer alan değişikliklerin de en son 4667 sayılı kanun ile 02.05.2001 tarihinde gerçekleştiği düşünüldüğünde Avukatlık Kanununun yasa koyucu tarafından detaylı şekilde tekrar ele alınarak düzenleme yapılması zorunluluğu doğmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aday, Nejat, *Avukatlık Hukukunun Genel Esasları*, İstanbul, 1997.
- Akıncı, Şahin, *Vekâlet Sözleşmesinin Sona Ermesi*, Konya, 2004.
- Akipek, Jale G., Akıntürk, Turgut, *Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuk*, Birinci Cilt, Beta, İstanbul 2007.
- Aksu, Raziye, “Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı27, 2016 s.861-885.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Sezginer, Murat, Kaya, Cemil, *Türk İdare Hukuku*, Ankara, 2014.
- Aral, Fahrettin, *Türk Borçlar Hukukunda Takas*, Ankara, 1994.
- Aral, Vecdi, *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, İstanbul, 2007.
- Aydın, Murat, *Avukatlık Sözleşmesi*, 6. Baskı, Ankara, 2015.
- Aydın, Murat, *Avukatlık Ücreti*, Ankara, 2006.
- Aydın, Necmettin, *Avukatlık Mesleğinin Niteliği*,
<http://www.muhamrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimlerI/78.pdf>,
Erişim Tarihi: 05.05.2015.
- Başpınar, Veysel, *Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti ile İlgili Bazı Düşünceler*, Ankara Barosu 2004 Hukuk Kurultayı, C. III., Ankara 2004.
- Başpınar, Veysel, *Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu*, Ankara, 2004
- Berberoğlu Yenipınar, Filiz, *Avukatın Azli, İstifası, Sulh, Vekâlet Ücreti ve Tazminat*, Ankara 2018.
- Burcuoğlu, Haluk, “Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti İle İlgili Önemli Bazı Sorunlar”, *TBB Dergisi*, Sayı 49, 2003, s.49-82.
- Can, Ozan, “6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre Yetki Sözleşmesinin Tarafı Olan Tacir”, *Batıder*, Cilt XXVIII, Sayı 3, 2012, s. 237-263.
- Çine, Özcan, *Avukatlık Hukuku*, Ankara 2014.

- Demir, Şamil, “Avukatlık Kariyeri Üzerine Düşünceler”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 67, Sayı 3, 2009, s 61-69.
- Demir, Şamil, *Avukatlar İçin Müzakere Yetenekleri*, Ankara, 2015.
- Demiralp, Tunç, *Nesep-Nüfus ve Sicille İlgili Kişisel Hukuk Davaları*, İstanbul, 1994.
- Deniz, İlknur, *Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi Halinde Vekâlet Ücreti*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2018.
- Dural, Mustafa -Öğüz, Tufan, *Türk Özel Hukuku, Kişiler Hukuku*, CiltII, İstanbul, 2013.
- Duran, Lütfü, *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul, 1982.
- Ercan, İbrahim, *Aile Mahkemesinde Uyuşmazlıkların Sulh Yoluyla Çözülmesi*, Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Armağan, İstanbul, 2007.
- Erdoğan, Mehmet Şirin, Avukatlıkta Tekel Hakkı, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı, 2004, Avukatlık Mesleği ve Savunma Hakkı III, Ankara 2004. s138-155.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, 2018.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, 2018.
- Eren, Fikret, *İsimsiz Sözleşmelere İlişkin Bazı Sorunlar*, Turgut Akıntürk’e Armağan, İstanbul, 1986
- Erkan, Vehbi Umut, “6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre Vekâlet Sözleşmesinde Vekâlet Verenin Ücret Ödeme Borcu Dışındaki Diğer Borçları”, *AÜHFD*, Cilt62, Sayı2, 2013, s. 441-472.
- Eroğlu, Onur, Gelir Vergisi açısından Serbest Meslek Kazancı ile Ticari Kazanç arasındaki Sınır, <https://www.e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/eczaciodasiyaynları/izmir/10.pdf>, Erişim Tarihi: 01.05.2015.
- Feyzioğlu, Fevzi Necmeddin, *Borçlar Hukuku Umumi Hükümler Cilt II*, İstanbul 1969.
- Gözübüyük, A. Şeref - Tan, Turgut, *İdare Hukuku – Genel Esaslar*, Cilt 1, Ankara 2006.

BCret%20uyu%C5%9Fmazi%C4%B1%C4%9F%C4%B1nda%20g%C3%B6revli%20mahkeme, Erişim Tarihi: 14.09.2018.

Kuru, Baki - Aslan, Ramazan - Yılmaz, Ejder, *Medenî Usul Hukuku Dersler*, Ankara 2010.

Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C.V, 2001.

Mısıır, M. Haşım, *Avukatlık Disiplin Hukuku*, Gaziantep, 2016.

Müderrişoğlu, Feridun, *Avukatlıkta Vekâlet ve Ücret Sözleşmesi*, Ankara, 1974.

Oğuzman, Kemal - Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümleri*, İstanbul, 2000.

Oğuzman, Kemal - Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul, 1998.

Oğuzman, Kemal - Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümleri*, Cilt 1, İstanbul 2011.

Oktay, Saibe, “İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşlukların Tamamlanması”, *İHFM*, Cilt 55, S. 1-2, 1995-1996, s. 264-294.

Öncel, Muallâ - Kumrulu, Ahmet - Çağan, Nami, *Vergi Hukuku*, Ankara, 2010.

Özbay, İbrahim, “Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri”, *EÜHFD*, 2006, s. 3-4.

Özbek, Mustafa, İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller I, *TBB Dergisi*, 2005/56s. 90-132.

Özen, Atila, *Avukatlık Hukuku*, İstanbul, 2017.

Özkan, Meral, *Avukatlık Hukuku*, İzmir, 2006.

Özkaya, Eraslan, *Vekâlet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması*, Ankara, 2013.

Papakçı, Acun, *Vekâlet Ücreti*, Ankara 2016.

Pekcanitez, Hakan -Atalay, Oğuz -Özekeş, Muhammed-AkkanMine -Taş KORKMAZ, Hülya -*Pekcanitez Usul- Medeni Usul Hukuk*, İstanbul 2017.

Polat, Metin, *Avukatlık Sözleşmesinde Ücret*, Ankara, 2017.

Ruhi, Canan - RUHİ, Ahmet Cemal, *Avukatlık Sözleşmesi, Avukatlık Ücreti ve Vekâlet Ücreti*, Ankara, 2018.

Sarı, Suat, *Vekâlet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi*, İstanbul 2004.

- Sarisözen, M. Serhat, *Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları Işığında Avukatlık Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara, 2011.
- Serozan, Rona, *Sözleşmeden Dönme*, İstanbul 1975.
- Sungurtekin Özkan, Meral, *Avukatlık Hukuku*, İzmir 2006.
- Tandoğan, Haluk, *Borçlar Özel İlişkileri*, C.II, İstanbul 2008.
- Tanrıver, Suha, *Makalelerim*, Ankara 2006.
- Tekinay, Sulhi, Selahattin - Akman, Sermet - Burcuoğlu, Haluk - Altop, Atilla: Tekinay *Borçlar Hukuku Genel Hükümleri*, İstanbul 1993.
- Tuhr, Von Andreas, *Borçlar Hukuku-Cevat Edege Çevirisi, C. II*, İstanbul 1952.
- Tunçomağ, Kenan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I*, İstanbul, 1972.
- Tutumlu, Mehmet Akif, *Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin Yapısı, İşleyişi, Sorunları*, Ankara, 2016.
- Tutumlu, Mehmet Akif, *Vekâlet Ücreti Davası*, Ankara 2017.
- Uçar, Salter, *Avukatın Hak ve Ödevleri*, İstanbul 1998.
- Yalçınduran, Türker, *Vekâlet Sözleşmesinde Ücret*, Ankara, 2004.
- Yavuz, Cevdet, *Türk Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümleri*, İstanbul, 2007.
- Yavuz, Nihat, "Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin Yürürlük Meselesi", *AD*, 1974/23.
- Yılmaz, Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, Ankara 2011.
- Yılmaz, Mehmet, *Avukatlık Ücreti*, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Yılmaz, Zekeriya, *Hukukta Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekâlet Ücreti*, Ankara, 2000.
- Zevkliler, Aydın, *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, Ankara, 2002.

İnternet Kaynakları

- <http://bnkurdoglu.blogspot.com/2016/04/avukatlik-ucretinde-muteselsil.html>
- http://d.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata_ozel/meslek_kurallari/tbb_meslek_kurallari.pdf
- <http://kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>,
- <http://sozluk.gov.tr/>
- <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2003-49-758>
- <http://tbbayayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/tbb-bhky.pdf>
- <http://www.avsar.av.tr/kutuphane/ictihatlar/yargitay/yargitay-hukuk-daireleri/6-daire/y6hd-e-20158859k-2016649>
- <http://www.e-uyar.com/>
- <http://www.forumadalet.net/index.php?topic=3421.0>
- <http://www.gaziantepbarosu.org.tr/Print.aspx?ID=63915&Tip=Haber>
- <http://www.resmigazete.gov.tr/>
- <https://legalbank.net/belge/izmir-bolge-adliye-mahkemesi-12-hd-e-2016-479-k-2016-474-t-28-12-2016-takibin-iptali-istemi-alacakli/3042534>
- <https://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKararlari>
- <https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?f=220&t=235004>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar.aspx>
- <https://www.samildemir.av.tr/2009/05/avukatlik-kamu-hizmeti-midir/>
- <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4667.html>
- <https://www.turkhukusitesi.com>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı : Hakan TOPAL
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 13.08.1985 Ankara
Medeni hali : Evli
e-mail : av.hakantopal@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi	2008
Lise	Ayrancı Lisesi	2002

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2011-	T. Vakıflar Bankası T.A.O. Hukuk İşleri Başkanlığı	Hukuk Danışman Yrd.

Yabancı Dil

İngilizce